

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE LASINJA
S
IZMJENAMA I DOPUNAMA
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE LASINJA
PROČIŠĆENI TEKST

URBANISTIČKI ZAVOD GRADA ZAGREBA
ZAGREB, 2007. godina

Županija: **KARLOVAČKA**

Općina: **LASINJA**

Naziv prostornog plana: **PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE LASINJA s
IZMJENAMA I DOPUNAMA PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE LASINJA
PROČIŠĆENI TEKST**

Naziv priloga: **TEKSTUALNI DIO PLANA**

Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Lasinja:
(Glasnik Karlovačke županije br. 20/04)

Odluka Općinskog vijeća Općine Lasinja o donošenju
Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lasinja:
Glasnik Karlovačke županije br. 34/07

Javna rasprava objavljena je
16. siječnja 2006.

Javni uvid održan:
25. siječnja do 25. veljače 2006.

Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave:

Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave
Pročelnik Jedinstvenog upravnog odjela:

IVICA DUGINA, upr.pr.

Koordinator izrade plana:

Suglasnost na plan prema čl. 24. i 26b. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine br. 30/94, 68/98, 35/99, 61/00, 32/02 i 100/04)
- Karlovačka županija, Zavod za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Klasa: 350-01/06-01/13, Urbroj: 2133/1-08/02-06-02 od 12.09.2006.
- Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji, Klasa: 350-02/07-02/5, Urbroj: 2133-04-02/3-07-04, od 02.08.2007.
- Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Uprava za prostorno uređenje, Klasa: 350-02/06-04/134, Urbroj: 531-06-06-2 od 28.08.2006.
- Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu prirode, Klasa: 612-07/06-49/0587, Ur.broj: 532-08-02-2/3-06-2 od 12.09.2006.
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Klasa: 350-02/06-01/173, Urbroj: 525-02-V.B.M./07-03 od 05.03.2007.

Pravna osoba koja je izradila plan:

URBANISTIČKI ZAVOD GRADA ZAGREBA d.o.o. ZAGREB, Britanski trg 12

Pečat pravne osobe koja je izradila plan:

Odgovorna osoba:

LUKA ŠULENTIĆ, dipl.ing.arh.

Koordinator izrade Plana: **LUKA ŠULENTIĆ, dipl.ing.arh.**

Stručni tim u izradi plana:

1. **HRVOJE JAMNICKI, dipl.ing.građ.**
2. **MAJA VIDEK PAVLOVIĆ, dipl.ing.arh.**
3. **BORIS MOŠTAK, ing.građ.**

4. **IVAN KAPOVIĆ, dipl.ing.arh.**
5. **ANA RAJČEVIĆ, dipl.ing.mat.**

Pečat Općinskog vijeća Općine Lasinja:

Predsjednik Općinskog vijeća Općine Lasinja:

TIHOMIR MARKULIN

Istovjetnost ovog Prostornog plana s izvornikom ovjerava:

Pečat nadležnog tijela:

NARUČITELJ: KARLOVAČKA ŽUPANIJA
OPĆINA LASINJA
47206 LASINJA, Trg hrvatskih branitelja 1

**KOORDINATOR
NARUČITELJA PLANA:** IVICA DUGINA, upr.pr.

IZVRŠITELJ: URBANISTIČKI ZAVOD GRADA ZAGREBA d.o.o.
10000 ZAGREB, Britanski trg 12

**KOORDINATOR/
IZRAĐIVAČ PLANA:** LUKA ŠULENTIĆ, dipl.ing.arh.

STRUČNA GRUPA: HRVOJE JAMNICKI, dipl.ing.građ.
MAJA VIDEK PAVLOVIĆ, dipl.ing.arh.
BORIS MOŠTAK, ing.građ.
IVAN KAPOVIĆ, dipl.ing.arh.
ANA RAJČEVIĆ, dipl.ing.mat.

PRIJEPIS: VIŠNJA ŽUGAJ, stenodaktilograf

Direktor:

Luka Šulentić, dipl.ing.arh.

Zagreb, 2007. godina

SADRŽAJ

strana

TEKST

I.	OBRAZLOŽENJE	1
1.0.	POLAZIŠTA	5
1.1.	Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustave Županije i Države	5
1.1.1.	Osnovni podaci o stanju u prostoru.....	5
1.1.2.	Prostorno razvojne i resursne značajke	17
1.1.3.	Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova.....	18
1.1.4.	Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje.....	19
2.0.	CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	22
2.1.	Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja	22
2.1.1.	Razvoj naselja, posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	22
2.1.2.	Racionalno korištenje prirodnih izvora	23
2.1.3.	Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša	25
2.2.	Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja	26
2.2.1.	Demografski razvoj	26
2.2.2.	Odabir prostorno razvojne strukture.....	33
2.2.3.	Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture	37
2.2.4.	Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturno-povijesnih cjelina	38
2.3.	Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine.....	49
2.3.1.	Racionalno korištenje i zaštita prostora	49
2.3.2.	Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti obilježja naselja, vrijednosti i posebnost krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina.....	49
2.3.3.	Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture.....	52
3.0.	PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	54
3.1.	Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije.....	54
3.2.	Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina	55
3.2.1.	Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine).....	57
3.3.	Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	58
3.4.	Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora	60
3.4.1.	Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline).....	61
3.5.1.	Prometni infrastrukturni sustav (ceste i javne telekomunikacije).....	62
3.5.2.	Energetika	65
3.5.2.1.	Elektroenergetski sustav	65
3.5.2.2.	Plinifikacija	65
3.5.2.3.	Korištenje obnovljivih izvora energije	65
3.5.3.	Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, uređenje vodotoka i voda).....	65
3.6.	Postupanje s otpadom	73
3.7.	Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš	75
II.	ODREDBE ZA PROVOĐENJE	78
1.	Uvjeti za određivanje namjena površina na području Općine	80
2.	Uvjeti za uređenje prostora	80
2.1.	Građevine od važnosti za Državu i županiju	80
2.2.	Građevinska područja naselja	80
2.3.	Izgrađene strukture van naselja	92
3.	Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti	97
4.	Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti	98

5.	Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometnih i drugih infrastrukturnih sustava	99
5.1.	Prometni sustav	99
5.2.	Telekomunikacijska mreža	100
5.3.	Plinovodi	101
5.4.	Energetski sustav	101
5.5.	Vodnogospodarski sustav	101
5.5.1.	Zaštitne i regulacijske građevine	101
5.5.2.	Korištenje voda	102
5.5.3.	Odvodnja	104
5.5.4.	Kvaliteta voda	104
6.	Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina	105
7.	Postupanje s otpadom	106
8.	Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš	106
9.	Mjere provedbe plana	107
9.1.	Obveza izrade prostornih planova	107
9.2.	Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera	107
9.3.	Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni	108

KARTOGRAFSKI PRIKAZI:

1.	KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA	mj. 1:25.000
2.	INFRASTRUKTURNI SUSTAVI	mj. 1:25.000
3.	UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA	mj. 1:25.000
4.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA	mj. 1: 5.000
4.1.	Banski Kovačevac	mj. 1: 5.000
4.2.	Crna Draga	mj. 1: 5.000
4.3.	Desni Štefanki	mj. 1: 5.000
4.4.	Desno Sredičko	mj. 1: 5.000
4.5.	Lasinja	mj. 1: 5.000
4.6.	Novo Selo Lasinjsko	mj. 1: 5.000
4.7.	Prkos Lasinjski	mj. 1: 5.000
4.8.	Sjeničak Lasinjski	mj. 1: 5.000

I. OBRAZLOŽENJE

Dosadašnji važeći prostorni planovi, koji su se odnosili na prostor sadašnje Općine Lasinja, bili su Prostorni plan Općine Vrginmost (izrađen 1979. godine – AR-59 Zagreb, s izmjenama i dopunama plana iz 1984. godine – SV 41/84), te Prostorni plan Općine Karlovac, čiji je izrađivač bio UISRH Zagreb (Odluka o donošenju, Službene novine Općine Karlovac 8/81, izmjene i dopune 2/83, 8/84, 12/86, 11/87, 3/89 i 12/99). Uz to izrađen je i PUP Radne zone Sjeniĉak (Sl. novine općine Karlovac 3/90). Veći dio područja sadašnje Općine Lasinja pokriva Prostorni plan (bivše) Općine Vrginmost – područja naselja Crna Draga, Desni Štefanki, Desno Srediĉko, Lasinja i Novo Selo Lasinjsko, a manji dio Prostorni plan (bivše) Općine Karlovac – područje naselja Banski Kovaĉevac, Prkos Lasinjski i Sjeniĉak Lasinjski.

Od donošenja spomenutih planova, a pogotovo nakon 1990. godine, dogodile su se mnogobrojne političke, društvene i gospodarske promjene, uključujući i ratna djelovanja na ovom području i privremenu okupiranost područja, koje su, zajedno uz zakonsku obvezu izrade prostornog plana jedinice lokalne samouprave, uvjetovale odluku Općinskog poglavarstva Općine Lasinja da pristupi izradi Prostornog plana uređenja Općine Lasinja, a prema Zakonu o prostornom uređenju (NN 30/94 i 68/98). Uz to je i elaboratom "Izvešće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Lasinja" (Službeni glasnik Karlovaĉke ųupanije 22/98 od 05.11.1998. godine) utvrđena potreba izrade Prostornog plana uređenja Općine Lasinja.

Izrada prostornog plana uređenja Općine Lasinja povjerena je, na temelju provedenog natjeĉaja, tvrtki CPA – Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o. iz Zagreba (Odluka Općinskog vijeća o izradi Prostornog plana uređenja Općine Lasinja i drugih prostorno-planskih dokumenata od 13.03.1998. godine). Razlozi koji su uvjetovalo donošenje spomenute odluke su:

- ukupne društvene i političke promjene u državi nakon 1990. godine,
- promjene u demografskoj situaciji, uvjetovane ratnim djelovanjima i razaranjima,
- novi teritorijalni ustroj jedinica lokalne uprave i samouprave, koji se razlikuje od onog koji je vaųio za vrijeme i nakon izrade PPO Vrginmost i PPO Karlovac,
- ĉinjenica da je za vrijeme Domovinskog rata nestao PPO Vrginmost, koji bi trebao pokrivati više od polovice područja sadašnje Općine Lasinja,
- promjena vlasniĉkih odnosa,
- novi kriteriji i nova Strategija i program prostornog uređenja Republike Hrvatske,
- zakonska obveza da prostor jedinice lokalne samouprave bude pokriven jednim prostornim planom.

Na temelju navedenih razloga, novim Prostornim planom uređenja Općine Lasinja potrebno je ostvariti sljedeće ciljeve:

- osigurati stabilan i trajni rast ųivotnog standarda, uz potpuno zadovoljenje potreba stanovništva,
- definirati strategiju razvoja novoformirane općine i općinskog središta,
- optimalno koristiti prostor općine, uz puno vrednovanje svih dijelova prostora,
- racionalno korištenje obnovljivih i neobnovljivih prirodnih resursa,
- uskladiti planirani razvitak s realnim mogućnostima,
- osigurati sudioništvo korisnika prostora u procesu izrade plana i donošenju odluka,
- uskladiti plan s prostornim planovima uređenja susjednih općina, te Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske,
- zaštita i oĉuvanje okoline, uz oĉuvanje prirodne i graditeljske baštine,
- smjernicama plana potaknuti razvoj gospodarstva, te osigurati zaštitu okoliša,
- ostvariti preduvjete za usporavanje trenda smanjenja broja stanovnika općine,

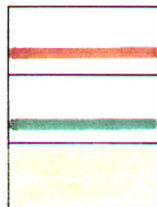
- ostvariti planske preduvjete za izgradnju građevina društvenog i javnog standarda,
- istražiti i predložiti zone zaštite prirode, kao i sanaciju ugroženih dijelova prirode,
- uspostaviti sustav kontrole zagađivanja okoliša,
- kvalitetnije prometno povezivanje općine, modernizacija prometnica i izgradnja nogostupa,
- osigurati uvjete za izgradnju vodoopskrbnog sustava,
- riješiti problem zbrinjavanja komunalnog otpada na području Općine Lasinja.

Otežavajuća okolnost, koja bitno ograničava planiranje razvoja u idućem razdoblju, je činjenica da je prostor Općine Lasinja doživio u kratkom vremenu, za vrijeme Domovinskog rata, tako duboke i značajne preobrazbe, za koje je ovaj čas teško procijeniti koliko će trajati i imati utjecaja na ukupni razvoj prostora. Naime, previše je scenarija događanja koji se mogu očekivati u sljedećih desetak godina, a da bi se bilo kojih od njih mogao prepoznati kao dominantan.

Drastično smanjenje broja stanovnika općine (proganjanje hrvatskog stanovništva i odlazak srpskog za vrijeme "Oluje"), uništena i razorena infrastruktura, razorena građevinska struktura naselja, velika minirana i stoga nedostupna područja, unatoč relativno brzom obnovi porušenih i oštećenih stambenih građevina, ipak predstavlja preveliki "šok" za čitav prostor, da bi se moglo očekivati njegovo obnavljanje i revitaliziranje, pa makar i u roku od sljedećih desetak godina.

Stoga se u narednom razdoblju mogu očekivati tek mali i polagani koraci, uz česta zastajkivanja i traženja, na putu izlaska iz današnje situacije koju karakterizira polagani povratak domicilnog hrvatskog stanovništva, poboljšanje opremljenosti naselja komunalnom infrastrukturom, ali i nepostojanje skoro bilo kakve gospodarske infrastrukture, koja bi mogla pružiti kakvu-takvu socijalnu sigurnost stanovništvu koje se vratilo, pri čemu su jedine mogućnosti -razvoj poljoprivrede i stočarstva- ograničene postojanjem brojnih minskih polja, nedostatkom poljoprivredne mehanizacije uništene u ratu, demografskom strukturom povratničkog stanovništva, te brojnim drugim problemima karakterističnim za ruralna područja Hrvatske, koja su i prije svih ratnih događaja zaostajala za hrvatskim prosjekom.

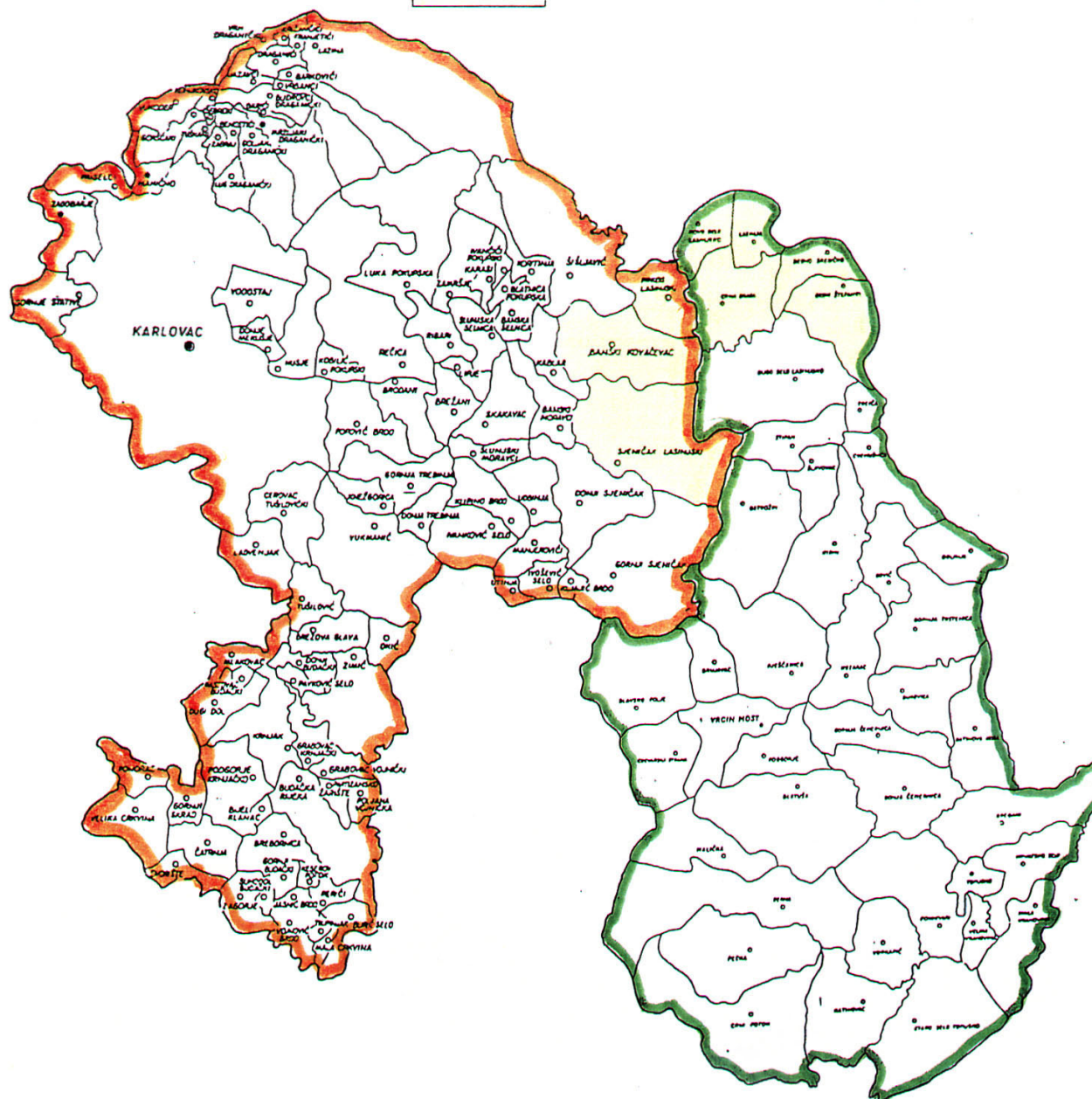
POLOŽAJ OPĆINE LASINJA PREMA BIVŠOJ TERITORIJALNOJ PODJELI HRVATSKE

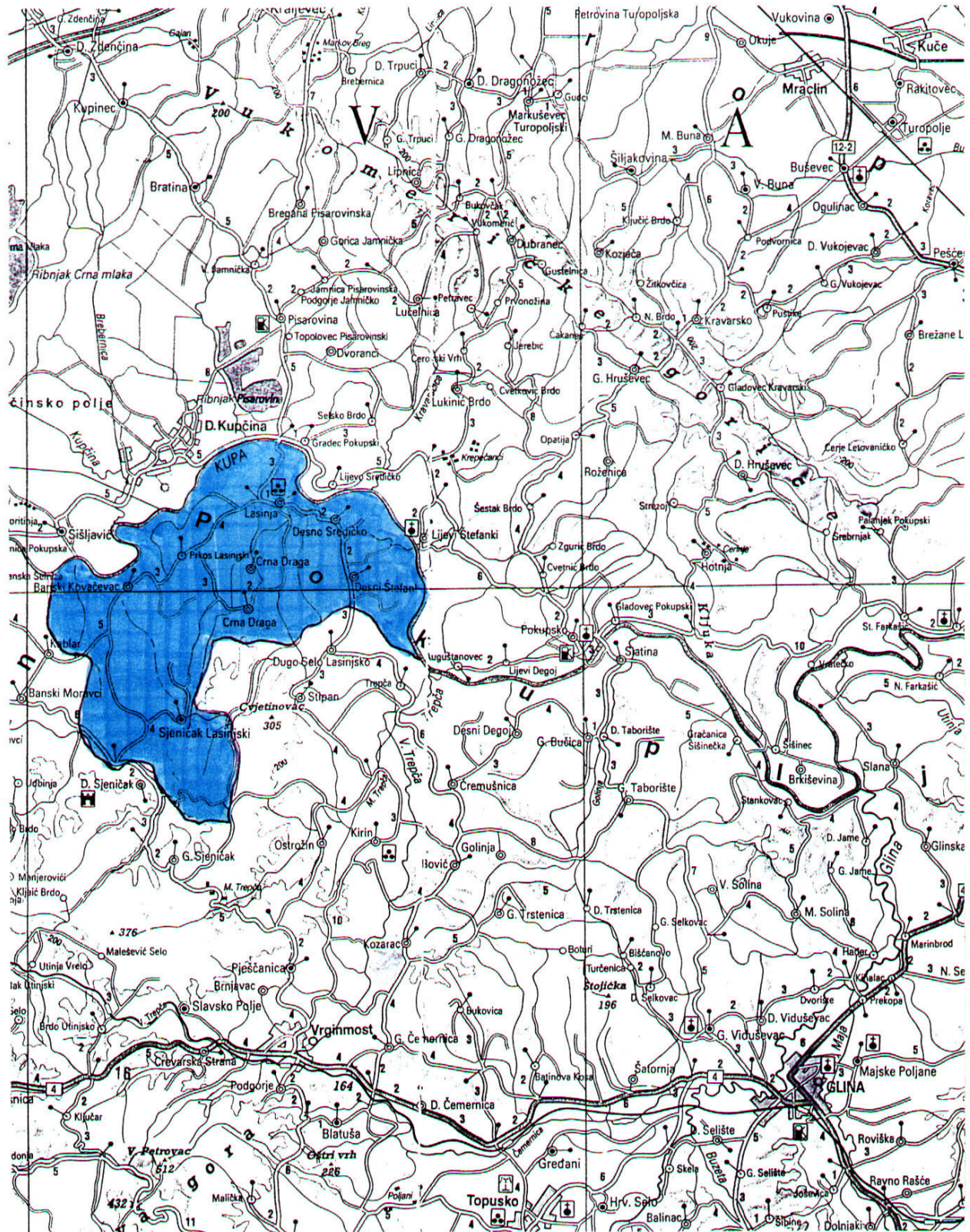
PODRUČJE BIVŠE OPĆINE KARLOVAC

PODRUČJE BIVŠE OPĆINE VRGINMOST

PODRUČJE OPĆINE LASINJA

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE LASINJA s IZMJENAMA I DOPUNAMA PPUO LASINJA
– PROČIŠĆENI TEKST –

Položaj općine u prostoru sjeverozapadne hrvatske

1.0. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustave Županije i Države

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

Općina Lasinja dio je Karlovačke županije, koja zauzima područje središnje Hrvatske. Granica područja Općine Lasinja određena je:

- sa sjeverne i sjeveroistočne strane granicu čini rijeka Kupa,
- s istočne strane granica ide od rijeke Kupe na sjever uz potok Rečicu, te istočnim padinama brda Kremešnice prema jugu,
- s južne strane granica prati dolinu potoka Mala Utinja do naselja Banski Moravci, gdje granica skreće prema sjeveru,
- sa zapadne strane granica prati potok Latovnik do ušća u rijeku Kupu.

Tako omeđeno područje Općine Lasinja ima površinu od cca 82 km² (2,5% područja Karlovačke županije), na kojem je prema popisu stanovništva 2001. godine živjelo 1.938 stanovnika u 8 naselja ili 23,6 st/km².

Od ukupne površine Općine Lasinja (8.200 ha), najviše otpada na šumske površine (oko 39,2% ili 3.214 ha), na poljodjelske površine otpada oko 54,6% površine ili 4.479 ha (livade, pašnjaci i voćnjaci oko 3.500 ha ili 42,7% i oranice oko 979 ha ili 11,9%, dok na ostale namjene (vodene površine, ceste, zemljište izgrađeno građevinama i drugo) otpada oko 6,2% površine ili 507 ha.

Tablica 1.

OPĆINA LASINJA	POVRŠI NA		STANOVNICI						STANOVI						DOMAĆINSTVA			Gustoća naseljenosti broj stanovnika na km ²
			Popis 1981.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1981.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1981.	Popis 1991.	Popis 2001.	
	km ²	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	broj	
Općina Lasinja ukupno	82,0	100	3.393	100	2.821	100	1.938	100	890	100	886	100	752	100	863	819	675	23,6
Banski Kovačevac	15,8	19	387	11	309	11	274	14	123	14	99	11	91	12	107	96	91	17,3
Crna Draga	10,8	13	320	9	291	10	180	9	67	8	75	8	66	9	67	69	58	16,7
Desni Štefanki	9,3	11	569	17	481	17	357	18	128	14	132	15	117	16	123	125	116	38,4
Desno Sredičko	5,6	7	312	9	280	10	228	12	72	8	87	10	84	11	69	70	78	40,7
Lasinja	5,3	6	643	19	550	19	579	30	159	18	170	19	217	29	162	163	193	109,2
Novo Selo Lasinjsko	5,5	7	113	3	91	3	93	5	27	3	30	3	29	4	27	27	29	16,9
Prkos Lasinjski	5,2	6	176	5	142	5	38	2	58	7	57	6	30	4	56	59	26	7,3
Sjeničak Lasinjski	24,5	30	873	26	677	24	189	10	256	29	236	27	118	16	252	210	84	7,7

Tablica 2.

OPĆINA LASINJA	POVRŠINA		STANOVNICI						GUSTOĆA NASELJENOSTI		
			Popis 1981.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1981.	Popis 1991.	Popis 2001.
PODRUČJE OPĆINE	km ²	udio u površini Županije (%)	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	broj
OBALNO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KONTINENTALNO GRANIČNO	82,0	2,5	3.393	100	2.821	100	1.938	100	40,3	33,5	23,6
OSTALO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OPĆINA LASINJA UKUPNO	82,0	100	3.393	100	2.821	100	1.938	100	40,3	33,5	23,6

U prostoru Općine Lasinja dominiraju mala ruralna naselja, uglavnom disperzne gradnje, dok na socijalnoj razini sve više mješovitih domaćinstava na kritičnoj starosnoj granici, kada se gubi sposobnost reprodukcije kao uvjeta vlastitog opstanka.

U ekonomskom pogledu uočljiva je kriza u proizvodnji hrane za lokalnu samoopskrbu, a negativni demografski procesi će i u budućem razvoju djelovati izravno ograničavajuće. Uz to, prisutne su i dalje migracije stanovništva, i to u dva osnovna pravca: na lokalnoj razini prema općinskom središtu, a na regionalnoj razini cilj su obližnji gradski centri: Karlovac i Zagreb. Jedan dio naselja moguće je obuhvatiti programom sanacije i zaustaviti negativne procese (naselja uz Kupu), dok je jedan dio naselja, odnosno zaselaka osuđen na izumiranje (Sjeničak Lasinjski, Crna Draga).

Sirovinsku osnovicu općine karakterizira bogat šumski fond i tla relativno pogodna za poljoprivrednu obradu, te male i nedovoljno istražene količine rudnih i mineralnih sirovina, dok geoprometna prednost nije dovoljno valorizirana.

Na temelju ocjene stanja i djelovanja socijalnih faktora, može se pretpostaviti da će ukupni razvoj Općine Lasinja i dalje biti u znaku unutrašnjih ravnomjernosti. Selektivnim korištenjem resursa, aktiviranjem geoprometnog položaja i s njim komplementarnih djelatnosti te razvoj poljoprivrede djelovat će u pravcu razvojne hegemonizacije, koja može ublažiti postojeće razlike u razvoju unutar općine, ali ih neće u postupnosti ukloniti.

Podneblje

Područje Općine Lasinja smješteno je u dijelu dinarsko-alpskog pojasa, kojeg karakterizira plitki krš s kanjonima. Najveći dio prostora općine reljefno čine pobrđa s prosječnim visinama oko 200 m n.m. Seizmičnost terena je ujednačena i iznosi oko 7° MCS.

Za područje Općine Lasinja osobitosti podneblja opisane su prema dostupnim podacima najbližih meteoroloških stanica, pri čemu iz starijeg razdoblja motrenja postoje samo podaci o padalinama (razdoblje 1925-1940.). Općenito, karakteristike podneblja, prema tri svjetski najpoznatije klimatološke klasifikacije i to W. Köppena, C. W. Thornthwaitea i H. Waltera su ove:

- u smislu Köppenove klasifikacije (po N. Pleško i B. Kiriginu 1971.), Općina Lasinja je klimatskoj zoni C – tople umjereno kišne klime – klimatski tip C f w b x" (s izrazito kontinentskim odlikama podneblja).*
- prema klasifikaciji Thornthwaitea (po N. Pleško, 1971.) podneblje je humidnom (indeks efektivnosti padalina P/E je u granicama od 64 do 127), a u smislu klasifikacije Waltera (apud Bertović 1975.), pripada glavnom klimatskom tipu VI. tj. umjereno humidnom području s izrazitim, ali ne vrlo dugim, hladnim razdobljem godine.*

Mnogi strani istraživači (Köppen, Brockmann-Jorosch, Mayer, Berg i dr.) klasificiraju i označuju klime na osnovi biljnoga svijeta, odnosno njegovih fizionomskih ili fitogeografskih jedinica, polazeći sa stajališta da se u životu bilja najbolje očituje kompleksni utjecaj podneblja.

U smislu takva bioklimatološkoga shvaćanja i interpretacije, a uvažavajući geografski položaj, makroreljef i zonalni vegetacijski pokrov, može se sadržajno i prostorno definirati i ograničiti ova podneblja, odnosno fitobioklimati (makroklimati, bioklimati):

- podneblje nižega gorskog pojasa, odnosno fitobioklimat gorske šume bukve (dinarsko potpodručje – oznaka, šifra D-I i panonsko potpodručje, oznaka D-II),*
- podneblje ravnica i riječnih dolina, odnosno fitobioklimat hrasta lužnjaka i drugih hidrogilnih fitocezona, unutar klimatskozonskog područja kitnjaka (šifra E-II++).*

Temperatura

Prema raspoloživim podacima, prosječna (srednja) godišnja temperatura zraka je 10,9°C, a njezino godišnje kolebanje (amplituda) razmjerno je veliko, 20,7°C. Prosječne godišnje terminske temperature zraka dosta su izjednačene: u 07 sati 8,2°C, a u terminu 14 sati 14,7°C. Apsolutno maksimalna zabilježena temperatura zraka ubraja se među najveće u Hrvatskoj i iznosi 39,8°C.

Apsolutno minimalna zabilježena temperatura iznosi -25°C, Apsolutna (totalna) amplituda temperature zraka iznosi 65,48°C.

Srednjak temperature zraka za najtopliji mjesec (srpanj) iznosi oko 21°C. Poprečno godišnje trajanje sijanja sunca (insolacija), u razdoblju 1951-1970., u granicama je od 1800 do 2000 sati. Godišnji srednjak naoblake iznosi 6,0° naoblake. Prosječni godišnji broj oblačnih dana (srednja dnevna naoblaka 8,0) iznosi 130,5 dana. Godišnji srednjak broja vedrih dana (srednja dnevna naoblaka 2,0) je 61,7.

Padaline

Relativno velika količina padalina raspoređena je tijekom čitave godine, s izraženijom učestalošću početkom ljeta i krajem jeseni. Prema starijim podacima, iz razdoblja 1925-1940., bilo je zabilježeno 964 mm padalina (proljeće - 195 mm, ljeto - 256 mm, jesen - 250 mm i zima - 191 mm). Najveća zabilježena dnevna količina padalina iznosi 68,2 mm.

Relativna vlaga zraka (u smislu H. Juričića) kreće se tijekom godine između osrednje do jako visoke (po godišnjem srednjaku je nadsrednja, 78%). Prosječni broj dana s relativnom vlagom zraka 30% u barem jednom od tri termina motrenja (07, 14 i 21 sat) iznosi 5,5 dana.

Vjetrovi

Prema podacima, srednja godišnja razdioba smjerova vjetra (%) je ova: najučestaliji su pravci puhanja iz NE (15,4) i N (13,0) kvadranta, slijede iz W (11,7), SE (11,6) i SW (11,3), E (9,5), NW (9,4) i S (4,5%) kvadranta, dok je 13,6% vremena tiho, bez vjetra. Prosječni broj dana: s jakim vjetrom (6 Beauforta) je 36,3, a s olujnim vjetrom (8 Beauforta) je 19.

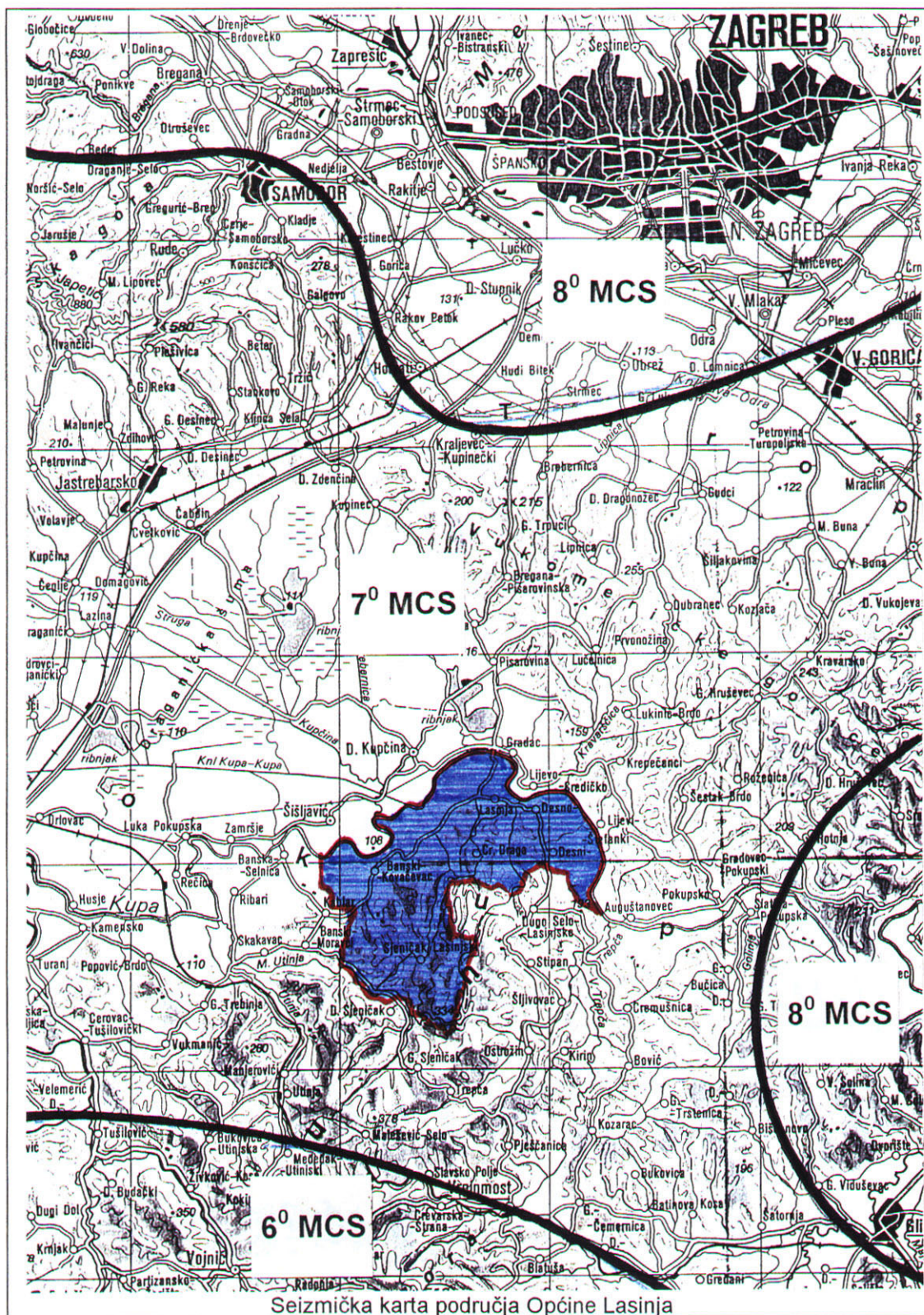
Godišnji srednjaci klimatskih pojava

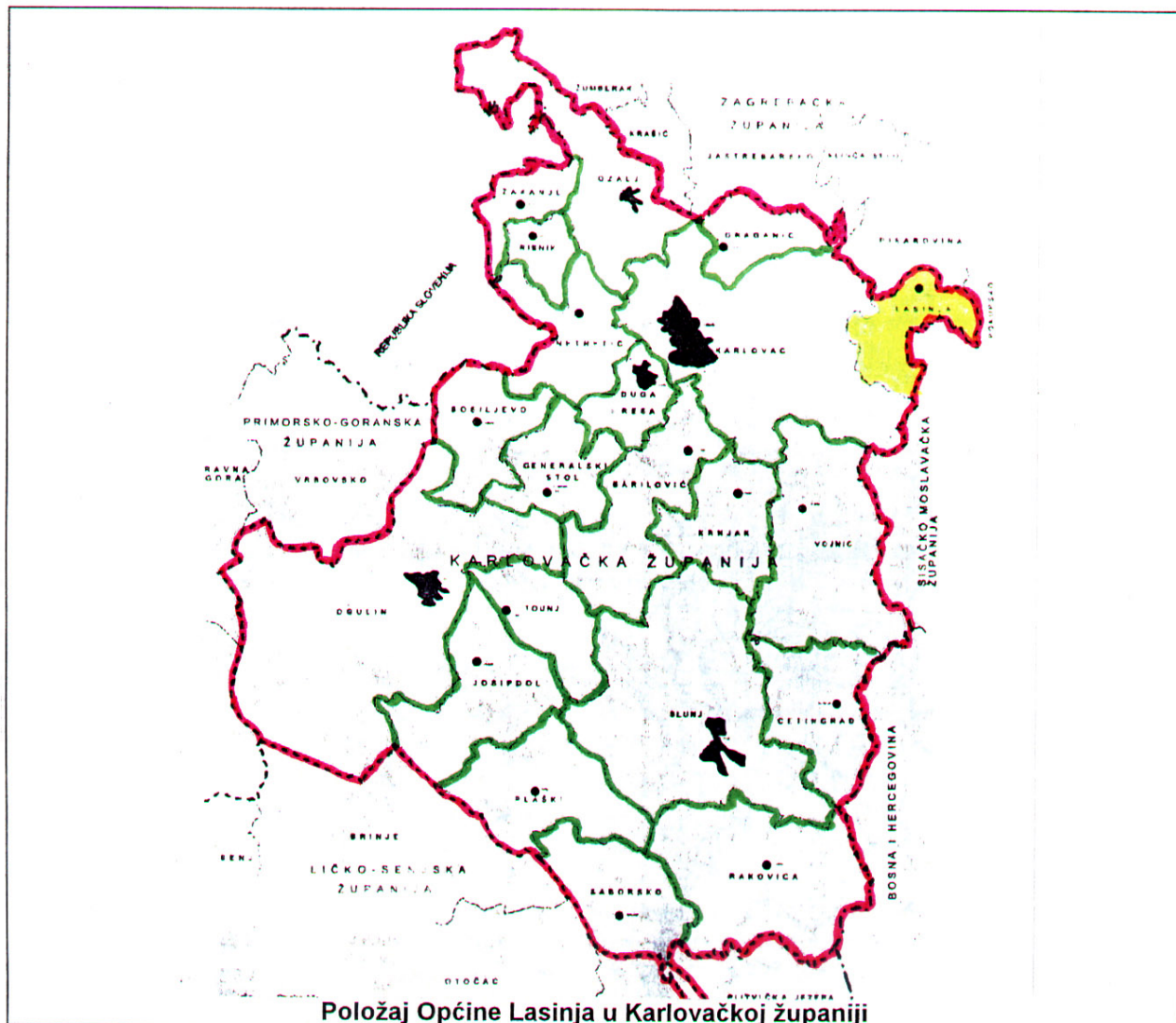
– dani s kišom 0,1 mm	126,3
– dani sa snijegom 0,1 mm	23,7
– maksimalna visina snijega 46 cm	20.02.1956.
– najdulje trajanje snježnog pokrivača	20 dana

Zaključak

Iz navedenog opisa, brojčanih i kartografskih priloga te podataka iz literature, proizlaze manje ili više očigledne pravilnosti i razlike između pojedinih fitobioklimata. Kao svugdje, oni su realan odraz i primarna prirodna veza s ostalim ekološkim faktorima (geografski položaj, tlo, vegetacija) pa se moraju uvažavati kao pozitivan ili negativan čimbenik u sintetičnoj ocjeni i odlučivanju o podobnosti korištenja prostora za gospodarske i ostale svrhe i potrebe.

Fitobioklimati su najtješnje povezani s našim poznatim i dobro istraženim klimatsko-zonskim i paraklimatskim šumskim, livadnim i ostalim fitocenzozama, a time posredno s odgovarajućim regionalnim i lokalnim ekološko-gospodarskim tipovima prirodne šumske i ostale vegetacije te s mnogostrukim važnim parametrima njihove proizvodnje. Fitobioklimati su također limitirajući faktor u izboru i uspijevanju različitih vrsta šumskih i poljodjelskih kultura i plantaža.

Geološka građa prostora Općine Lasinja

Litološka građa područja

Teren općine litološki je vrlo kompleksan, što je u izravnoj povezanosti sa stratigrafskim i tektonskim odnosima. Naime, zastupljene su stijene od paleozoika, preko mezozoika i neogena, do najmlađih, kvartarnih. Najrasprostranjeniji su najmlađi aluvijalni sedimenti u dolini rijeke Kupe, te koritima potoka. Debljine pojedinih litoloških komponenti su različite. Česte su varijacije na malim udaljenostima, tako da se unutar nekoliko metara debelih šljunaka umeću leće glina, praha ili pješčano-glinovitih taložina kao i obrnuto. U dolini Kupe tereni su relativno malo nagnuti, a nivoi podzemne vode ponekada visoki, tako da dolazi do zavodnjavanja zemljišta, odnosno do poplavlivanja.

Uz aluvijalne sedimente prevladavaju i nevezani do slabo vezani sedimenti – ilovine, šljunci, pijesci i gline u izmjeni, registrirani uz Kupu. U donjem, starijem dijelu prevladavaju šljunci s promjerom valutica do 5 cm, iznimno i do 35 cm, mjestimice vezani vapneno-limonitnim cementom. Idući prema mlađim nivoima javljaju se sve više pijesci s lećama glina, od svjetlosive, odnosno bijele do smeđe boje. Najčešći mineralni sastojak je kvarc. Slojevitost je mjestimice sasvim dobro izražena. Pretpostavlja se da su za ovaj član vezane i leće keramičke gline debljine 2-8 m (prema nalazima u terenima nešto zapadnije od ovoga, Korolija i dr., 1981), u kojima dominira ilit nad kaolinitom.

Karakteristični su i lapori, glineni lapori, gline, glinoviti pijesci i pijesci svjetlosivih i sivosmeđih boja. Načelno, u nižem dijelu ovih naslaga značajniji je udio lapora i glina, dok prema gore postupno počinju prevladavati varijeteti sa znatno više pijesaka do čistog kvarcnog pijeska. Treba ipak istaknuti da se i u spomenutom nižem dijelu nalaze slojevi pijeska kao i proslojci lignita.

Inženjersko-geološke osobitosti područja

S obzirom na inženjersko-geološke osobitosti, izdvojeni litološki članovi mogu se grupirati u nekoliko skupina. Pri tom, od osobite važnosti su bili slični parametri fizičko-mehaničkih procesa, stabilnosti, nosivosti i očekivanih uvjeta prigodom građevinskih zahvata. Općenito, mora se utvrditi kako se stijena ponaša u prirodnim uvjetima, a kako prigodom djelovanja čovjeka u i na njoj te kakva su joj moguća svojstva kao materijala od kojeg se gradi.

- stijene pretežno stabilne i u prirodnim uvjetima i prigodom zahvata u i na njima,
- stijene pretežno stabilne u prirodnim uvjetima, međutim, mogu postati nestabilne kada se i na njima izvode različiti građevinski zahvati (temeljenje teških građevina, gradnja cesta, željezničkih pruga, tunela, mostova, kopanje usjeka, zasjeka, podzemni rudarski radovi i slično),
- stijene pretežno nestabilne u prirodnim uvjetima i prigodom djelatnosti čovjeka mogu se očekivati pojačana trošenja, spiranja, močenja, odroni, klizišta, plavine, likvifikacija i slično).

Seizmotektonski odnosi

U geološkoj povijesti razvitka razlikuje se nekoliko faza. U eocenu razmatranim područjem prostire se relativno duboka depresija u kojoj su se taložile klastične marinske naslage do 900 m debljine.

U oligocenu slijedi regresija i uzdizanje reljefa. Nova transgresija nastupa početkom miocena. Značajnije uzdizanje Zrinjske gore i produbljivanje Savske potoline očituje se u panonu i naročito pontu početkom pliocena. U gornjem pliocenu i kvartaru opet jačaju tektonski pokreti uz izdizanje Vukomeričkih gorica i rubnih dijelova Zrinjske gore. Obnavljaju se pokreti uz uzdužne rasjede, a izraženo je i komadanje struktura po poprečnim do dijagonalnim rasjedima.

Između depresije i Savske potoline uzdižu se Zrinjska gora i Šamarica. Zrinjska gora je presječena rasjedima različitog pravca pružanja i vjerojatno je u geološkoj prošlosti predstavljala strukturni nos pružanja I-Z ili SI-JZ. Šamarica je istaknuti horst protezanja SZ-JI. Poprečni i dijagonalni rasjedi odvajaju pojedine manje, lokalne horstove i strukturne nosove.

Rasjedi pripadaju dvama sistemima. Uzdužni su pravca pružanja SZ-JI i protežu se uz velike strukture jedinice i strukture. Najveći čine zone od više paralelnih, pratećih rasjeda i ogranaka. Poprečni dio dijagonalni rasjedi pružaju se pravcem SI-JZ do gotovo I-Z. To su normalni do vertikalni rasjedi duž kojih se, osim vertikalnih, zapažaju i horizontalni pomaci stijena.

Neotektonski pokreti u neogenu i kvartaru imali su bitnog utjecaja u oblikovanju struktura. Većinom uslijed vertikalnih pokreta nastale su strukture tipa horstova i graba. Duž rasjeda postoji naglo, skokovito spuštanje ili uzdizanje stijena. Računajući pomak podinske plohe neogenskih naslaga mogu se ocijeniti najaktivnije dionice rasjeda.

Potresi u području su relativno česti. Pokupsko epicentralno područje nalazi se u prostoru između Gline, Siska i ušća Gline. Najjači potres u Pokuplju dogodio se 8.10.1909. (io = VIII-IX°MCS ljestvice; M = 6,0; h = 16 km).

U pokupskom epicentralnom području karakteristična je koncentracija epicentara potresa u užem prostoru između ušća rijeke Gline, Siska i trase glinskog rasjeda. U seriji potresa 1909. i 1910. u tom području zabilježeno je pet jakih potresa magnituda između 4,9 i 5,4. Dubine žarišta tih potresa bile su 18 do 38 km.

Uzročnici nastanka potresa jesu tektonska kretanja. S obzirom na koncentraciju epicentara potresa te prisutne strukture i rasjede zaključuje se da potresi nastaju u široj zoni između Zrinjske gore i Vukomeričkih gorica. Moguće je da se dvije gore, zapravo veliki horstovi antiklinorija, u prostoru različito pomiču i u zoni između njih dolazi do komadanja stijena i

smicanja (za sada u prostoru nepoznatog pravca). Tektonska kretanja događaju se na dubinama između 16 i 38 km.

Na površini se pokreti održavaju nastankom rasjeda i većim amplitudama vertikalnih i horizontalnih pomaka. Posebnom konturnom linijom ograničeno je područje mogućeg javljanja potresa magnitude 7,0.

U prostornom planiranju treba obratiti pažnju na izdvojene tektonski aktivne rasjede i položaj epicentralnog područja u Pokuplju. Posebna opasnost prije od pojave likvifikacije u dolini rijeke Kupe. Ona je već zabilježena na mnogo mjesta i intenzivna za vrijeme potresa od 8.10.1909.

Prije gradnje velikih građevina npr. tvornica i mostova svakako je potrebno provesti detaljna geološka i seizmotektonska istraživanja te izvršiti odgovarajuće proračune djelovanja seizmičkih sila.

Hidrogeološke osobitosti

Na području općine mogu se na temelju morfoloških, geoloških i hidrogeoloških uvjeta izdvojiti tri hidrogeološke jedinice:

- brdovito i brežuljkasto područje izgrađeno od stijena starijih od tercijara:
- brežuljkasto i brdovito područje izgrađeno od stijena tercijarne i kvartarne starosti i
- ravničarsko područje izgrađeno od pliocenskih i kvartarnih naslaga.

Stijene starije od tercijara su primarno nepropusne, a podzemna voda se nalazi samo u relativno plitko razvijenim raspucalim i rastrošenim zonama. Padaline, koje se procjeđuju kroz raspucalu i razlomljenu zonu dreniraju se kroz pukotine i podzemna voda se vrlo brzo gubi i na procjednim izvorima malih kapaciteta koji se obično javljaju na kontaktu s nepropusnim stijenama i na za to morfološki povoljnim lokacijama, kao što su vododerine i sl.

Drugu hidrogeološku jedinicu izgrađuju karbonatni sedimenti (uglavnom vapnenci i vapnoviti lapori, te nešto vapnenjačkih pješčenjaka) i klastiti pliocena i kvartara. Karbonatne stijene su raspucale, a pukotinski sistemi su prošireni djelovanjem vode, tako da se u cjelini mogu smatrati dobro propusnima. Padalinske vode se procjeđuju u dublje nivoe i tu se akumuliraju u značajnim količinama koje se mogu adekvatnim istraživanjima i građevinama privesti eksploataciji.

Klastiti pliocena i kvartara, koji izgrađuju brežuljkaste dijelove terena, predstavljeni su šljuncima, pijescima, prašinama i glinama. Ove se naslage često izmjenjuju i vertikalno i lateralno, tako da nema jedinstvenog vodonosnog horizonta veće debljine i prostiranja. Podzemna voda se nakuplja u propusnijim članovima procjeđivanjem kroz slabije propusne pokrovne naslage, a kako su slojevi uglavnom nagnuti u smjeru nagiba padina terena, formiraju se podzemne vode pod slabim, subarteškim pritiskom. Zbog male debljine i prostiranja propusnih naslaga, te zbog neujednačenog granulometrijskog, rezerve podzemnih voda su male, a eksploatacija je moguća uglavnom kopanim bunarima u koje se voda "nacjeđuje", tako da se nakupe količine dovoljne za potrebe nekoliko domaćinstava. Podzemne vode iz opisanih naslaga često pokazuju povećani sadržaj željeza.

Treću hidrogeološku jedinicu predstavljaju klastične sedimentne stijene istaložene u dolini Kupe, te uz manje vodotoke u južnom dijelu područja.

Rijeka Kupa je zbog male debljine vodonosnog horizonta u širem području njenog ušća dijelom urezana u nepropusnu podinu horizonta, tako da samo za vrijeme visokih vodostaja prihranjuje vodonosni horizont, a za vrijeme niskih vodostaja ga drenira.

Hidrogeološke karakteristike nekog terena sa stajališta prostornog planiranja najinteresantnije su s obzirom na mogućnost eksploatacije podzemnih voda te utjecaja podzemnih voda na korištenje zemljišta (poljoprivreda i uvjeti građenja). Na području općine za vodoopskrbu su najznačajnije karbonatne stijene miocenske starosti unutar hidrogeološke jedinice brežuljkastog i brdovitog područja, unutar kojih ovisno o razvijenosti pukotinskog sistema mogu biti akumulirane značajne količine vrlo kvalitetne podzemne vode. Da bi se ove vode privede

eksploataciji nužno je provesti složena i detaljna istraživanja, jer se hidrogeološki odnosi mijenjaju i na malim udaljenostima.

Posebnu pažnju treba pokloniti zaštiti kvalitete ovih voda, jer su one prirodnog gotovo nezaštićene od prodora zagađenja s površine.

Geološka sinteza – zaključak

od spoznaja iz domene seizmotektonike skreće se pozornost na seizmotektonski aktivne dionice rasjednih zona i položaj epicentralnog područja u Pokuplju. Na spomenutim dionicama treba izbjegavati gradnju većih i velikih građevina, a unutar epicentralnog područja s mogućim javljanjem potresa maksimalne magnitude oko 6,0 m potreban je osobito povećani obzir. To znači da je unutar njega za svaku veću građevinu nužno potrebno obaviti detaljna geološka i seizmotektonska istraživanja, kao i proračunati djelovanje seizmičkih sila.

Pedoekološka svojstva područja Općine Lasinja

S obzirom na svojstva tala u ovoj regiji treba utvrditi racionalnu agrotehniku, što znači da planovi proizvodnje moraju biti usklađeni s klimatskim i pedološkim pogodnostima i ograničenjima računajući i na ekonomske i socijalno-društvene aspekte; ovo načelo mora biti poštivano bez obzira na vlasništvo, uz uvođenje pojma zonalne agrotehlike. Prigodom proširenja površina namijenjenih poljoprivrednoj proizvodnji (ratarske kulture) treba uvažavati prioritete ekološkog potencijala (tlo, klima, reljef), te- treba evidentirati potrošnju tala u nepoljoprivredne svrhe, a prema bonitetnim vrijednostima razraditi proceduru da se za takovu neophodnu potrošnju od strane korisnika (investitora) postignu i dobiju odgovarajuće realne naknade za zemljišni fond izgubljen za poljoprivredu; na taj način uspostaviti će se i realniji odnos s obzirom na planirane odluke i potreban utrošak sredstava koji prati donošenje takvih odluka.

Znatna zastupljenost diseciranog reljefa u ovoj regiji obavezuje da se utvrde i realiziraju planovi i aktivnosti sprečavanja erozije, dok u kontinuitetu prostornog planiranja treba osigurati izradu karte rizika erozije, koja bi bila izrađena na temelju podataka o erodibilnosti tla i nagiba terena (prema ovoj metodologiji sve pedokartografske jedinice u općini razvrstale bi se u načelu u četiri kategorije).

Daljnja aktivnost oko ostvarivanja kvalitetnih rezultata u korištenju prirodnih potencijala regije za potrebe proizvodnje hrane obavezuje na izradu priloga označenog kao zaštita tla od tehničkih oštećenja (analiza tehničkog i zdravstveno-ekološkog oštećenja tla). Razlozi za ovakvu preporuku proizlaze iz potreba suvremene pedološke obrade prostora. Sve je više problema između povećanja potreba proizvodnje zdrave hrane i industrijsko-tehnološkog i drugog pritiska na poljoprivredni prostor. Taj pritisak je uglavnom dvojak. S jedne strane troše se i nepovratno gube plodna poljoprivredna tla u nepoljoprivredne svrhe, a s druge strane sve su izraženiji procesi i oblici onečišćenja tla što dovodi do veoma štetnih posljedica (ugrožavanje zdravlja ljudi). Priroda problema zaštite tla je takova da se o njoj stalno mora voditi računa kako istraživanjem, tako i provedbom praktičkih mjera.

Zaokružena inventarizacija korištenja i zaštite tla obuhvatila bi znači na temelju elemenata saznanja iz ove pedoekološke sinteze još sljedeće vrijednosti: - prostorno definiranje erozivnih procesa tj. zone povećanih rizika erozije, obrasci za evidenciju gubitaka poljoprivrednih tala za račun stambene gradnje, industrije (posebno površinski kopovi) i infrastrukture, slijedi evidencija prometa mineralnih đubriva i sredstava zaštite bilja i evidencija industrijskih emisija zagađivača po vrsti i količini.

Vegetacijski pokrov

Općenita značajka reljefa je postupni uspon od pokupske nizine na sjeveru (nadmorska visina oko 110 m n.m.) do brda Kremešnice (s visinom od preko 300 m n.m.). Među izrazitijim reljefnim usponima razlikuju se dvije izdvojene cjeline:

- brdski sklop Kremešnice,
- nizinski pojas i područje uz rijeku Kupu.

U sljedećem vegetacijskom pregledu sažeto su prikazane važnije šumske zajednice. Također su spomenuti i glavni tipovi zamjenske vegetacije, odnosno degradacijski stadiji šume, tj. šikare, antropogeni travnjaci, kamenjari i dr. fitocenoze koje treba respektirati u prostornom planiranju i razvojnim programima ove regije. Vegetacija je raspoređena po bioklimatskim pojasima (Bertović 1975., 1983.) i prema specifičnosti litološke podloge i tla, a pojedine zajednice su definirane po florističkim pokazateljima (indikatorske vrste = karakteristične + diferencijalne) po kojima se najbolje prepoznaju na terenu.

Brdski sklop Kremešnice

Ovaj vegetacijski pojas zauzima najveće površine u općini: brežuljkaste predjele i ogranke Kremešnice. U ovom se pojasu jasno razlikuje nekoliko tipova šumskih zajednica:

1. *Neutrofilne hrastove šume*: U sjevernom potpodručju dominira kontinentalni klimaks šume hrasta kitnjaka i običnog graba (*Quercus petraeae-Carpinetum illyricum* Horv. et al.) s najvećim površinama na ograncima Kremešnice, dok dalje prema jugu postaje sve rjeđa i fragmentarno razvijena. Najvažnije drveće u toj šumi su *Quercus petraea*, *Carpinus betulus*, *Prunus avium*, *Acer Tataricum*; među grmljem *Corylus avellana*, *Lonicera caprifolium*, *Euonymus europaea*, *Cornus sanguinea* i *Staphylea pinnata*. Ovisno o vlazi, tlu i podlozi, unutar te zajednice razlikuje se više subasocijacija.
2. *Kserofitno-bazofilne hrastove šume*. Zbog nazočnosti dolomita i prostranih ofiolita, te fenskih utjecaja submediteranske klime, ksero-bazofilna vegetacija je izuzetno raznolika i mnogo bogatija od one na sličnim brežuljkastim terenima Hrvatskoga zagorja. Tako se na nižim, suhim i sunčanim padinama nalazi posebna šuma hrasta bjeloduba s petroprstom (*Potentillo australis-Quercetum daleshampii* Pavl.). Najbogatije hrvatske sastojine su u dolini Trepče. Glavni su pokazatelji: među drvećem *Quercus dalechampii* (= *Qu. apennina*), *Qu. pseudocerris*, *Carpinus caucasica*, *Tilia caucasica*, *Acer velutinum*; među grmljem *Corylus pontica*, *Sorbus tommasinii*, *Cotinus coggygria*, *Rubus zbornikensis*, a među zeljanicama *Potentilla australis*, *Verbascum bosnense* i *Pteridium tauricum* (kserobazofilna primorska bujad).
3. *Acidofilne hrastove i kestenove šume*. Najrašireniji tip šuma u brdskim predjelima je acidofilna zajednica hrasta kitnjaka i pitomog kestena (*Quercus-Castanetum illyricum* Horv. et al.) koja pokriva prostrane cjelovite plohe kiselih alumosilikata. To su najveće i najbogatije kestenove šume u našoj zemlji pa su od velike znanstvene i gospodarske važnosti. Ti acidofilni kestenici već se na prvi pogled jasno razlikuju od ksero-neutrofilnih šuma kestena po jednoličnom izgledu. Uz dominantni kitnjak i kesten među drvećem se još rjeđe nalaze i obični grab, breza i bukva, dok su glavni acidofilni pokazatelji *Vaccinium myrtillus*, *Calluna vulgaris*, *Genista germanica*, *G. ovata*, *Pteridium aquilinum*, te razne vrste rodova *Luzula*, *Hieracium* i brojne acidofilne mahovine. Na degradiranim plohama prvobitnih kestenika, češće se pojavljuju sekundarne šumice i šikare običnog graba s bekicama (*Luzulo-Carpinetum betuli* Wrab.), dok se nakon potpunog uništenja i krčenja tih acidofilnih šuma razvijaju vrištine (*Genisto-Callunetum* Horv.).
4. *Nezofitni brdski i dolinski travnjaci u području hrastovih šuma*. Na neutralnim i slabo kiselim tlima u području kitnjaka, graba i kestena, po dolinama i uvalama gorja kao i na brežuljcima, nalaze se zamjenski mezofitni travnjaci sveze *Arrhenatherion elatioris* Br.-Bl., koji se većinom iskorištavaju kao livade košanice.
5. *Termofilni i bazofilni pašnjaci i kamenjare*. Na karbonatnom kršu u području crnogradovih šuma, degradacijom su nastali zamjenski submediteranski pašnjaci reda *Scorzonero-Chrysopogonetalia* Hić i Horv., na kojim su najvažniji pokazatelji *Satureia montana*, *Andropogon ischaemum*, *Plantago holosteum*, *Festuca pseudovina*, *Carex humilis*, *Knautia purpurea*, *Eryngium amethystinum*, *Teucrium montanum*, *Galium lucidum*, *Marrubium incanum*, *Stachys italica*, *Salvia bertolonii*, *Convolvulus cantabricu* i druge primorske biljke.

Nizinski pojas i područje uz rijeku Kupu

Taj najdonji vegetacijski pojas ove regije obuhvaća najniže razravni duž Pokuplja i njihovih pritoka. I u ovom se nizinskom pojasu jasno razlikuju dva područja termofilne i bazofilne vlažne šume s močvarnim travnjacima primorskog tipa (djelomično sačuvane) u Pokuplju.

6. Kontinentalne, neutrofilne i acidofilne vlažne šume.

U ovoj regiji su raširene uglavnom samo neutrofilne i blago neutracidne zajednice. Najvažniji tip tih vlažnih nizinskih šuma je poznata i gospodarski izuzetno vrijedna zajednica poplavnih šuma hrasta lužnjaka sa žutilovkom (*Genista elatae-Quercetum roboris* Horv. Glavno drveće te šume su *Quercus robur*, *Fraxinus angustifolia*, *Ulmus effusa* i *Acer campestre*; među grmljem najvažniji su *Genista elata*, *Viburnum opulus* i *Frangula alnus*, a u prizemnom sloju razni šaševi (*Carex remota*, *C. brizoides*, *C. strigosa*), *Lycopus europaeus*, *Stellaria europaea*, *Lysimachia nummularia*, *Lychnis flos-cucculi*, *Agrostis alba*, *Mentha ayuatica*, *Dryopteris carthusiana* (= *D. spinulosa*) i druge paprati.

Ovisno o režimu površinskih i podzemnih voda i dosegu poplava, unutar ove zajednice lužnjaka razlikuje se više subasocijacija posebnoga sastava i različitog prirasta. Najvažnija od tih zajednica je vlažna šuma lužnjaka i običnog graba, *Quercus roboris-Carpinetum illyricum* (Glav.) Wrab., koja se razvija duž rubova riječnih nizina i unutar močvara na izdignutim izbočinama (tzv. "grede").

Ta uža zajednica lužnjaka je prvobitno najvjerojatnije pokrivala tek manje rubne dijelove nizina, ali se naknadno proširila i zbog isušivanja močvara, regulacije vodotoka i gradnje nasipa, kojima su smanjene ili sasvim uklonjene redovne poplave u tim nizinama. Zato je ta šuma graba i lužnjaka razvijena uglavnom na plohama sa stalnom i visokom podzemnom vodom i obiljem vlage u tlu, ali već izvan dosega direktnih poplava.

Drugi važan tip močvarnih šuma je zajednica poljskog jasena s drijemovcem (*Ceucejo-Fraxinetum angustifoliae* Glavač), koja je razvijena unutar lužnjakovih šuma, u močvarnim uvalama, lokvama i rukavima s višim vodostajem, te češćim i trajnijim poplavama.

Dominantno drvo je *Fraxinus angustifolia* a uz njega (pri manjem vodostaju) još pridolaze u toj šumi *Alnus glutinosa* i *Salix alba*, dok su među močvarnim zeljanicama najvažniji pokazatelji *Leucocjum aestivum*, *Galium palustre*, *Lythrum salicaria*, *Iris pseudacorus* i *Glyceria fluitans*. Najljepše i najveće takve šume poljskog jasena rastu uz sastavke rijeke Kupe, gdje su poplave zbog različitih riječnih režima najjače i najčešće.

Močvarne šume, manje gospodarske i prirodoznanstvene važnosti su zajednice johe i raznih vrba. Najpoznatije zajednice johe su *Carici-Alnetum glutinosae* (Koch) Tx. i Bod. u Pokuplju. Među vrbicama su gospodarski najvažnije poplavne šumice visoke bijele vrbe duž riječnih obala i rukava, iz sveze *Salicion albae* (Issler) Tx., a od pripadnih zajednica koje su kod nas još slabo proučene, najvažnije su šumice bijele vrbe i topola (*Salici-Populetum* Tx.). Nakon degradacije svih tih močvarnih i poplavnih šuma, razvijaju se sekundarne vlažne šikare nižih, grmolikih vrba.

7. Termofilne i bazofilne vlažne šume (longoze).

Za riječne doline je osobito karakterističan razvoj bazofilnih i termofilnih vlažnih šuma tipa primorskih longoza koje su tu optimalno razvijene u fenskoj dolini rijeke Une, ali se slične sastojine nalaze i na slatinama donjeg Pokuplja. Najvažnija između tih zajednica je termofilna šuma primorskog brijesta i jasena (*Ulmo-Fraxinetum angustifolia* Horv.) koja je poznata iz Kvarnera, ali se nalazi također i na karbonatnom aluviju u fenskim kanjonima rijeka. Glavni pokazatelji među drvećem su *Ulmus canescens* i *Fraxinus angustifolia*. Od grmlja su najvažniji *Thelycrania australis* i *Ligustrum vulgare* te obilje povijuša (npr. *Vitis sylvestris*, *Taus communis*, *Bryonia dionica*, *Rubus ulmifolius* i druge) a među zeljanicama *Eupatorium ariacu*, *Holoscheonus romanus*, *Chlorocyperus longus*, *Agrostis nigra*, *Cirsium lanceolatum*, *Aristolochia clematitis* itd. Takve šume primorskog brijesta s obiljem povijuša i primorskim biljkama, optimalno su razvijene na starim naslagama sedre duž riječnog korita.

Druga bazofilna močvarna šuma je slatinska zajednica stepskog veleduba s halofitnim sitinama (*Junco-Quercetum pedunculiflorae* Lovrić), koja je karakteristična za močvare slatine oko tektonskih slanih vrela sjeverne Hrvatske.

Najveća i najtipičnija takva šuma prvobitno je nađena kod Pisarovine, ali je zatim zabilježen niz manjih sastojina rasta i na sjeveru Banije, gdje su te slatinske oaze opkoljene kontinentalnim šumama lužnjaka i slatkovodnim močvarama. Iako je stepski veledub snažnim rastom sličan lužnjaku pa su njihove šume podjednako visoke, ta slatinska šuma se razlikuje potpunim izostankom grmlja i paprati.

Glavni pokazatelji u sloju drveća u *Quercus pedunculiflora* (*Qu. haas*), *Ulmus canescens*, *Fraxinus ptakovsky* (= *F. pojarkoviana*) i *Populus alba* ssp. *nivea*, uz brojne povijuše (*Hedera helix*, *Tamus communis*, *Vitis Sylvestris* i druge), dok su u prizemnom sloju važni halofitni pokazatelji *Juncus gerardii*, *Juncus articulatus*, *Carex divisa*, *C. distans*, *Iris acuta* (= *I. maritima*), *Cirsium brachycephalum*, *Aster pannonicus*, *Ajuga laxmanni*, *Centaureum uliginosum*, *Asparagus officinalis* i drugi panonski halofiti (Lovrić 1984.).

8. Kontinentalni vlažni travnjaci, močvarni trstici i vodenjare.

Na degradiranim nizinskim terenima gdje su iskrčene i uništene prvobitne prirodne šume lužnjaka, jasena i vrba, proširili su se na povremeno poplavljenim, džombastim tlima vlažni travnjaci sveze *Deschampsion caespitosae* Hić, koji danas pokrivaju prostrane plohe Pokuplja.

Tu su najvažniji pokazatelji *Deschampsia caespitosa*, *Carex nemorosa*, *Juncus effusus*, *Poa Palustris*, *Orchis palustris*, *Euphorbia palustris* i *Gratiola officinalis*. Na podvirnim i stalno močvarnim plohama, umjesto šuma johe razvijeni su visoki močvarni šaševi sveze *Magnocaricion* Koch, dok su na stojbinama uništenih šuma jasena, u poplavnim uvalama, lokvama i rukavima prošireni trstici i rogozi sveze *Phragmition* Br.-Bl. s najvažnijim vrstama: *Phragmites communis*, *Typha latifolia*, *Sparganium simplex*, *Butomus umbellatus*, *Iris pseudacorus*, *Alisma plantago* i *Equisetum limosum*.

U dubljim barama i ribnjacima razvijena je vegetacija podvodnih vodenjara iz reda *Potamogetalia*, *Utricularia*, *Batrachium*, zatim *Myriophyllum verticillatum*, *Trapanatans*, *Ceratophyllum demersum*, *Hippuris vulgaris*, *Nuphar luteum*, *Nymphaea alba* i drugima.

9. Poseban tip bazofilnih vlažnih travnjaka i vodenjara razvio se umjesto degradiranih slatinskih šuma veleduba, oko tektonskih slanih vrela u Pokuplju, tako da su brojna i bogata nalazišta panonskih kontinentalnih halofita u unutrašnjosti Hrvatske. Od dvadesetak takvih slatinskih zajednica, najvažnije su *Cyperetum pannonicum* (Soo) Wend., *Juncetum articulati* Wend., *Caricetum divisae* Slav., *Bolboschoenetum maritimi* (Br.-Bl.) Soo i drugi iz halofitnih sveza *Juncion gerardii* Wend., *Cypero-Spergularion salinae* Slav. i *Bolboschoenion* Br.-Bl., dok se u slanim lokvama uz izvore nalaze i halofitne vodenjare zajednice *Coleogeto-Zannichelietum maritimae* (Soo) Har. iz sveze *Ruppion maritimae* Br.-Bl.

Šumske i poljodjelske kulture

Najvažnije vrste drveća koje su dosad korištene u pošumljavanju defradiranih su topole, bagrem, borovi i jela pa su ovdje kratko opisani njihovi odnosi prema vegetacijskim pojasi, pripadnoj prvobitnoj prirodnoj vegetaciji te mogućem unošenju u postojeće šumske zajednice.

Obični bor (*Pinus sylvestris*) dosad se slabo koristio, iako bi zbog klimatskih i edafskih prilika vjerojatno uspijevao bolje od jele. Crni bor (*Pinus nigra*) tvori prirodne šume, ali su česti i umjetni nasadi. Od šumskih kultura, ta vrsta se optimalno razvija na karbonatima i ofiolitima u području kserotermnih šuma bjeloduba, crnoduba i crnograba, te na karbonatnim i ofiolitnim pašnjacima, kamenjarima i stijenama.

Zbog povoljne klime i tla, bagrem (*Robinia pseudacacia*) se agresivno proširio (kao šumski korov) u sastojine kestena. Zato treba biti oprezan s unošenjem te štetne egzote, čija je gospodarska vrijednost daleko manja od kestena i treba je ograničiti na degradirane plohe bez šuma (*Populus X euramericana*). Plantaže hibridnih topola (*Populus X euramericana*) su česte u nizinskom pojasu, na području lužnjaka i poljskog jasena u Pokuplju, dok su rjeđe i slabije uspijevaju na karbonatnom tlu.

Prirodna vegetacija također je i važan indikator ekoloških uvjeta za racionalne poljoprivredne namjene i korištenje pojedinih terena. S tog gledišta najvrjednije se ovdašnje poljodjelske kulture nalaze u području neutrofilnih šuma kitnjaka i običnog graba te lužnjaka i običnog graba izvan poplavnih zona. Zbog toga su spomenute hrastovo-grabove šume danas najviše posječene i rascjepkane. Razmjerno velika rasprostranjenost termofilnih hrastovih šuma (reda *Quercetalia pubescentis*) i pripadnih submediteranskih travnjaka upućuju na prirodne mogućnosti podizanja vinograda i plantaža osjetljivih voćaka, što je dosad bilo gotovo zanemareno te su se uzgajale uglavnom samo tradicionalne šljive.

Slično šumama i fitocenološki tipovi sekundarne vegetacije antropogenih livada i travnjaka predstavljaju specifične ekološko-gospodarske jedinice (tipove). Najproduktivniji su gorski odnosno brdski (*Bromion erecti*) i dolinski travnjaci (*arrhenatherion elatiori*) koji se mogu koristiti kao livade košanice za proizvodnju kvalitetnoga sijena ili obradom pretvoriti u plodne oranice i voćnjake.

Naprotiv su izrazito vlažni, kiseli ili presuhi travnjaci manje pogodni za izravno korištenje. Za njihovu optimalnu produktivnost potrebne su skupe melioracije pa je na tim terenima najracionalnije, da se prirodnom obnovom vegetacije ili umjetnim pošumljavanjem pretvore u šumske sastojine i kulture. To se odnosi na močvarne travnjake (*Deschampsion*) i šaševu (*Magnocaricion*) kontinentalnih nizina u Posavini i Pokuplju.

Termo-bazofilni vlažni travnjaci (*Trifolio-Hordeetalia*) na karbonatnom aluviju fenskog Pounja znatno su plodniji i produktivniji pa se mogu ekonomično koristiti kao košanice ili za poljoprivredne kulture. Suhe i tople pašnjake (*Scorzonero-Chrysopogonetalia*) na karbonatima južne Banije (Žirovac, Dobretin i dr.) moglo bi se upotrijebiti za pošumljavanje prikladnim vrstama drveća ili za vinogradarstvo. Gospodarski su najnepovoljnije kisele vrištine i bujadnice (*Genisto-Callunetum*), gdje je za optimalnu proizvodnju sijena ili za poljoprivredno korištenje potrebna kalfikacija i gnojenje pa ih je zato najekonomičnije prepustiti na korištenje šumarstvu.

Vegetacijska valorizacija prostora i prijedlozi za osnutak rezervata

Specifičnost i bogatstvo vegetacije važna su prirodnoznanstvena polazišta i osnova za ekološku valorizaciju prostora, kao egzaktna podloga za programiranje budućih mjera zaštite okoliša i za izbor najvrjednijih rezervata koji će prezentirati prirodnog bogatstvo i bioekološke osobitosti. Po tom kriteriju je razmjerno najmanje zanimljiva tipična flora i jednolična neutrofilno-acidofilna vegetacija, gdje prevladavaju općenito rašireni tipovi šuma i travnjaka. Zato ova područja predstavljaju težište gospodarskih i sličnih zahvata u prostoru ove regije.

Znatno je vrijednija vegetacija nizinskih šuma lužnjaka i poljskog jasena, gdje su neki predjeli već predviđeni za zaštitu. Još je veća vrijednost prirodnog raslinstva gdje se, uz ostalo, u Pokuplju nalaze halofitni travnjaci i jedinstvene slatinske šume hrasta veleduba pa bi neku od tih slatinskih šuma trebalo i posebno zaštititi kao rezervat.

Stanje šuma

Veliki dio općine pokriven je šumskom vegetacijom, te se može reći da su šume dobro raspodijeljene. Šumama na području Općine Lasinja gospodare šumarije u Pisarovini, Karlovcu i Gvozdu.

Ukupna površina svih šuma (državne i privatne) iznosi 3.214.03 ha. Od toga na državne šume otpada 1.946,03 ha ili 60,5%, a na privatne šume 1.268.00 ha ili 39,5%). Treba napomenuti da su sve šume na području Općine Lasinja gospodarske šume, te da nema zaštićenih šumskih površina. Korištenje šumskog fonda vrši se prema propisima Osnove gospodarenja koje odobrava Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

Dolje navedeni podaci o šumskim površinama prikupljeni su od strane Uprave šuma Karlovac, Odjel za uređivanje šuma:

A. Državne šume

- ukupna površina šumskog zemljišta	1.946.03 ha
- obrasla površina šumskog zemljišta	1.892.19 ha
- neobrasla površina	1,94 ha
- neplodna površina	51,90 ha
- prosječna drvna zaliha po ha	
- s površinama prvog dobnog razreda	213 m ³
- bez prvog dobnog razreda	244 m ³
- struktura drvne mase:	
- crnogorice (0,3%)	596 m ³
- bjelogorica (99,7%)	194.493 m ³
- sveukupno	195.089 m ³

Gospodarske su jedinice najvećim dijelom zastupljene bukovim šumama, i to malim do srednjedobnim. Starih, zrelih šuma ima vrlo malo, što je posljedica intenzivnih sječa u poslijeratnom razdoblju. Po svojoj vrijednosti odskaču i šume hrasta kitnjaka i kestena.

Vegetacijski pokrov sa šumskim površinama kao najizrazitijim bio-ekološkim (uporište prirodne ravnoteže) i gospodarskim učincima označava vrijednost prirodne osnove na kojeg je moguće utjecati. Cjelovitost šumskog područja treba čuvati ne samo zbog potencijalno dobrih ekonomskih učinaka, nego i zbog zaštitno-ekoloških.

Trenutno se šumskim površinama gospodari normalno (njega i obnova), a najveći problem predstavljaju minirane površine (uglavnom prema rijeci Kupi), tako da radovi njege, obnove i eksploatacije na ovim šumskim površinama neće biti mogući sve dok se izvrši razminiranje terena.

Prema važećim Osnovama gospodarenja (Osnova gospodarenja vrijedi 10 godina) na području Općine Lasinja propisano je pošumljavanje na 5,77 ha. Otvorenost šume (duljina šumskih putova) iznosi 19,2 km/1.000 ha površine.

B. Privatne šume

- ukupna površina šumskog zemljišta	1.268,00 ha
- obrasla površina šumskog zemljišta	1.268,00 ha
- prosječna drvna zaliha po ha	109 m ³
- godišnji tečajni prirast po ha	2,50 m ³

U strukturi privatnih šuma isključivo sudjeluje bjelogorica (listače), a od vrsta najzastupljeniji su bukva, grab, hrast kitnjak, hrast lužnjak, pitomi kesten i dr. S obzirom da ove šume nemaju programa za gospodarenje, svi radovi u ovim šumama vrše se prema opsegu nužnih doznaka za privatne šume, a koji odobrava Županijska skupština, odnosno Ured za gospodarstvo Karlovačke županije.

Trenutno stanje privatnih šuma nije zadovoljavajuće, te će se aktivnosti u gospodarenju šuma usmjeriti na poboljšanje kvalitete i kvantitete drvne mase tih šumskih površina. U većim kompleksima treba izgraditi šumsku cestu ili vlak. U ovim šumama nema saznanja o potrebi za pošumljavanjem, ali ima svakako potrebe za šumsko-uzgojnim zahvatima, koji će omogućiti brže poboljšanje stanja ovih šuma.

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

Osnovna rudna bogatstva su barit, kaolinska glina i građevinski kamen. Uz to, obilje vode u razgranatoj mreži vodotoka, izvori kvalitetne pitke vode, te prisutnost termalnih izvora i kiselice (Lasinja), također su jedno od prirodnih obilježja ovog prostora.

Uz navedene resurse, prostor Općine Lasinja ima i čitav niz drugih resursa, koji će u budućnosti doći do svog potpunog izražaja, kao što su:

- bogatstvo šuma, te s time u vezi mogućnost njihovog iskorištavanja (racionalan odnos između eksploatacije i prirasta),
- razvoj poljoprivredne i stočarske proizvodnje (proizvodnja zdrave hrane),
- iskorištavanje turističkih potencijala (područje uz rijeku Kupu, seoski turizam, auto-kamp i dr.),
- organiziranje manje izdvojene zone gospodarskih djelatnosti, čime bi se valorizirao povoljni prometni položaj i blizina Zagreba.

Iz relativno povoljne situacije, gdje prevladavaju očuvane i stvorene prirodne vrijednosti i resursi, ipak se mogu izdvojiti sljedeći kritični segmenti, koji zahtijevaju posebnu pažnju:

- poboljšanje prometne, vodoopskrbne i energetske situacije,
- saniranje neuređenih odlagališta komunalnog otpada na području općine.

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

Obveze iz Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske

Prostorni plan Republike Hrvatske ne može više u cijelosti zadovoljiti potrebe prostornog uređenja zemlje nakon izvršenih promjena u posljednjih nekoliko godina. Zbog toga se pristupilo izradi Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, kako propisuje novi Zakon o prostornom uređenju, a nakon toga slijedi izrada županijskih prostornih planova.

Do sada su izrađena Polazišta i Osnove, te obavljena analiza stanja u prostoru, ocjena tog stanja, predložene su smjernice i ciljevi uređenja prostora, program mjera za unapređenje stanja u prostoru, te na koncu izrađen je Program prostornog uređenja Republike Hrvatske. Iz njega bi se ovdje samo naglasile neke najvažnije značajke i stavovi.

Strategija treba predstavljati usklađeni sustav vrijednosnih predložaka, te predstavlja temelj za planiranje na državnoj, županijskoj i nižim razinama. Njome će se utvrditi temeljni ciljevi, te predložiti način kako ih ostvariti. Tako strategija više razine planiranja postaje cilj niže razine planiranja, ali ona mora simultano i interaktivno informirati i održavati strateške prioritete niže razine. Strategija će odrediti propozicije za plansko konkretiziranje u onom dijelu u kojem ti prostorni planovi provode Strategiju preko Programa prostornog uređenja države, koji sadrži izbor prioritetnih mjera i skup aktivnosti za ostvarenje utvrđenih ciljeva.

U tom dijelu Strategija određuje ponajprije funkcionalni i ekološki smisao zahvata, a za sve ostalo će utvrditi pravila ponašanja, način uporabe prostora tj. predložiti kvalitativne komponente. Prema tome, Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske u kojoj je definiran interes Hrvatske okolnostima i prostornim činjenicama dugoročne i trajne orijentacije, treba sadržavati elemente prostornog uređenja koji su od važnosti za sustavnost i cjelovitost, a koji se ne mogu mijenjati na nižoj razini (sustavi, tipovi prostora, strukturalna područja izrazitih osobitosti i gospodarskog značenja).

U skladu s tim temeljnim polazištima i načelima, te postavljenim ciljevima Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske, treba za potrebe PPU Općine Lasinja posebnu pažnju posvetiti nekim problemima i temama.

Demografska i razvojna politika vezana za pripadnost graničnom području:

Potreba provođenja aktivne populacijske politike uvjetovana je s obzirom na dosadašnju depopulaciju Županije (stimuliranje prirodnog priraštaja, pozitivna migracijska politika, pozitivne strukture promjene stanovništva i drugo).

Razvitak ruralnog prostora:

U ovom području ističe se ruralni prostor s raznolikim i specifičnim naseljima, od kojih se posebno ističu ona slabije urbanizirana, koje gube nekadašnja prevladavajuća ruralna obilježja i postepeno se urbaniziraju uz poprimanje prijelaznih obilježja.

Tu se nalaze i naselja i područja s još uvijek prevladavajućim ili pravim ruralnim obilježjima, s prevladavajućom agrarnom funkcijom i ruralnim fizionomijom, koja treba sačuvati u što izvornijem obliku. Najveću pažnju treba posvetiti izučavanju uvjeta za razvitak mogućih funkcija, načina, potreba i opravdanosti gradnje infrastrukture i drugih sadržaja potrebnih za život ljudi.

Održivi razvitak i zaštita okoliša:

S obzirom na prirodnu vrijednost ovog područja, ali i zbog njegovih kulturnih značajki, među prioritetne mjere Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske spada obnova uglavnom stambenog fonda, uništenog ratnim djelovanjima za vrijeme Domovinskog rata.

Naselje Lasinja razvilo se isključivo kao poljoprivredno središte dijela područja uz rijeku Kupu. Glavni potencijal gospodarskog razvoja općine i dalje će predstavljati poljoprivreda, te stoga treba insistirati na zaštiti tla, kako bi se ovaj prirodni resurs (tlo) očuvao i zaštitilo za daljnje korištenje.

S tim u vezi je i značaj šumskog bogatstva, uz potrebu pravilnog gospodarenja i s naglaskom na ekološku komponentu šumskih površina. Razvojni problem općine predstavlja vodoopskrba svih naselja dovoljnim količinama ispravne vode za piće, a usporedno s time se postavlja i pitanje odvodnje.

Obveze iz Prostornog plana Općine Karlovac

Kao što je već u uvodnom dijelu rečeno, PPO Karlovac pokriva samo manji dio područja sadašnje Općine Lasinja (naselja Banski Kovačevac, Prkos Lasinjski i Sjeničak Lasinjski). S obzirom na svoj periferni položaj u prostoru bivše Općine Karlovac, kao i prisutne trendove (depopulacija, smanjenje poljoprivredne proizvodnje i drugo), ovo područje nije tretirano kao razvojno žarište s nekom prepoznatljivom osobnošću. Stoga PPO Karlovac nije predviđao veće zahvate na ovom području, osim osiguranja minimalne komunalne i prometne infrastrukture, te zaštite prirodnog okoliša (područje uz rijeku Kupu i šumske površine).

Obveza iz PUP-a Radne zone Sjeničak

PUP Radne zone Sjeničak, iako usvojen, će s obzirom na vrijeme kada je izrađen te sve događaje koji su se u međuvremenu odvijali na ovom prostoru (rat i ratna razaranja) trebati na temelju zakonske procedure staviti izvan snage.

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

Trenutno stanje, mogućnosti i ograničenja razvoja treba promatrati u svjetlu velikih ratnih razaranja koje je područje Općine Lasinja pretrpjelo u razdoblju 1991.-1995. godine, za vrijeme dok je bilo nedostupno hrvatskoj vlasti. Uz to je povezano i prisilno iseljavanje stanovništva nesrpske nacionalnosti, te odlazak srpskog stanovništva u akciji oslobađanja ovog prostora.

Na taj način razorenost građevinske strukture i komunalne infrastrukture, uz odlazak stanovništva iz ovog područja, bitno utječe na mogućnosti razvoja. Uz značajne akcije koje se provode u sklopu obnove (gradnja stambenih građevina, opremanje naselja komunalnom infrastrukturom), povratak stanovništva na ove prostore je ipak relativno spor. I dok je za očekivati da će se veći dio hrvatskog stanovništva s vremenom ipak vratiti, pogotovo u naselja gdje su činili većinu, povratak srpskog stanovništva je uvjetovan brojnim faktorima, te stoga vrlo teško predvidiv. Eventualno jače plansko naseljavanje na ovom prostoru prognanog stanovništva hrvatske nacionalnosti iz raznih područja bivše države moglo bi, uz potporu države, biti začetak jačeg gospodarskog razvoja općine, koji bi se opet temeljio na razvoju poljoprivrede, a manje obrta, usluga i trgovine.

Za usporedbu, stanje s povratkom stanovnika na području Općine Lasinja, u što je uključeno i naseljavanje prognanog hrvatskog stanovništva iz Bosne u ovo područje (prema podacima iz srpnja 1998. godine) je sljedeće:

NASELJE	1991. godina		1998. godina		razlika 1991.-1998.	postotak povratka u odnosu na 1991. godinu
	broj	%	broj	%		
Banski Kovačevac	309	10,9	38	4,9	- 271	12,3
Crna Draga	291	10,3	35	4,5	- 256	12,0
Desni Štefanki	481	17,0	99	12,8	- 382	20,6
Desno Sredičko	280	9,9	80	10,4	- 200	28,6
Lasinja	550	19,5	365	47,3	- 185	66,4
Novo Selo Lasinjsko	91	3,2	50	6,5	- 41	54,9
Prkos Lasinjski	142	5,0	25	3,2	- 117	17,6
Sjeničak Lasinjski	677	24,0	80	10,4	- 597	11,8
UKUPNO OPĆINA LASINJA	2.821	100,0	772	100,0	-2.049	27,4

Iz priloženih pokazatelja je vidljivo da je povratak stanovništva i proces obnove počeo, ali će to biti bolan i dugotrajan proces. Obnovom mosta preko rijeke Kupe u Jamničkoj Kiselici prometna povezanost ovog područja prema Zagrebu i Zagrebačkoj županiji bitno je poboljšana što će povratak stanovništva i proces obnove olakšati. Razminiravanje područja je počelo, no još postoje minirana područja, što znatno utječe na mogućnosti razvoja poljoprivrede ovog područja, koja predstavlja glavni gospodarski pravac razvoja.

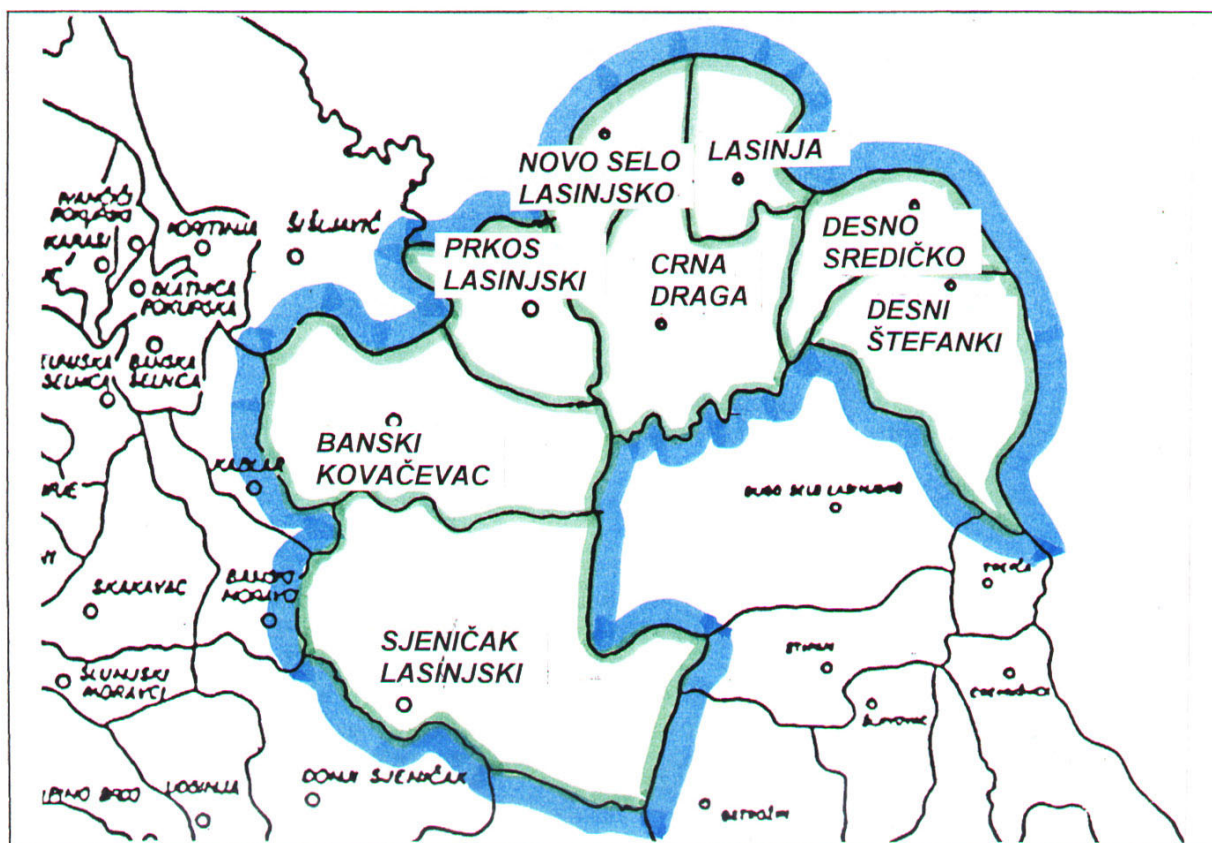
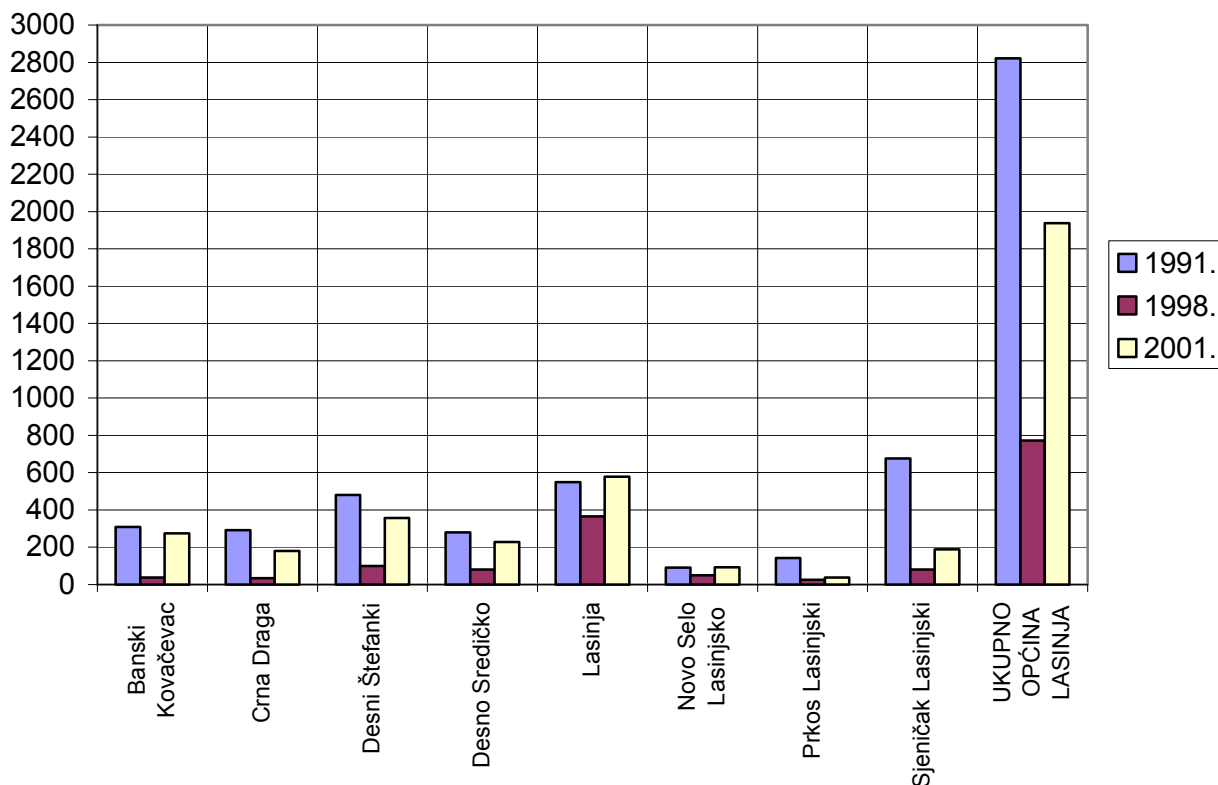
Nedostatak drugih razvojnih subjekata, uočljiv i u prijašnjim razdobljima, sada je još više izražen, s obzirom na sva ograničenja koja vrijede za razvoj i mogućnosti poljoprivredne proizvodnje.

Razminiravanje područja Općine Lasinja

Područje uz rijeku Kupu na području Općine Lasinja je bilo minirano u Domovinskom ratu, te su nakon 1995. godine utvrđena i locirana brojna minska polja. Na sreću, olakotna je okolnost da je znatan broj minskih polja postavljen na područjima koja nisu poljoprivredno aktivna (uslijed poplava), tako da nisu u prioritetu razminiravanja.

U suradnji s Hrvatskim centrom za mine i nadležnim službama Republike Hrvatske izvršeno je prioritetno razminiravanje područja uz naselja, glavne prometnice i ostale infrastrukturne koridore, gdje se odvija intenzivnija aktivnost, a u tijeku je i razminiravanje dijela poljoprivrednih površina. Razminiravanje ostalih područja vrši se prema financijskim mogućnostima, a u skladu s prioritetima koje je izradila Općina Lasinja i dostavila Hrvatskom centru za mine u Sisku.

**PRIKAZ STANJA BROJA STANOVNIKA 1991. god., SRPANJ 1998. god. I 2001. god.
 PO NASELJIMA OPĆINE LASINJA**

2.0. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

2.1.1. Razvoj naselja, posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Dugoročni prostorni razvitak Općine Lasinja temelji se na sljedećim polazištima:

- aktualna opredjeljenja (obnova u ratu porušenih dijelova naselja, građevina i infrastrukture, te sagledive intervencije i potreba gradnje građevina radi zadovoljavanja potreba u određenom trenutku);
- trajna opredjeljenja izražena kroz definiciju fizionomije područja i primjereni režim u cilju zaštite glavnih i za razvitak bitnih prostornih osobina, kao i posebne vrijednosti prostora i glavne razvojne okosnice (poljoprivredni areal, zone naselja, šumsko područje, razvojni pravci).

Prva grupa je rezultat aktualnih potreba, te je stoga podložna promjenama na način da se ne ugrožavaju osnovne postavke uređenja i zaštite prostora. U ovu kategoriju spadaju programi obnove, precizne definicije trasa, proširenje zona ili manje promjene namjene, ali to tamo gdje je to po općim urbanističkim kriterijima trenutno moguće.

Druga je grupa prostornih čimbenika sažeta u Odredbe za provođenje plana, kao skup pravila o postupanju u prostoru u odnosu na sve elemente i sustave koji definiraju prostor kao cjelinu. Cilj je da ove odredbe budu nepromjenljive, te da su razrađene raznim kriterijima, pravilima, propisima i posebnim odlukama.

Ocjenjuje se da će obnovljena atraktivnost proizvodnje hrane, a posebno zdrave hrane, usmjeriti postepeno interes za obnovu seoskih domaćinstava, za što treba osigurati preduvjete u vidu višeg standarda i opremi naselja. U tom smislu prostorni razvitak ne smije se sagledavati kroz velike i nove investicije, nego kroz aktiviranje postojećih potencijala (obnova i zamjena tehnologije, rekonstrukcije, interpolacije i adaptacije).

S time u vezi treba i brigu o zaštiti okoline usmjeriti u zaštitu kroz razvitak, dajući odgovarajuću aktivnu namjenu građevinama i prostorima posebnih vrijednosti. Pri tome dio aktivnosti mora biti usmjeren u sanaciju na način da se sanacijom prostor dovodi u stanje moguće korisne namjene (iskopi kamena, zapušteni dijelovi i dr.).

Razvoj naselja

U sustavu naselja općine prevladava policentrični model, u sklopu kojeg se razvilo veće centralno naselje Općine Lasinja – naselja Lasinja (579 stanovnika), kojemu gravitiraju naselja Desni Štefanki, Desno Sredičko, Novo Selo Lasinjsko i Crna Draga, te tri naselja u zapadnom dijelu općine (Prkos Lasinjski, Banski Kovačevac i Sjeničak Lasinjski).

Naselje Lasinja je općinsko središte, te ima ulogu i funkciju lokalnog centra, s koncentracijom najvećeg broja javnih sadržaja te drugih funkcija potrebnih općinskom središtu.

Udio pojedinih naselja u ukupnom broju stanovnika općine se mijenjao u različitim razdobljima, što je vidljivo i iz priloženih tablica i grafikona. Na temelju ovih podataka može se vidjeti različiti stupanj razvoja pojedinih naselja u proteklim razdobljima, te njihovi međusobni odnosi.

RELATIVNI ODNOSI BROJA STANOVNIKA PO NASELJIMA 1910., 1953., 1991. I 2001. GODINE

NASELJE	1910. godina		1953. godina		1991. godina		2001. godina	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Banski Kovačevac	557	12,2	526	13,0	309	11,0	274	14,1
Crna Draga	453	9,9	377	9,4	291	10,3	180	9,3
Desni Štefanki	518	11,4	531	13,2	481	17,1	357	18,4
Desno Sredičko	376	8,2	301	7,5	280	9,9	228	11,8
Lasinja	732	16,0	625	15,5	550	19,5	579	29,9
Novo Selo Lasinjsko	-	-	121	3,0	91	3,2	93	4,8
Prkos Lasinjski	435	9,5	285	7,1	142	5,0	38	2,0
Sjeničak Lasinjski	1.491	32,7	1.266	31,4	677	24,0	189	9,8
UKUPNO OPĆINA LASINJA	4.562	100,0	4.032	100,0	2.821	100,0	1.938	100,0

Iz priloženih je podataka vidljivo da je u promatranom razdoblju 1910.-2001. godine udio naselja Desni Štefanki u broju stanovnika Općine Lasinja konstantno rastao (s 11,3% na 18,4%), dok je istovremeno udio naselja Prkos Lasinjski opadao (s 9,5% na 2,0%), kao i udio naselja Sjeničak Lasinjski (s 32,7% na 9,8%). U drugom dijelu promatranog razdoblja (1953.-2001.) povećao se udio naselja Lasinja (s 15,5% na 29,9%), dok su ostala naselja zadržala manje-više isto učešće.

Na temelju usvojene klasifikacije, naselje Lasinja, imajući u vidu broj stanovnika koji mu gravitiraju, te njegovo značenje općinskog centra, treba smatrati kao **važnije lokalno središte** (VLS).

Razvoj infrastrukturnih sustava

Razvoj infrastrukturnih sustava područja Općine Lasinja prvenstveno je vezan na pokrivanje potreba stanovništva osnovnom komunalnom infrastrukturom, te osiguranjem prometne povezanosti sa Zagrebom i Karlovcem, a u manjoj mjeri s Gvozdom i Topuskim.

Obnovom porušenog mosta preko rijeke Kupe u Jamničkoj Kiselici znatno se poboljšala prometna povezanost Općine sa Zagrebačkom županijom i Gradom Zagrebom. Uz to, svakodnevno se grade i obnavljaju dijelovi elektroenergetskog sustava za potrebe opskrbe naselja, kao i vodoopskrbna mreža koja je znatno upotpunjena novim vodocrpilištem "Crna Draga" koji ima veliko značenje za vodoopskrbu cijele Općine.

Izrađen je i projekt sustava odvodnje za naselje Lasinja koji će znatno doprinijeti kvaliteti života i očuvanju prirode. Svakodnevno se radi i na modernizaciji telekomunikacijske mreže pa će sve to zajedno doprinijeti još bržem povratku stanovništva, a i ispunjenju uvjeta za općeniti gospodarski i turistički razvitak Općine.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Područje Općine Lasinja raspolaže prirodnim izvorima, koji su u konačnosti ipak ograničeni, te je stoga potrebno posvetiti pažnju njihovom racionalnom korištenju. Među prirodne izvore područja, iskoristive u gospodarskom ili nekom drugom smislu, možemo ubrojiti:

- šumske površine,
- područje uz rijeku Kupu,
- nalazišta mineralnih sirovina (kamena),
- izvori tople vode,
- izvori pitke vode.

Šumske površine, s obzirom na svoju veličinu i sastav, zahtijevaju stalnu brigu i održavanje, uz osiguranje racionalnog gospodarskog korištenja. Pri eksploataciji važno je voditi računa o prirodnom prirastu, te sječi drvne mase u skladu sa šumsko-gospodarskom osnovom. Uz to, pojedine šumske površine, gdje uspijevaju posebno vrijedne šumske vrste, ili površine pod šumom koje imaju određenu kategoriju zaštite (značajni krajobraz) potrebno je na odgovarajući način štititi od mogućeg ugrožavanja (gradnja stambenih ili vikend građevina, gradnja infrastrukture i slično).

Područje doline rijeke Kupe treba zaštititi kao **značajni krajobraz**, sa specifičnom florom i faunom, te stoga u njemu nije dozvoljena nikakva gradnja, a postojeća vikend-naselja u blizini Kupe ograničena su na područja koja su do sada obuhvaćala, bez daljnjih širenja.

Za nalazišta mineralnih sirovina na području općine vrijede uobičajeni propisi i pravila za njihovo iskorištavanje, a na temelju izrađenog glavnog rudarskog projekta (Zakon o rudarstvu, NN 35/95, 114/01, 190/03), te izrađene Studije utjecaja na okoliš, a prije izdavanja dozvole za korištenje.

U tom smislu posebno treba istaknuti ponovno aktiviranje rada kamenoloma Kremešnica kraj Lasinje za eksploataciju spillita, koji je bio desetak godina zatvoren, a na temelju dobivene koncesije (tvrtka Beton-Lučko d.o.o. iz Zagreba) ponovno je otvoren, što predstavlja jedan od pokretača gospodarskog razvoja općine (proizvodnja građevnog materijala i sl.), te temelj zaposlenosti stanovništva. U tome svakako odlučujuću ulogu ima i relativna blizina Zagreba, kao potencijalnog tržišta za plasman proizvoda, iako ne treba zanemariti niti druga područja u blizini (područje Siska, Karlovca i dr.). Planiranom godišnjom proizvodnjom od 50.000 m³ stijenske mase u kamenolomu Kremešnica, pored poreznih prihoda, osigurat će se i radna mjesta za dvadesetak radnika.

Prihvaćenom **Studijom utjecaja na okoliš kamenoloma Kremešnica** utvrđeno je da ne postoje utjecaji kamenoloma na naselje Lasinja (odnosno da su utjecaji u granicama dozvoljenih), te da ne postoje štetni utjecaji i mogućnost zagađenja rijeke Kupe (tehnoškim rješenjem drobljenja kamena ne ispušta se prašina u okoliš). Također, svojim smještajem kamenolom zadovoljava sve postavljene pretpostavke u smislu pejzažne zaštite (zaštićen je visokom vegetacijom ili konfiguracijom terena s najizloženijih vizura – naselje Lasinja, županijska cesta i rijeka Kupa).

Izvori tople vode, pronađeni svojevremeno na području Lasinje, u području uz Kupu, tek trebaju biti detaljno ispitani (količine vode, kvaliteta, kemijski sastav, tlak, eventualna ljekovita svojstva i drugo), da bi se tek onda moglo nastaviti s izradom planova za eventualno komercijalno korištenje.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Uzimajući u obzir trenutno stanje u prostoru Općine Lasinja, kao i trend koji se može očekivati u sljedećim godinama, može se reći da područje Općine Lasinja nije posebno ugroženo u ekološkom smislu, a pogotovo to ugrožavanje, ukoliko je prisutno, nije rezultat djelovanja koja se odvijaju na samom prostoru Općine Lasinja.

Za očekivati je da će se u budućnosti ekološka stabilnost zadržati, te da neće biti većih pritisaka na njeno narušavanje. Za očekivati je također da će se svi zahvati, koji eventualno mogu narušiti ekološku stabilnost (sječa šuma, gradnja građevina i infrastrukture, otvaranje kamenoloma i slično) moći zadržati pod kontrolom, odnosno da će se odvijati prema odredbama ovog plana i u skladu s drugim važećim zakonskim propisima.

Dosljedno provođenje plana i odredbi za provođenje prilikom izdavanja lokacijskih i građevinskih dozvola za gradnju građevina i komunalne infrastrukture eliminirat će glavni dio mogućih utjecaja na okoliš i ekološku stabilnost, a da pri tome neće onemogućiti daljnji gospodarski razvoj područja Općine Lasinja.

Veliku ulogu u očuvanju ekoloških sustava na području Općine Lasinja imaju i županijske službe Karlovačke županije, s obzirom da općina, po Zakonu o prostornom uređenju, ne sudjeluje u postupku donošenja lokacijske dozvole, te je stoga često dovedena (ili to može biti) pred svršeni čin.

I na kraju, ekološka stabilnost jednog relativno malog područja, kao što je to Općina Lasinja u velikoj je mjeri uvjetovana ekološkom situacijom na znatno širem državnom području, iz čega proizlazi da je briga o zaštiti okoliša i osiguranje prirodne ravnoteže i održivog razvoja zajednička briga svih stanovnika i gospodarskih subjekata države.

2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja

2.2.1. Demografski razvoj

Prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06), Općina Lasinja je dio Karlovačke županije. Općina Lasinja ima u svom sastavu 8 naselja, u kojima je, prema popisu stanovništva 1991. godine, živjelo ukupno 2.821 stanovnika, u 819 domaćinstava. Prosječan broj članova domaćinstva bilo je 3,44 članova. Najveće naselje na području Općine Lasinja bio je Sjeničak Lasinjski sa 677 stanovnika (popis 1991. godine). Prema popisu stanovništva 2001. godine Općina Lasinja brojila je ukupno 1.938 stanovnika u 675 domaćinstava, pri čemu je prosječan broj članova domaćinstva bio 2,87. Najveće naselje bila je Lasinja s 579 stanovnika. Površina Općine Lasinja iznosi oko 84,1 km² (ili 2,5% površine županije). Po strukturi stanovništva, prevladavala su poljoprivredna domaćinstva.

Plansko razdoblje temelji se na sljedećim pretpostavkama:

- na području općine Lasinja živjet će **3.313** stanovnika u 8 naselja (podatak iz PPŽ),
- pokušat će se usporiti trend opadanja broja stanovnika u naseljima,
- udio aktivnog stanovništva planira se na oko 60% (**2.000** stanovnika),
- udio poljoprivrednog stanovništva planira se na oko 40% (**1.325** stanovnika),
- nastavak procesa raslojavanja domaćinstava i formiranje novih (prosječna veličina domaćinstva iznositi će oko 3,0 članova po domaćinstvu, odnosno bit će ukupno oko **1.100** domaćinstava),
- uz tradicionalnu poljoprivredu, povećat će se broj domaćinstava s dopunskim izvorima prihoda (prihodi iz drugih djelatnosti).

Očekuje se približno ista zaposlenost u upravnim službama, društvenim djelatnostima i javnim službama (zdravstvo, školstvo, državna uprava, lokalna uprava i samouprava i javne službe). Glavne će gospodarske grane i dalje biti poljoprivreda i šumarstvo, te u manjoj mjeri usluge i promet.

Kretanje apsolutnog broja stanovnika

Prilikom popisa stanovništva 2001. godine Općina Lasinja imala je **1.938** stanovnika, što znači da je u odnosu na stanje iz 1991. godine zabilježen apsolutni pad od **883** stanovnika ili čak **31,3%** manje u odnosu na broj stanovnika 1991. godine.

Prema podacima, u Općini Lasinja živi **1,4%** stanovnika Karlovačke županije. Pri tome valja spomenuti da općinsko središte, naselja Lasinja, sudjeluje s **29,9%** u ukupnom broju stanovnika Općine Lasinja.

Karlovačka županija, s gustoćom naseljenosti od oko 52,7 stanovnika na km² naseljena je znatno slabije od prosjeka Republike Hrvatske (84,6 st./km²). Općina Lasinja s 23,6 stanovnika na km² zaostaje za prosječnom naseljenošću Karlovačke županije, a daleko zaostaje po naseljenosti za sjeverozapadnom Hrvatskom, koja je sa 140 st./km² najnaseljenije područje u državi.

Demografski razvoj Općine Lasinja, gledajući razdoblje od popisa 1900. godine do danas, nije bio ravnomjeran. Jasno se izdvajaju tri karakteristična razdoblja, prvo do 1910. godine (razdoblje porasta), drugo od 1910. godine do 1931. godine (nakon malog pada dolazi do porasta – 1921. godine zabilježen je apsolutno najveći broj stanovnika), te treće razdoblje, od 1931. godine do danas, kada se broj stanovnika stalno smanjuje, iako s različitim intenzitetom.

PREGLED BROJA STANOVNIKA, DOMAĆINSTAVA I STANOVA OPĆINE LASINJA
PO NASELJIMA

NAZIV NASELJA	BROJ STANOVNIKA		BROJ DOMAĆINSTAVA		STANOVI ZA STALNO STANOVANJE		STANOVI ZA ODMOR I REKREACIJU	
	1991. god.	2001. god.	1991. god.	2001. god.	1991. god.	2001. god.	1991. god.	2001. god.
Banski Kovačevac	309	274	96	91	99	91	7	3
Crna Draga	291	180	69	58	75	66	4	-
Desni Štefanki	481	357	125	116	132	117	10	8
Desno Sredičko	280	228	70	78	87	84	98	11
Lasinja	550	579	163	193	170	217	79	39
Novo Selo Lasinjsko	91	93	27	29	30	29	93	40
Prkos Lasinjski	142	38	59	26	57	30	65	45
Sjeničak Lasinjski	677	189	210	84	236	118	40	12
UKUPNO OPĆINA LASINJA	2.821	1.938	819	675	886	752	396	158

Najveći porast broja stanovnika zabilježen je u razdoblju 1990.-1910. godina (porast od 625 stanovnika) i 1921.-1931. godine (porast od 718 stanovnika). Najviši zabilježen broj stanovnika na području Općine Lasinja bio je 1931. godine (4.973 stanovnika), a najmanji 2001. godine (1.938 stanovnika). Porast broja stanovnika do 1931. godine rezultat je relativno visokog prirodnog prirasta stanovništva i intenzivnog doseljavanja.

DEMOGRAFSKI RAZVOJ OPĆINE LASINJA OD 1900. – 2001. GODINE

Popisna godina	Broj stanovnika	Porast ili pad		Prosječni godišnji porast ili pad broja stanovnika
		apsolutno	u %	
1900.	3.937			
1910.	4.562	+ 625	+ 15,8	+ 62,5
1921.	4.255	- 307	- 6,7	- 27,9
1931.	4.973	+ 718	+ 16,8	+ 71,8
1948.	3.735	- 1.238	- 24,9	- 72,8
1953.	4.052	+ 317	+ 8,5	+ 63,4
1961.	3.928	- 124	- 3,1	- 15,5
1971.	3.666	- 262	- 6,7	- 26,2
1981.	3.393	- 273	- 7,4	- 27,3
1991.	2.821	- 572	- 16,8	- 57,2
2001.	1.938	- 883	- 31,3	- 88,3

Od 1931. godine pa na ovamo započinje populacijsko pražnjenje općinskog teritorija. Demografski regres, slično kao i porast u prethodnoj fazi, nejednolikog je intenziteta i različitih uzroka po pojedinim međupopisnim vremenskim intervalima. Od 1931. do 1948. godine na negativni razvoj utječu privredna kriza početkom 30-tih godina, te stradanja stanovništva u II. svjetskom ratu.

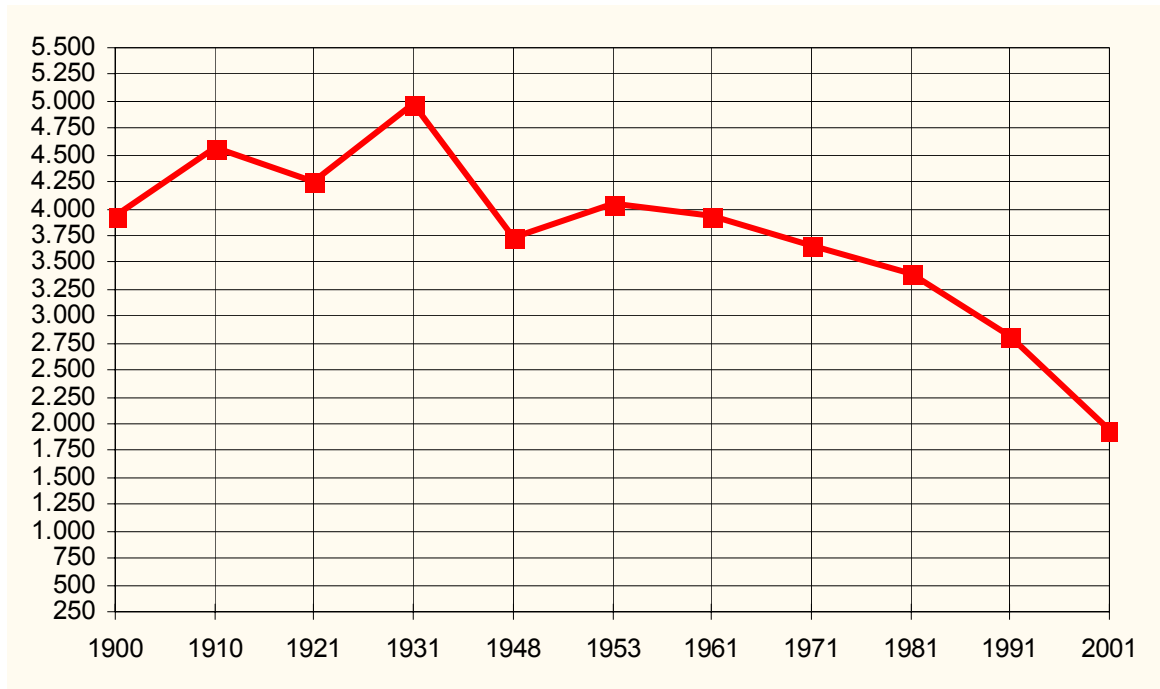
U suvremenom razdoblju nakon, 1945. godine, uzroci demografskog regresa su višestruki, jer neposredno nakon rata jača tendencija seljenja stanovništva na relaciji selo-grad. U novije doba sve više jača proces deagrarizacije, odnoseći u ekonomsku emigraciju uglavnom za rad i reprodukciju najsposobnije stanovništvo.

I seljavanje dovodi do sve jačeg "starenja" demografske mase općine, koja je osim toga tu tendenciju pokazala već u prethodnim razvojnim fazama širenja "sistema jedinac". Prirodni prirast stanovništva se smanjuje, a kako iseljavanje pokazuje daleko veće stope rasta, broj stanovnika je u stalnom padu. Posebno negativan populacijski razvoj ima općina u razdoblju od 1953. do 1991. godine, kada je uz navedene uzroke i odlazak stanovništva na privremeni rad u inozemstvo još više smanjio prirast stanovništva. U tom je razdoblju broj stanovnika općine smanjen za više od 1.200 stanovnika. U razdoblju od 1991. do 2001. godine broj stanovnika smanjen je za cca 880 stanovnika, upravo kao posljedica Domovinskog rata.

Prirodno kretanje stanovništva

Kretanje poroda, pomora i prirodnog prirasta stanovništva je naročito značajno za objašnjenje novijeg razvoja Općine Lasinja. Prirodni prirast negdje do sredine šezdesetih godina je nizak, ali pozitivan, a nakon toga pokazuje stalno negativnu stopu razvoja, što je razumljivo s obzirom na navedene uzroke koji su katastarsko smanjili broj poroda, a istovremeno, zbog "starenja" demografske mase, povećan je pomor.

KRETANJE BROJA STANOVNIKA OPĆINE LASINJA OD GODINE 1900. do 2001. GODINE

Dobna i spolna struktura

U spolnoj strukturi stanovništva zapaža se veći udio žena u odnosu na muškarce: 2001. godine bilo 52,4% ženskog stanovništva, odnosno 47,6% muškog stanovništva, što znači da je na svakih 1.000 muškaraca dolazilo 1.102 žene.

Starosni razred 0-19 godina i 20-59 godina imaju prevagu muškog stanovništva, dok u razredu 60 i više godina prevagu čine žene. Višak ženskog stanovništva odraz je uglavnom ratnih prilika i emigracije poljoprivrednika. Najpovoljnija je situacija kod zrelog stanovništva koje čine preko polovice populacijske mase. Zabrinjava manjak mlađeg stanovništva, što ukazuje na starenje demografske mase što će imati negativnih posljedica na reprodukciju u daljnjem razvoju stanovništva općine. Na starenje stanovništva ukazuje i veoma visok udio stanovništva starijeg od 60 godina (čak 33,95%).

Ekonomska struktura stanovništva

Prema popisu stanovništva 2001. godine od ukupnog stanovništva općine bilo je oko 41,7% aktivnih i 58,3% uzdržanih. Veoma veliki udio aktivnih odraz je dominantnog značenja poljoprivrede u životu općine.

Primarne djelatnosti zapošljavaju daleko najveći broj aktivnih stanovnika, što je i razumljivo, s obzirom da je područje općine evidentno poljodjelski kraj. Da je to tako ukazuje podatak da je pod oranicama i voćnjacima veći dio istraživačkog područja i da poljoprivreda daje najveći dio dohotka općine. Dominantnu ulogu poljoprivrede u životu kraja potvrđuju i podaci o izvorima prihoda domaćinstva.

Deagrarizacija kao proces relativno je vrlo jaka uvjetujući prelijevanje viškova agrarnog stanovništva u neagrarne aktivnosti. Agrarno stanovništvo u nepoljoprivrednim djelatnostima najčešće ne prekida svaku vezu s poljoprivredom, već ona ostaje kao dopunski izvor prihoda. Pravilo je da je udio mješovitih domaćinstava veći što je zemljišni posjed manji i obrnuto. Kod čistih poljoprivrednih domaćinstava vrijedi suprotno pravilo tj. broj domaćinstava koji žive isključivo od poljoprivrede je veći što je zemljišni posjed veći, odnosno ako je manji i njihov broj se smanjuje.

Među članovima mješovitih domaćinstava najveći je broj dnevnih migranata. Sekundarne i tercijarne djelatnosti zaostaju za poljoprivredom po svojoj važnosti u životu općine, jer zapošljavaju samo 15 % aktivnog stanovništva.

**KRETANJE BROJA STANOVNIKA OPĆINE LASINJA PO NASELJIMA
PREMA POPISIMA STANOVNIŠTVA 1900. – 2001. GODINE**

NASELJE	BROJ STANOVNIKA PO POPISNIM GODINAMA										
	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
Banski Kovačevac	550	557	437	555	519	526	498	476	387	309	274
Crna Draga	395	453	438	387	373	377	358	332	320	291	180
Desni Štefanki	484	518	505	562	536	531	529	515	569	481	357
Desno Sredičko	350	376	334	318	300	301	322	323	312	280	228
Lasinja	688	732	729	885	599	625	633	624	643	550	579
Novo Selo Lasinjsko	-	-	-	-	100	121	109	104	113	91	93
Prkos Lasinjski	403	435	435	570	235	285	288	214	176	142	38
Sjeničak Lasinjski	1.367	1.491	1.377	1.696	1.073	1.266	1.191	1.078	873	677	189
UKUPNO OPĆINA LASINJA	3.937	4.562	4.255	4.973	3.735	4.032	3.928	3.666	3.393	2.821	1.938

**KRETANJE BROJA STANOVNIKA OPĆINE LASINJA
PREMA POPISIMA STANOVNIŠTVA 1981. - 2001. GODINE S APSOLUTNIM RAZLIKAMA**

NASELJE	BROJ STANOVNIKA 1981. GODINE	BROJ STANOVNIKA 1991. GODINE	RAZLIKA 1981.-1991.	BROJ STANOVNIKA 2001. GODINE	RAZLIKA 1991.-2001.	RAZLIKA 1981.-2001.
Banski Kovačevac	387	309	- 78	274	- 35	- 113
Crna Draga	320	291	- 29	180	- 111	- 140
Desni Štefanki	569	481	- 88	357	- 124	- 212
Desno Sredičko	312	280	- 32	228	- 52	- 84
Lasinja	643	550	- 93	579	+ 29	- 64
Novo Selo Lasinjsko	113	91	- 22	93	+ 2	- 20
Prkos Lasinjski	176	142	- 34	38	- 104	- 138
Sjeničak Lasinjski	873	677	- 196	189	- 488	- 684
UKUPNO OPĆINA LASINJA	3.393	2.821	- 572	1.938	- 883	- 1.455

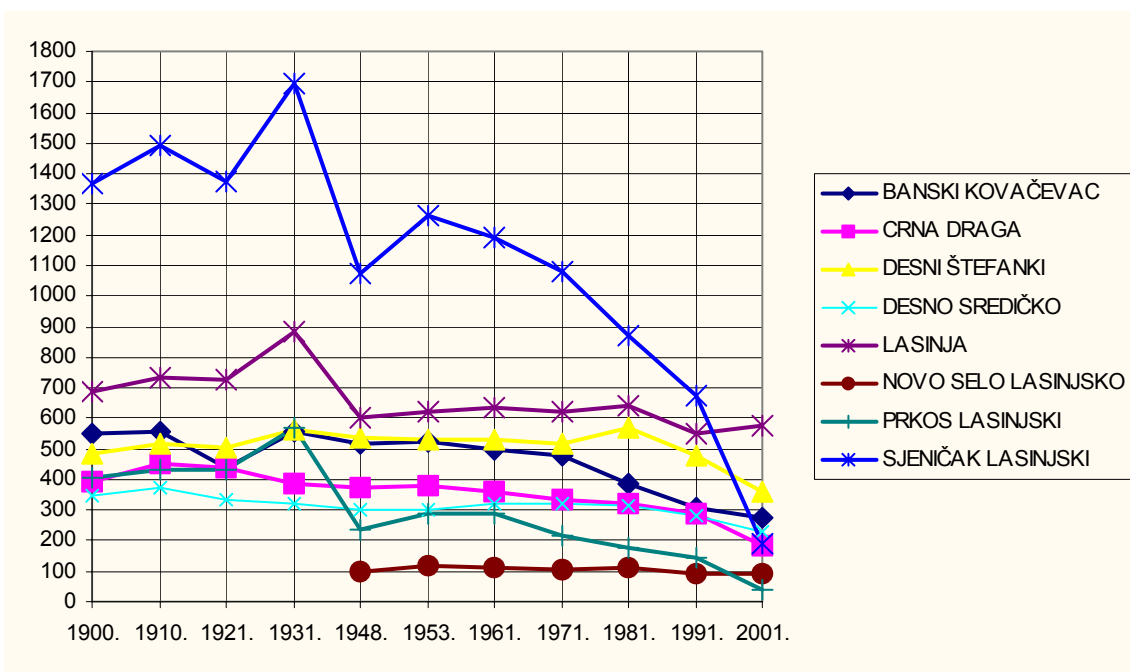
Prognoza budućeg kretanja broja stanovnika

Kretanje broja stanovnika nekog prostora ovisno je od njegove biodinamike i migracijskih procesa. Kako su oba faktora ovisna o socijalno-ekonomskom i opće-društvenom razvoju, veoma je teško predvidjeti reakcije demografske mase u dužem vremenskom razdoblju.

Da je tako, najbolje ukazuje usporedba podataka iz bivših prostornih planova, po kojima je broj stanovnika u razdoblju od 1971. do 1991. trebao polagano rasti, te krajem stoljeća dosegnuti broj od oko 3.500 stanovnika.

Međutim, popis stanovništva 1991. godine je konstatirao nastavak trenda opadanja broja stanovnika Općine Lasinja (u razdoblju od 1981.-1991. godine za 572 stanovnika), te je stoga u narednom razdoblju, do 2010. godine, realno očekivati jedino smanjenje trenda opadanja broja stanovnika. Prema PPŽ se očekuje da će 2031. godine na području Općine Lasinja živjeti 3.313 stanovnika, čime bi se dosegao broj stanovnika iz 1981. godine.

GRAFIČKI PRIKAZ BROJA STANOVNIKA OPĆINE LASINJA PO NASELJIMA
 1900. DO 2001. GODINE

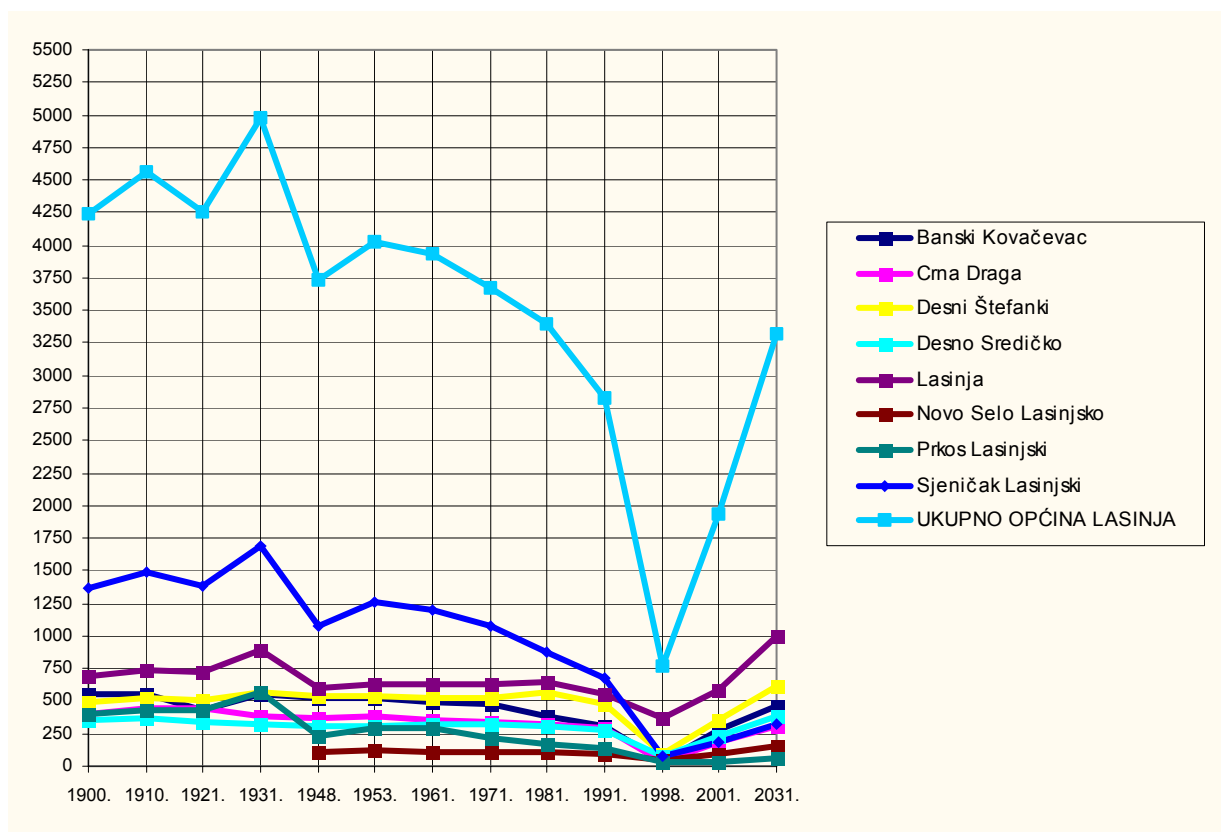

Sjedište Općine Lasinja

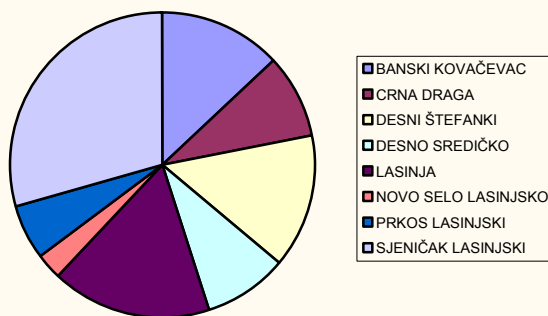
Na temelju dosadašnjih trendova, realnih očekivanja, tijekom obnove i drugih elemenata i trendova, može se očekivati sljedeći broj stanovnika 2010. godine po naseljima Općine Lasinja:

NASELJE	BROJ STANOVNIKA 1991. GODINE	BROJ STANOVNIKA 1998. GODINE	BROJ STANOVNIKA 2001. GODINE	BROJ STANOVNIKA 2031. GODINE	RAZLIKA 1991. – 2031. GODINE	RAZLIKA 2001. – 2031. GODINE
Banski Kovačevac	309	38	274	466	-157	-192
Crna Draga	291	35	180	306	-15	-126
Desni Štefanki	481	99	357	607	-126	-250
Desno Sredičko	280	80	228	388	-108	-160
Lasinja	550	365	579	1002	-452	-423
Novo Selo Lasinjsko	91	50	93	158	-67	-65
Prkos Lasinjski	142	25	38	65	77	-27
Sjeničak Lasinjski	677	80	189	321	356	-132
UKUPNO OPĆINA LASINJA	2.821	772	1.938	3.313	-492	-1375

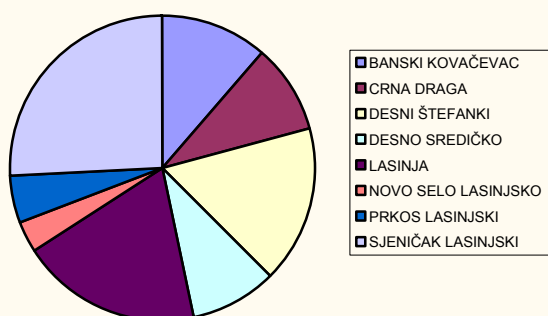
**PROGNOZA KRETANJA BROJA STANOVNIKA OPĆINE LASINJA PO NASELJIMA
1900. do 2031. godine**

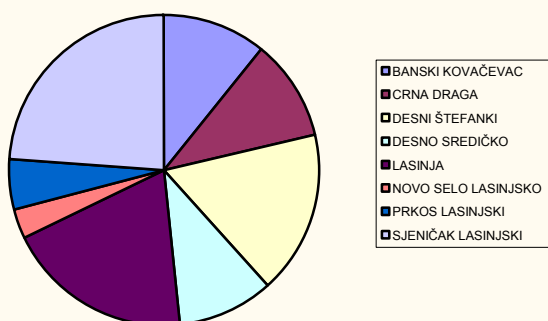
UDIO NASELJA U UKUPNOM BROJU STANOVNIKA OPĆINE LASINJA 1971. godine

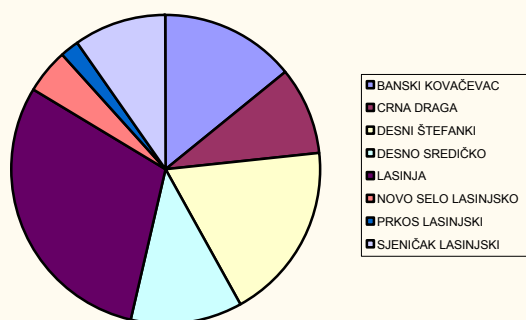
UDIO NASELJA U UKUPNOM BROJU STANOVNIKA OPĆINE LASINJA 1981. godine

UDIO NASELJA U UKUPNOM BROJU STANOVNIKA OPĆINE LASINJA 1991. godine

UDIO NASELJA U UKUPNOM BROJU STANOVNIKA OPĆINE LASINJA 2001. godine

2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture

Osnovne tendencije dosadašnjeg razvoja vežu se na mogućnosti prometno-geografskog položaja, koje se nadopunjavaju s prirodnim resursima, od kojih su najveći poljoprivredne i šumske površine. Prirodno-geografska raznovrsnost pojedinih dijelova i različitost njihovog smještajnog i prometnog kapaciteta omogućuje vrlo različite ekonomske aktivnosti, i to od intenzivne poljoprivrede i prerade hrane, šumarstva do prerade drveta.

Poljoprivreda

Posebnu pažnju zahtijeva poljoprivredni kompleks, koji bi korištenjem rehabilitiranih površina u Pokuplju dobio snažnu sirovinску osnovu intenzivne primarne proizvodnje stočne hrane, žitarica, povrća, voća i industrijskih kultura, za koje postoje veoma povoljni uvjeti. Vodoprivrednim i agrotehničkim mjerama moguće je znatno povećati bonitet poljoprivrednih površina, naročito transformacijom pašnjaka (koji su bili plavni) u livade i livada u oranice, čime bi se povećale i korisne poljoprivredne površine.

Istovremeno, intenzifikacija poljoprivredne proizvodnje u nizinama omogućuje da se površine između 8-15% nagiba koriste kao travnjaci ili voćnjaci, a iznad 15% nagiba bit će pašnjaci ili ih se može plantažno zasaditi pitomim kestenom i drugim kulturama kao kupinama, malinama, borovnicom, ribizlom, dok bi nagibe iznad 30% trebalo pošumiti. Osim drugačijeg prostornog razmještaja, trebalo bi doći i do promjene asortimana, te postepeno uvoditi kulture kao što su pivarski i stočni ječam, uljana repica, lan, konoplja, soja, hmelj i duhan.

Na području općine može se organizirati i proizvodnja gotovo svih vrsta povrća i voća, izuzev ranih sorti, radi povoljne klime i blizine urbanih tržišta Zagreba, Karlovca i Siska, te mogućnosti dubokog smržavanja za vansezonsku potrošnju.

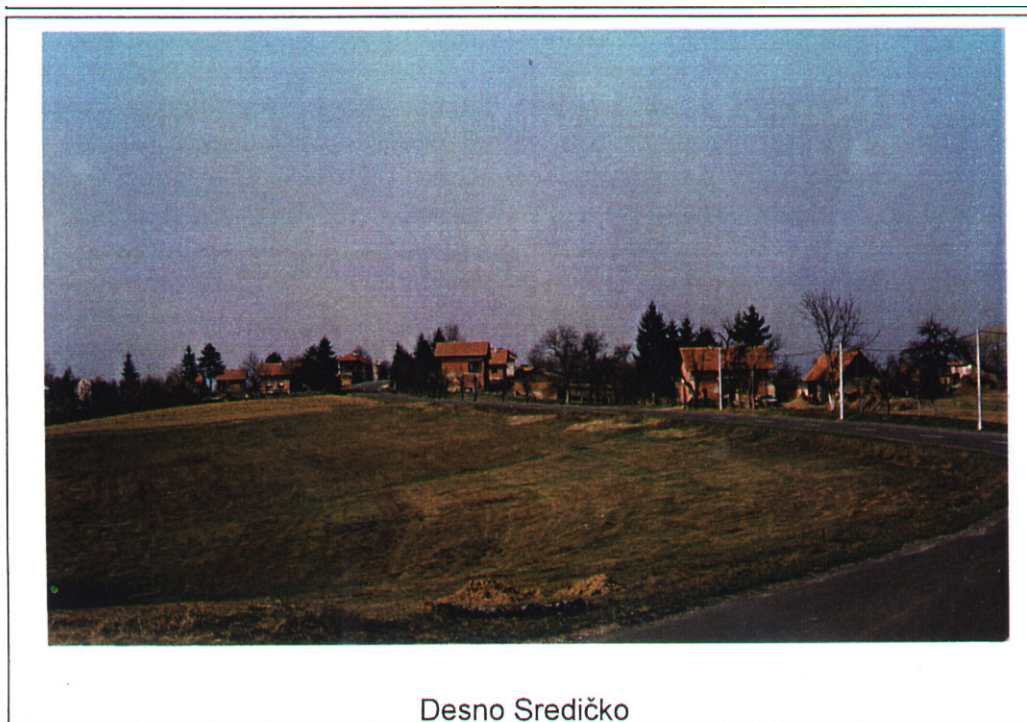
Nakon podmirenja potreba regije u kukuruzu i krmnom bilju za potrebe izrazito stočarske orijentacije, dio oraničnih površina moglo bi se namijeniti proizvodnji povrća, voća (plantaže) i industrijskim kulturama, koje su sada tek u početnoj fazi razvoja ili se još uopće ne proizvode.

Ovakva sirovinска osnova, poduprta sistemom privatnih specijaliziranih farmi i plantaža, ne samo da bi omogućila samostojnost regije u hrani i značajan izvoz, već bi oslobodila znatni broj aktivnih poljoprivrednika za druge djelatnosti u sistemu mješovitih domaćinstava i visoko produktivnih specijaliziranih poljoprivrednih gospodarstava. Pored djelomičnog alimentiranja potreba proizvodnje mlijeka, piva (Karlovačka pivovara), konditorska proizvodnja (Kraš), na području općine bi se mogli podići i novi preradbeni kapaciteti za žito, voće, povrće, stočnu hranu i meso.

Uočljive su tendencije smanjenja obradivih površina u korist porasta neorganiziranih površina, te porasta livada i pašnjaka, kao i relativno velika zastupljenost livada. Takva kretanja rezultat su mogućnosti većeg dohotka izvan poljoprivrede, pa se napuštaju najlošije površine uz neregulirane vodotoke i poplavna područja. Do niskih prinosa dolazi i zbog prekomjerne vlažnosti tla u nizinama, zbog neodgovarajuće odvodne mreže i padalina. U brdskom području uzrok smanjenju obradivih površina jest napuštanje ratarske proizvodnje na nagibima iznad 15%, jer te površine imaju niže prinose i veće troškove proizvodnje. U takovim uvjetima brži razvoj poljoprivredne proizvodnje, kao i pravilniji razmještaj poljoprivrede u nizinskom dijelu vezan je uz dodatne investicije i uređenje zemljišta, dok je u brdskom dijelu opravdano i dalje očekivati, zbog erozije i ekonomskih razloga, napuštanje i pretvaranje oranica u travnjake i pašnjake na nagibima većim od 15%.

Nagibi između 8-14% predstavljaju površine koje se mogu racionalno koristiti za oranice uz sistem konturnog gospodarenja ili za podizanje voćnjaka, naravno ovisno o tržišnim uvjetima, te mikroklimatskim i pedološkim uvjetima.

Realizaciju takvog načina, razmještaja i korištenja poljoprivrednih površina može se očekivati u dužem vremenskom razdoblju, ovisno o sredstvima, prioritetima kao i nizu drugih ekonomskih faktora. Prioritet u investiranju u narednom razdoblju treba dati uređenju zemljišta, kako bi se uklonile postojeće disproporcije između razvoja biljne i stočne proizvodnje te intenzivnije i racionalnije koristili postojeći zemljišni kapaciteti. Regija ima vrlo povoljne uvjete za razvoj gotovo svih vrsta povrća, izuzev izrazito ranih sorti. Za to su naročito podesna nizinska aluvijalna tla uz porječja uz uvjet industrijske organizacije proizvodnje i poznatog kupca za tržište i preradu.

Stočarstvo

Na području općine tove se svinje, goveda, junad i telad. Tov svinja odvijao se uglavnom kroz individualnu kooperaciju. Osnovno stado stoke se smanjuje, a pada i interes za kooperaciju, pa su neophodne intervencije države u smislu organizirane proizvodnje, kreditiranja i osiguranja minimalnih otkupnih cijena.

Činjenica je da stočarstvo ima dobru perspektivu na ovom području, s obzirom da područje općine predstavlja ujedno i dobru sirovinsku bazu za stočarsku proizvodnju, a blizina velikih tržišta, pogotovo zagrebačkog, predstavlja dodatnu povoljnu okolnost.

Zaključak

Sagledavanjem uloge i mogućnosti daljnjeg razvoja područja općine može se zaključiti da će razvoj u idućim godinama biti selektivniji i racionalniji. Proces deagrarizacije će biti krajem stoljeća završen i stanovništvo će se okupiti u agrarnim centrima, područnim ruralnim centrima i općinskom centru. Zbog toga stanovništvo više neće imati razloga napuštati područje općine u potrazi za zadovoljavanjem svojih egzistencijalnih, društvenih i kulturnih potreba, jer će općina imati dovoljno materijalne snage za zadovoljavanje zajedničkog i individualnog standarda građana.

Selo u svom naturalnom samoopskrbnom društveno-ekonomskom obliku će nestati, ali će ostati posebna kvaliteta života na selu sa svojim radnim i kulturnim navikama, gdje će mješovita i specijalizirana gospodarstva i domaćinstva moći uživati životni standard na razini onog u gradu, ali u boljim uvjetima zdrave, mirne i očuvane čovjekove okoline u skladu ljudskih djelatnosti i očuvanoj prirodi na koju je ruralno stanovništvo bilo tradicionalno upućeno.

Općinski centar, pa i centri nekih posebno pristupačnih ili prirodnim bogatstvima obdarenih mjesta imat će mogućnosti da zaposle svoje stanovništvo bilo u manjim pogonima proizvodno-prerađivačkih zona (čiste industrije) ili na specijaliziranim farmama. Robni proizvođači u poljoprivredi moći će na mehaniziranim farmama i plantažama steći slične osobne prihode kao u industriji. Organizacija "poznatog" kupca u lancu međufazne i prateće proizvodnje složenih industrijskih sistema i reprodukcijских cjelina u šumsko-drvnim ili poljoprivrednim kompleksima stvorit će mogućnosti egzistencije i ekonomske fleksibilnosti za primarne, sekundarne i tercijarne djelatnosti, od male privrede do velikih tehničkih sistema.

Stoga je ovim planom potrebno, između ostalog, osigurati sljedeće uvjete:

- boljim razmještajem gospodarskih djelatnosti na cijelom prostoru općine omogućiti korištenje cijelog prostora, omogućiti stvaranje manjih gospodarskih zona i lokacija radi zapošljavanja viška radne snage iz poljoprivrede i unošenja dohotka iz sekundarnih djelatnosti u mješovita domaćinstva na selu i investicije u individualnu robnu poljoprivrednu proizvodnju.
- kroz razvoj reprodukcijских cjelina u poljoprivredi i šumsko-drвноj proizvodnji, privesti racionalnijoj namjeni korisne površine uz očuvanje i uzgoj šuma i svu predostrožnost da pretjeranom mehaničkom i kemijskom obradom obradivih zemljišta ne nastupi suprotan efekt tj. desertifikacija i erozija.
- zapošljavanjem i ravnomjernijim dohotkom stanovništva zaustaviti demografski pad i nastojati zadržati, u najmanju ruku, prirodni priraštaj stanovništva na regiji, te osigurati sve elemente životne reprodukcije na regiji.

Perspektiva daljnjeg gospodarskog razvoja u prostoru bit će orijentirana na disperziju manjih pogona čiste industrije iz većih gradova, s gradnjom skladišnih kapaciteta i razvojem transportnih usluga (dobar prometni položaj). Uz to je realno očekivati razvoj gospodarskih djelatnosti, koje će biti oslonjene na glavne nositelje razvitka u regiji, ali kroz razvoj mreže malih pogona dopunske, specijalizirane i sirovinske proizvodnje.

U tom smislu se očekuje razvoj sljedećih djelatnosti na području općine:

- specijalizirane djelatnosti čiste industrije u malim pogonima (proizvodnja dijelova, sklapanje i finaliziranje),
- gospodarsko korištenje prirodnih resursa (građevni materijal, šume),
- razvoj usluga i zanatstva,
- razvoj rekreativnog turizma.

Proizvodne djelatnosti

Na županijskoj cesti Ž3153 odnosno na glavnom prometnom pravcu kroz Općinu (Zagreb-Karlovac) planira se urediti i opremiti gospodarska zona u kojoj će smještaj naći privredni subjekti s područja općine, ali i oni izvan nje, jer će u tome naći zajednički interes (manji troškovi opremanja i uređivanja zemljišta, beneficije koje se mogu očekivati od strane lokalne zajednice, a u cilju podržavanja poduzetništva i slično).

Kao mogući sadržaji koji će se odvijati u takvoj zoni su prvenstveno manji prerađivački kapaciteti na bazi proizvodnje hrane, proizvodnja građevnog materijala, komunalne usluge, ali i sve druge proizvodnje koje ne zagađuju okoliš, a privučene su dobrim prometnim položajem (prodaja i popravak poljoprivrednih strojeva i mehanizacije i slično), jeftinom radnom snagom i olakšicama koje pruža država i lokalna samouprava.

U ostalim naseljima će se vjerojatno takve situacije pojavljivati samo pojedinačno (zahtjevi za otvaranjem gospodarskih djelatnosti), te će se rješavati u sklopu pojedinačnih lokacija, bilo unutar granica građevinskog područja naselja, bilo izvan njih, a u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju.

Način i posebni uvjeti gradnje poslovnih građevina definirani su odredbama za provođenje ovog Plana.

"Radna zona Sjeničak" u Sjeničaku Lasinjskom, koja je planirana PUP-om Radne zone Sjeničak neće se aktivirati u narednom razdoblju, s obzirom da je područje naselja Sjeničak Lasinjski praktično demografski ispražnjeno, te s porušenom komunalnom infrastrukturom. Stoga će trebati spomenuti PUP Radne zone Sjeničak staviti izvan snage kroz zakonom propisanu proceduru.

Turizam i ugostiteljstvo

U razvoju turizma Općina Lasinja raspolaže velikim mogućnostima, s obzirom na svoje komparativne prednosti: povoljan prometni položaj i vrijedne prirodne cjeline, kao što su dolina Kupe, bogatstvo šuma, vrijedna ruralna arhitektura i drugo. U diferenciranju ponude moguće je razlikovati nekoliko tipova turizma, koji se mogu razvijati u kontekstu kontinentalnog turizma:

- tjedni turizam, s osloncem na izletišne punktove, rekreacijska područja i prirodne cjeline, - ruralni turizam, s osloncem na brojne ruralne cjeline, koje se mogu osposobiti za funkciju komplementarnog turizma (pejsažno-atraktivna područja uz Kupu, "seoski" turizam, zone već izgrađenih građevina za odmor uz rijeku Kupu) te seoski turizam s osloncem na planirani auto-kamp uz rijeku Kupu,
- posebni oblici turizma, kao što su lovni i ribolovni turizam, posebno intenzivni vid lovnog turizma u lovištima s intenzivnim uzgojem divljači (nizinski dio uz Kupu) te sportsko-ribolovni turizam na nekoliko ribnjaka na području naselja Lasinja. Ribolovnim vodama na području Općine Lasinja gospodari ŠRD "Štuka" Lasinja, kao ovlaštenik ribolovnog prava, koji je putem javnog natječaja putem MPŠVG-a dobio ribolovno pravo.

U okviru pojedinih segmenata razvoja moguće je specificirati dominantne oblike turističke ponude, najprimjerjenije postojećim resursima. Ugostiteljski kapaciteti nisu još dimenzionirani ni opremljeni za zadovoljavajuću ponudu, jer nema dovoljno kapaciteta, pri čemu je ugostiteljska ponuda na relativno niskoj razini.

U trenutno izrazito siromašnoj turističkoj ponudi vjerojatno nedostaje i ponuda smještaja u opremljenom auto-kampu. Planira se prostor uz rijeku Kupu za auto-kamp, koji bi mogao zadovoljiti potrebe onog segmenta turista koji ne posjeduju kuće za odmor na području općine, a s druge strane su privučeni prirodnim osobitostima područja koje još nema izgrađenih smještajnih kapaciteta u čvrstim građevinama.

Lovstvo

Na području Općine Lasinja, a prema podacima Ureda za gospodarstvo, Odsjeka poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Sisačko-moslavačke županije, ustanovljena su tri lovišta i to:

Oznaka lovišta	Naziv lovišta	Lovozakupnik	Napomena
41	LASINJA	LU "Šljuka" Lasinja	zajedničko lovište
III / 6	CRNA DRAGA		državno lovište
III / 15	KREMEŠNICA		državno lovište

Kao što je vidljivo iz priloženih podataka, na području Općine Lasinja nije ustanovljeno uzgajalište divljači, a državna lovišta još nisu dana u zakup.

Trgovina

S obzirom na policentrični razvoj, raznovrsnost i specijaliziranost ponude trgovina će imati značajno mjesto u poboljšanju kvalitete života i boljoj opskrbi stanovništva.

Javne službe i ustanove

U smislu potreba za javnim službama i ustanovama od općeg značaja, koje su prvenstveno potrebne za funkcioniranje lokalne samouprave, na području općine postoje (ili su potrebne) sljedeće službe i ustanove:

- lokalna uprava i samouprava,
- osnovna škola,
- zdravstvena ustanova,
- dječja ustanova.

Sve ove službe i ustanove smještene su u Lasinji kao općinskom centru, a kojem gravitiraju ostala naselja u općini.

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Razvoj naselja na području Općine Lasinja temeljit će se na njihovoj demografskoj strukturi (koja je bitno narušena tijekom Domovinskog rata), mogućnostima građevinske obnove naselja, kao i mogućnostima osiguranja osnovnih komunalnih sustava (promet, elektroopskrba, vodoopskrba i odvodnja).

S obzirom na strukturu naselja (velika raštrkanost, pogotovo nekih naselja), nije realno očekivati da će se ovi procesi, bitno uvjetovani ekonomskim mogućnostima države, odvijati brzo i u skladu s potrebama i željama. Sigurno je da će to biti dugogodišnji proces, u kojem će neka naselja, s obzirom na svoju strukturu, demografski i ekonomski potencijal, biti brže obnovljena i na taj način će postati nositelji gospodarskog razvitka.

Prostorne pretpostavke, kojima će takav razvoj biti sankcioniran, bit će osigurane ovim planom, prvenstveno formiranjem granica građevinskih područja unutar kojih će se pojedina naselja razvijati. Promatranjem i međusobnim uspoređivanjem, pri čemu utjecaj imaju brojni faktori, može se pretpostavljati da će relativno brzi razvitak (to u slučaju Općine Lasinja znači dostizanje broja stanovnika iz 1991. godine) imati prvenstveno naselje Lasinja (kao administrativni i općinski centar), te u sličnoj ili manjoj mjeri i naselje Novo Selo Lasinjsko, prvenstveno s obzirom na svoj položaj uz važnu prometnicu.

Znatno polaganiji i usporeniji razvoj imat će naselja Desni Štefanki i Desno Sredičko, te Prkos Lasinjski i Banski Kovačevac. Treba spomenuti da ova naselja, i bez ratnih razaranja i svih posljedica proizašlih iz toga, niti prije 1991. godine nisu imala odgovarajuću demografsku strukturu koja bi omogućavala perspektivu razvoja. S druge strane, s obzirom na svoj položaj u dolini Kupe, može se očekivati da će karakter ovih naselja, iz uglavnom poljoprivrednih polako prelaziti u naselja s izraženim karakteristikama naselja za vikend-turizam.

Ostala naselja, s obzirom na svoju strukturu, relativnu izdvojenost u prostoru općine, udaljenost od važnijih prometnih pravaca, nedostatak demografskog potencijala kroz dulje razdoblje unatrag, a pogotovo posljedice koje su ratna razaranja ostavila na građevinsku strukturu, kao i odlazak srpskog stanovništva iz ovih naselja, u idućem razdoblju očekuje se ubrzano odumiranje ovih naselja (Crna Draga i Sjeničak Lasinjski).

Javni sadržaji će se razvijati u naselju Lasinja, koje je općinski centar, dok za razvoj javnih sadržaja u ostalim naseljima nema opravdanja ni potrebe za dulje vremensko razdoblje. To se prvenstveno odnosi na školske sadržaje, kao i građevine i sadržaje vezane uz funkcioniranje lokalne samouprave. Svi ostali sadržaji, potrebni za funkcioniranje naselja ili opskrbu stanovništva robama i uslugama razvijati će u skladu s potrebama, a na temelju privatne inicijative i ulaganja.

Općina Lasinja zadužena je razvoj komunalne i prometne infrastrukture na svojem području, izuzev one županijskog ili državnog značaja, a na temelju svojih potreba i financijskih mogućnosti. S obzirom na ratna razaranja i stanje gospodarskih subjekata, Općina Lasinja će za ove potrebe još dulje razdoblje trebati pomoć Županije i države, s obzirom na skromna sredstva iz vlastitih izvora kojima raspolaže. U tom smislu Općina Lasinja može jedino djelomično utjecati na redoslijed prioriteta u obnovi i gradnji građevina prometne i komunalne infrastrukture, kao i građevinskog fonda u naseljima.

Kao neophodne preduvjete, naravno uz obnovu stambenog fonda, i ovdje treba spomenuti obnovu i osuvremenjivanje elektroopskrbe te telekomunikacijske mreže. Važan segment za osiguranje osnovnih preduvjeta za povratak stanovništva u svakom slučaju je i gradnja kvalitetne vodoopskrbne mreže za sva naselja, za što su aktivnosti već u tijeku.

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturno-povijesnih cjelina

Povijesni osvrt

Razdoblje prije Hrvata i doba Antike

Područje Općine Lasinja dio je veće prostorne cjeline, smještene između jadranske obale i Panonske nizine, preko koje su se vrlo rano formirali prvi prometni pravci što su povezivali jadransku obalu s plodnim panonskim prostorom. Oni su u velikoj mjeri nastali u skladu s onim prirodnim elementima koji su tu komunikaciju olakšavali: plovni tokovi rijeka, planinski prijevoji, visoravni, prohodni klanci i sl. Prapovijesna i protopovijesna naselja nastaju na prirodno zaštićenim uzvišenjima smještenim u blizini riječnih tokova i raskrsnica putova.

Rekonstrukciju slike prostora u tim vremenima nemoguće je prezentirati radi jake istrošenosti. Nalazi rimskih miljokaza upućuju na smjerove i trase putova, pa će unutar tih trasa trebati očekivati ne samo ostatke antičkih komunikacija već i ostatke antičkih naselja nastalih uz te trase.

Iz ovog razdoblja zabilježeni su arheološki lokaliteti: Britvec, Crna Draga, (poljana Gradišće), Desni Štefanki, Jezero Lasinjsko, Lasinja (Talijanovo Brdo), Lasinjska Kiselica, Matešićevo Brdo i Pržić, koji na žalost nisu sustavno istraženi i prezentirani, te bi u tom smislu bilo potrebno provesti istraživanja radi zaštite spomenutih lokaliteta, čime bi se obogatila kulturno-povijesna slika Općine Lasinja.

Oblici naseljenosti do 13. st.

Završetkom velike seobe naroda završeno je i naseljavanje ovog područja. Slaveno stanovništvo, zajedno s plemenima Huna, naseljava Panonsku ravnicu i dopire do mora. Hrvati naseljavaju ogromno područje današnje Hrvatske, Bosne i Crvene Hrvatske. Kraj između rijeka Save, Kupe i Une u 9. st. pripada Panonskoj Hrvatskoj.

U II. st. područje današnje Banije već je podijeljeno tadašnjim društvenim uređenjem na plemenske župe. Taj dio Hrvatske nalazi se u okviru Hrvatske kraljevine sve do 1102. godine ("Pacta conventa").

Društvena organizacija sistemom plemenskih župa, zacijelo ima i svoja središta, kao središta političke vlasti i privrede. Malo se zna o postojanju naselja toga doba, ali se ipak uz imena sjedišta župa javljaju i plemenska utvrđenja.

Drugi značajni događaj, koji mnogo govori o stanju naseljenosti i organizaciji života u razdoblju do 11. st., je osnivanje Zagrebačke biskupije 1094. godine. Prije osnivanja Zagrebačke biskupije na prostoru Savske Panonije postojala je samo jedna biskupija, ona u Sisku – tada Siscia, koja zamire seobom naroda. Osnivanjem biskupije ojačana je pozicija crkve u tom dijelu Hrvatske, te već iz početka 13. st. znamo za niz naselja, koja su sjedišta pojedinih župa. Teritorij Zagrebačke biskupije pokriva i teritorij kasnije Banije. Prvi poznati popis župa datira iz 1334. i u tom popisu se nalazi niz sjedišta župa u naseljima. Komunikacije toga razdoblja uglavnom se baziraju na već postojećim komunikacijama iz razdoblja antike. Može se pretpostaviti da se koriste i postojeći vodeni putovi rijeke Kupe.

Razdoblje do provale Turaka (16. st.) s prikazom oblika naseljenosti 12/13-15/16. st.

Propast Hrvatske kao samostalne države i stvaranje zajednice s Ugarskom mijenja i odnose među pojedinim sve jačim feudalnim obiteljima. Na području Banije stvara se niz jačih utvrđenja, što zidanih gradova većih dimenzija i značenja, kao sjedišta znatnih feudalnih posjeda, što manjih utvrđenja, kaštela. Politička podjela Hrvatske u 13. st., za vrijeme Andrije II i Bele II-IV, dijeli Hrvatsku na Banovine: Hrvatsko-dalmatinsku Banovinu i Banovinu Slavoniju. Jedan od značajnih događaja u povijesti Hrvatske bila je provala Tatara 1242. godine koji su pustošili ove krajeve i prodrli do mora.

Naseljenost područja može se pratiti na dva načina. S jedne strane poznat je sistem utvrda i starih gradova pojedinih velikaških porodica, a s druge strane popis župa iz 1334. godine definira oblike naseljenosti izvan utvrđenja. Uz niz poznatih i ubiciranih naselja kao središta župa, u popisu postoji i znatan broj do sada neubiciranih naselja. Područje Banije nakon osnutka biskupije u Zagrebu podijeljeno je na Gorski arhiđakonot i Dubički arhiđakonot, dok je kraj sjeverno od Siska na području Zagorskog arhiđakonata.

Razdoblje nakon provale Turaka s prikazom oblika naseljenosti 17-19. st.

Do bitnih promjena dolazi u 16. st. nadiranjem Turaka. Već u 15. st. započinje tursko nadiranje, ali još ne prelazi granice ovog područja. Nastojanje da se sistemom Banovina učvrsti granica prema Turskoj nije na dulje vrijeme odvrtila opasnost od Hrvatske.

Padom Bosne 1463. godine Hrvatska ostaje otvorena prema Turskoj i potreba za sistematičnom obranom postaje sve veća. U tom prvom razdoblju prodora Turaka nema centralizirane obrane, već jaki feudalski uglavnom organiziraju obranu svojih posjeda, bez neke pomoći od krune, Koncem 15. st. (1478. godine) Turci provaljuju na posjede Petra Zrinskog između Une i Gline, ali se još ne zadržavaju na ovom teritoriju.

Godine 1527. Hrvati na Saboru u Cetingradu biraju za kralja austrijskog vojvodu Ferdinanda Habsburga i dolazi do stvaranja Austrougarske monarhije, sve u nadi lakše zajedničke borbe protiv iste zajedničke opasnosti. S obzirom da je opasnost od Turaka direktno na vratima, bilo je jasno da je potrebno osnovati jedinstveni sistem obrane od Turaka. Organizacija Vojne Krajine seže već u 15. st., kada je još u vrijeme Matijaša Korvina vlada pokušala stvoriti jedinstveni obrambeni sistem, ali tek u 16. st. organizirana je jedinstvena obrana zemalja Habsburške monarhije. Tada se javlja i naziv Granica ili Krajina za područje prema turskoj granici.

Prvi obrambeni sistem prema Turskoj koncem 15. st. obuhvaća rijeku Unu, zaleđe na obroncima Zrinske Gore, prodore prema rijeci Kupi, Turopolju i Slavoniji. Bez osigurane obrane preostali narod počinje masovno napuštati te krajeve i naseljavati sigurnije krajeve. Istovremeno počinje naseljavanje krajeva između Une i Save novim stanovništvom koje bježi pred Turcima. Kralj i vlada podržavaju naseljavanje novog stanovništva kojem daju određene slobode, ali i vojnu obavezu.

Vojna Krajina je organizirana u dva posebna dijela, Hrvatska krajina i Slavonska krajina, sa samostalnim zapovjednicima. Feudalski imaju sve manje mogućnosti da izdržavaju i vojsku i gradove, a pomoć kralja u financiranju je mala, vojska malobrojna, plaćenici se otpuštaju i sve

to dovodi do otvorenih putova Turcima u pljačkaškim pohodima. Utvrde se napuštaju uslijed opustošene zemlje, stanovništvo se odvodi u roblje ili se iseljava, a Turci ulaze u napuštene gradove i dovode raj – novo stanovništvo. Prebjezi, koji tokom 16. st. dolaze na teritorij Hrvatske u izvorima javljaju se pod raznim nazivima: pribjezi, uskoci, vlasi, Turci, Srbi ili Rašani, Čići. Sami nazivi ne označuju točno etničku pripadnost. Upravo naziv Vlah najčešći je na području Vojne Krajine, točnije Banije u užem smislu, a uglavnom se odnosi na kršćansko stanovništvo koje bježi pred Turcima, a većina tih prebjega bili su Srbi, iako ne isključivo. U početku radi se o neorganiziranim grupama koje prodiru duboko na teritorij Hrvatske i Kranjske, ali ubrzo se postavlja pitanje njihovog statusa i organizacije.

Doseljenici traže određene privilegije za uzvrat za vojnu obaveznu službu. Prve takve privilegije datiraju u 1535., kada dvor još uvijek misli da će se jednim radikalnim pohodom spriječiti prodiranje Turaka, međutim, ubrzo uviđaju da u skoroj budućnosti neće biti takvog rješenja. Iako je djelomično reorganizirana vojska i uprava, i dalje se javljaju problemi financiranja, te posade često ostaju bez novaca i mogućnosti uzdržavanja. Uz redovnu Krajišku vojsku, pojedine dijelove granice branili su direktno posjednici pograničnih utvrda i posjeda, što se naročito odnosi na prostor između Karlovca i Ivanića, koji dobiva naziv Pokupska ili Banska Krajina.

Nadiraњem Turaka 1592. propadaju prve osnovne kapetanije, Bihaćka i Hrastovića, a novom organizacijom Krajine, kapetanije od mora do Kupe krajem 16. st. sačinjavaju Hrvatsku Krajinu. Banska Krajina zauzima prostor između Karlovca i Ivanića, a dalje je Slavonska krajina.

Sistem obrane u 16. st. organiziran je putem jakih utvrđenih gradova i palanaka, međusobno spojenih linijom čardaka ispred kojih su isturene straže. Još jedan element važan je u sistemu obrane, a to je pusta ničija zemlja, na kojoj su onemogućavali naseljavanje.

Nadiraњe Turaka traje sve do svršetka 16. st. i redom padaju pojedine tvrđave i linija fronte se pomiče. Preokret u ratu s Turcima znači bitka kod Siska 1593. godine, kada turska vojska prvi puta doživi poraz, koji dovodi do uspostavljanja ravnoteže na granici.

Uslijed napuštanja zemlje propada privredna djelatnost, te pojedini feudalni gospodari sve češće traže da kruna preuzme u svoje ruke i održavanje utvrđenja i posada, s obzirom da je ekonomska moć pojedinih feudalaca oslabljena. Sredinom 16. st. napuštaju se tvrđave na Uni i linija obrane povlači se na Zrinsku Goru i prema rijekama Kupi i Glini. Padom gradova na području Une, dolaze na red gradovi Zrinske i Petrove gore i Kupsko područje, te jačaju utvrđenja toga područja. Naročito se štite prolazi prema sjeveru, a sistem čardaka pokazuje se kao efikasan.

Osim već navedenih utvrda, grade se manja drvena – utvrđenja kašteli na liniji obrane Kupe. Upravo prenošenje linije borbe na Kupu, uvjetuje i gradnju novih utvrđenja direktno na rijeci, jer gradovi u brdu gube na svojoj strateškoj važnosti, te je to jedan od glavnih razloga za gradnju Siska. Godine 1577. opustošena su vlastelinstva uz Kupu, a poslije Sabor donosi odluku o gradnji i obnovi kupskih utvrđenja na teritoriju Banske Krajine koja je pod jurisdikcijom hrvatskog bana i staleža. Usprkos utvrđivanja kaštela na Kupi, Turci prodiru prema Sisku, a do otvorenog sukoba dolazi 1593. godine.

Porazom Turaka zaustavljeno je daljnje nadiraњe i usprkos nastavku rata, granica se ustaljuje. Vode se borbe do 1606., borbe za svaku tvrđavu, ali Turci su odbijeni, a napuštene i srušene utvrde oko Kupe se obnavljaju.

Karlovačkim mirom 1699. Vojna Krajina prestaje biti pogranično područje, ali jačanje centralne vlasti na području Vojne Krajine i dalje traje, vodi se borba oko jurisdikcije na tom području. Prostor između Kupe i Une osvojila je banska vojska i proširila na njega svoju jurisdikciju i svoje feudalne odnose. 1703. godine cijeli taj prostor osim Petrinje predan je pod jurisdikciju bana, a Dvorsko ratno vijeće postaje vrhovna vojna vlast u Banskoj krajini.

Prestankom opasnosti i prestankom ratnih razaranja obnavljaju se ne samo utvrđeni gradovi, već i gradska naselja, trgovišta i sela, a podižu se i nova sela. Dok su u 15. st. sva gradska naselja i trgovišta nastajala na vlastelinstvima, ratovi mijenjaju i vrijednost pojedinih naselja, uslijed promjena putova i tokova trgovine. Niz gradova ostaje na periferiji.

Sredina 18. st. znači i jačanje obrtničke i trgovačke djelatnosti, obnovu gradova, trgovišta i naselja, stvaranje cehova i općenito jačanje obrta, trgovine, te postepeno stvaranje građanske klase. Na posjedima Zagrebačke biskupije i Kaptola sjeverno od Zrinske gore i oko Kupe uglavnom su svi stari gradovi napušteni i srušeni, a spominju se samo istoimeni posjedi.

Povlačenje opasnosti od rata, naseljavanjem i formiranjem relativno mirnog područja, započinje intenzivna gradnja građevina vezanih uz sakralne funkcije, kao i gradnja drugih javnih građevina potrebnih tadašnjem društvenom političkom uređenju Vojne Krajine. Propašću gotovo svih katoličkih župa na području Banske Krajine, tokom 18. st. obnavljaju se tek neke, osnivaju se nove, a istovremeno se u nizu obnovljenih i novonastalih naselja osnivaju pravoslavne parohije.

Iako su pojedine župe na sjevernom rubnom području trajale bez većih i dramatičnih prekida, sami sakralni spomenici ukoliko i nisu devastirani ratnim razaranja, vrlo rijetko do današnjih dana dopiru u svom prvotnom obliku. U najboljem slučaju tragove srednjovjekovne sakralne arhitekture nalazimo tek djelomično u kasnije barokiziranim sakralnim spomenicima, kojima je svaka epoha dodavala ili oduzimala ponešto.

U obnovljenoj gradnji sakralne arhitekture razlikuju se tipološki i konstruktivno dva osnovna načina gradnje. Jedno su zidane crkve i samostanski kompleksi, manje ili više oslanjani na oblike srednjoevropske sakralne arhitekture 18. i 19. st., a drugi tip je drvena sakralna arhitektura maksimalno vezana uz autohtonu drvenu ruralnu arhitekturu Pokuplja.

Upravo taj tip sakralne arhitekture pokazuje izvanredno bogatstvo autohtonog arhitektonskog izraza predajnog graditeljstva, koji je s druge strane tokom vremena bio izložen i još uvijek je izložen naglom propadanju. Građene su bile od drvenih tesanih platica, vezanih na hrvatski ugao, s visokim strmim krovovima pokrivenim šindrom ili slamnatim krovom, pravokutnog tlocrta s poligonalnim svetištem i izvornikom u obliku jahača iznad glavnog pročelja. U tom osnovnom obliku postoje različite varijante, a osnovna koncepcija zadržala se do 19. st. čak i kada su crkvice građene od piljene građe. Ono što im daje izvanrednu vrijednost je oprema unutarnjeg prostora, mahom oslikanog i stropa i bočnih zidova, sakralnim figurativnim motivima i vegetabilnim motivima.

U gradnji zidanih sakralnih građevina Banije građenih tokom 18. – 19. st. javljaju se više ili manje oblici srednjoevropske barokne arhitekture, relativno jednostavnijih oblika i volumena, opremljenih onovremenim inventarom.

Tradicionalni oblik tih crkava je pačetrovinski tlocrt s užim zaobljenim ili poligonalnim svetištem sa zvonikom iznad glavnog pročelja, ili uz glavna pročelja, svođenih karakterističnim svodnim konstrukcijama tog vremena (bačvasti svod, češki svod), vrlo često skromnog oblikovanja vanjskog plašta i bogatije razvedenosti i opremljenosti unutarnjeg prostora.

Ipak i tu nalazimo utjecaj istovremeno sakralne arhitekture većih gradskih središta u koje su prije doprla strujanja iz većih centara. Ono što daje naročitu vrijednost svim tim građevinama u pravilu je izvanredno odabran položaj i usklađenost s okolinom, bilo da se radi o građevinama unutar cjelina, bilo o građevinama izvan naselja, te u pravilu svi ti sakralni spomenici dominiraju okolinom i daju snažan pečat u krajobraznoj slici.

Na preostale srednjovjekovne građevine koje su ostali djelomično sačuvane dolazi direktno barok i to u 18. st., tako da obnova spomeničkog inventara nosi karakteristike barokne sakralne arhitekture srednje Evrope, a kasnije utjecaj klasicizma u 19. st. Dugo se ponavljaju miješani utjecaji baroka i klasicizma, uslijed relativne udaljenosti od većih centara i ponavljanja oblika koji su preuzeti i usvojeni.

Uređenje Vojne Krajine između 1790-1881.

Stabilizacija prilika na području Vojne Krajine, ponovno naseljavanje do tada opustjelih krajeva, formiranje naselja i nova vojna organizacija, pridonose jačanju i otvaranju tih krajeva. Procvat trgovine i uopće privredne djelatnosti uvjetovan je i jačanjem veza s drugim krajevima. Uz već

postojeće ceste, koje spajaju kontinentalnu Hrvatsku s morem i spoj prema jugu obnavljaju se i grade novi putovi.

Osim glavnih cestovnih pravaca već navedenih, za razvoj su imale izvanredan značaj takozvane kordonske ceste i svi cestovni pravci koji se upajaju u kordonsku cestu i omogućuju iz svih krajeva Vojne Krajine prolaz do glavnih trgovačkih putova i centra. S jedne strane važna je trgovina koja je orijentirana prema moru, naročito izvoz drveta i potaše, a s druge strane veliku ulogu u razvoju ovih krajeva imala je i unutarnja trgovina i trgovina s Turskom.

Jačanje vojske uvjetovano je početkom 19. st. prodorom Francuza i konačno pripojenje Banske krajine Napoleonovoj liniji, koja i dalje ostavlja sistem Vojne Krajine kao obrambeni bedem francuske države prema Turskoj. Slom Napoleona znači i raspad Ilirije i ponovno preuzimanje krajine u okvir Austroougarske monarhije. Razvoj krajine i trgovačkih putova se nastavlja, a značajnu prekretnicu znači i razvoj željezničkog prometa, naročito otvaranje pruge Zagreb-Sisak 1862. i produljenje do Karlovca 1865.

Razdoblje između razvojačenja Vojne krajine i II. svjetskog rata

Pripojenje Vojne Krajine civilnoj Hrvatskoj znači ujedno i razvoj Banske Krajine u pravcu u kojem se razvija i ostali dio civilne Hrvatske. Mijenja se struktura stanovništva, počinju migracije stanovništva u veće centre i samim tim i širenje već postojećih gradova i trgovišta izvan okvira nekadašnjih vojnih centara. Ipak, poljoprivreda i dalje ostaje glavno zanimanje stanovništva, a sistem kućnih zadruga zadržao se gotovo do pred sam II. svjetski rat.

Prvi svjetski rat, iako težak, ne nanosi direktno ovim krajevima veće promjene u smislu ratnih razaranja. Cijelo vrijeme kraja 19. st. i prve polovine 20. st. u pogledu spomeničkog fonda tih krajeva znači postepeno odumiranje i propadanje već davno napuštenih utvrđenja, koja su potpuno izgubila funkciju, ali naselja ne doživljavaju takvo propadanje i nestajanje.

Tek razaranjima u II. svjetskom ratu niz spomenika definitivno propada i nestaje, a niz spomenika, iako djelomično sačuvan, poslije rata dalje propada uslijed nemogućnosti i nehtijenja da se poprave i održavaju.

Povijesni oblici naseljenosti

Na osnovi arhivskih podataka, tj. geodetskih crteža naselja i krajeva Pokuplja učinjenih početkom 19. st., uočava se da formiranje prostora ovisi o prirodnim faktorima, kao što je npr. morfologija tla, klima, a u istoj mjeri i o povijesnim zbivanjima.

O morfologiji tla ovisi uveliko parcelacija zemljišta. Tako u ravničarskim krajevima vidimo uzdužne, pravilne čestice koje se paralelno nižu jedna uz drugu i ponavljaju, dok su u brdovitim krajevima čestice nepravilnih oblika, a time nema ni pravilnosti paralelnog ponavljanja već se građevne čestice različito vežu. Građevinske aglomeracije vezane uz agro-pastoralni oblik ekonomije vežu se na nizinskim krajevima longitudinalno uz glavnu prometnicu i to s obje njene strane, rjeđe samo s jedne njene strane kao npr. kod riječnih naselja koja svojim naseljenjem prate tok rijeke, dok su u naseljima brdskog tipa pojedine aglomeracije rasute i udaljene jedna od druge.

Na osnovi arhivskih podataka očigledno je da je orijentacija kuća bila ovisna o veličini građevne čestice. Kod većih građevnih čestica kuća je dužim pročeljem bila okrenuta prema cesti, dok su uske građevne čestice diktirale orijentaciju užeg pročelja prema cesti.

Današnji krajobrazi odlikuju se još uvijek očuvanim prirodnim ambijentima. Tako svaka okućnica posjeduje tzv. vrcak, prostor ispred kuće u kojem je zasađeno raznobojno cvijeće, a često i povrće, dok je na dvorištu katkada zasađena lipa, a u novije doba zimzeleno drvo, a iza kuće prostire se voćnjak, iza njega livade i oranice. Građevine na okućnici postavljene su uz njene rubove u ravničarskim naseljima, dok u brdskim naseljima nema tog reda.

Utvrđene i zatečene vrste i oblici građevina

U ruralnom prostoru kojeg ovdje obuhvaćamo planom, sve do 19. st. javljaju se vojne građevine tzv. čardaci (chardaques), postavljeni na početku, a često i na drugom kraju naselja. Čardaci su bili postavljeni u većem broju tamo gdje je postojala veća opasnost od Turaka. Ove građevine

bile su različitih oblika i materijala. Bilo je čardaka tipa kule s različitim osnovama, a bilo ih je sličnih današnjim prizemnim, a i jednokatnim kućama koje nalazimo u ovom prostoru.

Vrijedan ostatak narodne tradicijske arhitekture je tip jednokatne stambene drvene kuće. Očuvanim primjerima ove arhitekture starost seže sve do u 18. st., dok se u arhivskim podacima spominju daleko prije, tj. već u 13. st. Uz ovaj tip kuće postoji i prizemna kuća s dvostrešnim, visokim, poluskošenim krovom čija starost seže u prehistoriju.

Na području Pokuplja uz dva navedena tipa stambene tradicijske arhitekture nalazimo i jednodrumnu drvenu kućicu manjih dimenzija, s trijemom i dvostrešnim krovom zvanu komora ili čardak. Komora je vezana uz oblik zajedničkog života u tzv. porodičnim zadrugama, koji je kod Južnih Slavena poznat od srednjeg vijeka, pa sve do početka 20. st. Komora je imala funkciju spavaće sobe, a služila je isključivo mladim bračnim parovima u prvo doba braka.

Od samostalnih građevina na dvorištu nalazimo krušnu peć, građenu zasebno ili najčešće zajedno s tzv. kuharnom također jednodrumnom zgradicom, koja služi kao ljetna kuhinja. Krušna peć poznata je iz rimskog doba.

Problem očuvanja kontinuiteta tradicijskih oblika

Problem očuvanja ruralne baštine treba postaviti realno u kontekst procesa promjena (industrijalizacije i urbanizacije), u kojem se nalazi ruralni prostor i društvo. Cjelovit odgovor očuvanja dobit ćemo ne samo u očuvanju fizičkih oblika tradicijske arhitekture, već u planiranju ekonomsko-socijalnih aspekata kao i politike zaštite.

Da bismo očuvali baštinu i budućim je generacijama predali, preporučamo uz prezentiran popis spomenika kulture istražiti varijable kao što je:

- razina poljoprivrednog bogatstva,
- način poljoprivrede (intenzivan, ekstenzivan)
- društveni slojevi i kulturne potrebe
- stupanj modernizacije društva i tradicija.

Politika očuvanja usmjerava se na lokalizaciju različitih aktivnosti, unapređivanje starinskih obrta, stimulaciju starih seoskih običaja, razvijanje turističke aktivnosti uz pomoć sredstava javne komunikacije. Prvenstveno se štite sve građevine in situ, one izvan funkcije se adaptiraju u razne svrhe kao npr. za ladanje, a druge u muzejske svrhe i sl. Politiku zaštite ovih naselja treba voditi u vidu dugoročnih dotacija i dugoročne politike zaštite i revitalizacije takvih prostora. Istovremeno potrebno je informirati stanovništvo u vezi očuvanja tradicijske arhitekture i kulturne baštine.

Budućnost tradicijske kulture i arhitekture te ruralnih prostora nije dovoljno sagledati u konzervaciji postojećih oblika već se nazire i u kreaciji nove arhitekture koja dolazi i mijenja krajobraz. Ove procese tretirajmo globalno, zajedno sa zaštitom postojeće arhitekture. To znači da u kreaciji novih oblika nastojimo slijediti naslijeđenu povijesnu liniju oblika, volumena, materijala, orijentacije i udaljenosti građevina i sl. Element prestiža često vodi do neuravnoteženih pojava i disproporcija volumena, visina, materijala i dr.

Sinteza i smjernice

Suvremena valorizacija zaštite spomenika kulture, odnosno prostornih cjelina i ambijenata, zasniva se na vrednovanju uvjetovanosti odnosa prirodnih i urbanih (ruralnih) prostornih vrijednosti, koje čine polaznicu kulturno-historijskog razvoja nekog područja. U promatranju kulturno-historijskog razvoja neke aglomeracije polazimo od geomorfoloških odrednica, te je stoga nužno definirati osnovne karakteristike i utjecaj reljefa koji određuju prepoznatljivost prostorno-urbanih cjelina i uvjetuju njihov razvoj unutar integralne cjeline.

Zaštita spomenika kulture

Vitalnost seoskog prostora potvrđena je u povijesnom smislu time što je on opstao do današnjih dana, bivajući poprištem života u mijenama vjekova. Ta vitalnost se očituje i mogućnošću da primi suvremeni život u svoju ljušturu.

Na osnovi općeg kretanja i stanja u društvu, možemo utvrditi tendencije koje vode formiranju ruralno-urbanog prostornog kontinuuma. S tim tendencijama treba računati i planski ih usmjeravati, u skladu sa spoznajama o potrebi očuvanja ambijentalnih vrijednosti.

Prostorni kontinuum ne zamišlja se kao fizičko spajanje sela i grada (nizanjem građevina uz komunikaciju, što je nažalost ustaljena praksa), ili formalno pretvaranje sela u grad supstitucijom seoskih formi u gradske, već kao dinamičku i međusobnu povezanost pojedinih cjelina, koja se očituje u mogućem ostvarenju većeg broja komunikacijskih veza u vremenu i prostoru, s funkcionalnom distribucijom društvenih i komunalnih sadržaja i uz respektiranje kvalitete sredine i naslijeđene fizionomije naselja. Pri planiranju prostora zaštita nasljeđa se mora promatrati kompleksnije od klasično shvaćene egzemplarne zaštite.

Zaštita prostora pretpostavlja, naime, permanentnu brigu društva, ne samo za konzerviranje pojedinih izdvojenih vrijednosti, već znatno za nadograđivanje na već dosegnute vrijednosti kod oprostora nadolazećih životnih tokova.

Na razini građevina mogućnost zaštite proizlazi iz činjenice da neke još uvijek služe za aktivno stanovanje, da njihovi prostori nedvojbeno mogu zadovoljiti suvremenim uvjetima života (koji se, u pravilu mogu osigurati minimalnim zahvatima), da je pretežan broj građevina zdrave, demontažne građe, te je moguće i preseljenje zgrada u istoj ili novoj funkciji, što sve pruža široke mogućnosti zaštite s aspekta prostornog planiranja. Mogući su oblici izravne zaštite:

- zaštita pojedinih građevina, skupina ili cjelina in situ,
- otkup i preseljenje vrijednih i karakterističnih primjeraka u etnopark,
- zaštita pojedinih građevina s dozvolom privatnog otkupa i preseljenja u vikend naselja uz Kupu,
- zaštita pojedinih građevina od rušenja s dozvolom adaptacije u stambenu namjenu,
- zaštita pojedine građevine s dozvolom promjene namjene na osnovi stručne dokumentacije.

Smjernice za zaštitu spomenika kulture

Osnovnu karakteristiku prostora predstavlja izrazita vizualna konzistencija oblika naseljenosti i pejzaža izuzetne slikovitosti. Kvantiteta, a naročito kvaliteta očuvanosti ruralnih aglomeracija, naročito nakon razaranja u Domovinskom ratu, upućuje na činjenicu da će biti vrlo teško obraniti ili očuvati sliku naselja od stihijske gradnje (i obnove) novih standarda, koji poistovjećuju urbane i ruralne strukture.

Sva naselja, bez obzira radi li se o naselju longitudinalnog tipa (zbijeno ili rjeđe izgrađeno), naselju rastresitog tipa (s više zaselaka, sa ili bez jače formiranim centrom), uspjela su sačuvati u velikoj mjeri funkcionalno diferenciranu organizaciju prostora (trg, put, obradivo zemljište iza prostora građevina i okućnice).

S obzirom na bogatstvo pejzažnih raznolikosti (riječne doline s isprepletenim poljoprivrednim površinama i autohtonom šumskom vegetacijom), slikovito valovito modeliranog krajobraza proplanaka i gora, prostorne determinante ovog područja predstavljaju dobar potencijal za razvoj turizma.

Treba spomenuti da su sve pojedinačne građevine, skupine građevina i vrijedni potezi porušeni ili teško oštećeni tijekom Domovinskog rata, a njihova obnova (većim dijelom završena) na žalost nije vršena u skladu s konzervatorskim smjernicama, kako po gabaritima i vrstama materijala, tako niti po smještaju građevina u prostoru i odnosu na svoje autohtono okružje.

Registar spomenika kulture Općine Lasinja

Prema evidenciji, kategorizaciji i rješenjima Državne uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, (klasa 612-08/98-01/234, urbroj 532-19-04-98-2 od 18.09.1998. godine), zaštićeni su i evidentirani sljedeći spomenici kulture na području Općine Lasinja (po naseljima), kao pojedinačne građevine:

NAZIV OBJEKTA	BROJ RJEŠENJA
1. LASINJA - župna crkva sv. Antuna Padovanskog (potpuno uništena)	03-UP/I-209/1-1982.
2. LASINJA - grobna kapela (u dobrom stanju)	
3. LASINJA - kurija župnog dvora (potpuno uništena)	
4. LASINJA - kapela poklonac, kčbr.933 K.o.Lasinja (u dobrom stanju, nedostaje kip B.D. Marije)	
5. LASINJA - kapela poklonac u blizini župnog dvora (u dobrom stanju)	
6. LASINJA - kapela poklonac Bezgrešnog začeća smješten na raskrižju ceste za Prkos (u dobrom stanju ali nedostaje kip)	03-UP/I-226/1-1982.
7. LASINJA - javno raspelo uz most na Kupi, kčbr.257/98 K.o. Lasinja (potpuno uništeno)	03-UP/I-208/1-1982
8. LASINJA - šuma Brestje (spomeničko mjesto)	
9. CRNA DRAGA - kapela sv. Ane (u dobrom stanju)	
10.BANSKI KOVAČEVAC - kapela sv. Petra (potpuno uništena)	03-UP/I-41/1-1982
11.BANSKI KOVAČEVAC - ruralna aglomeracija, kbr.76	

Treba napomenuti da su tijekom Domovinskog rata stradali gotovo sve spomenute građevine (na području naselja Lasinja, osim grobljanske kapele, srušeni su sve ostale sakralne građevine).

Zaštita prirodnog predjela

Potrebno je provesti integralnu zaštitu prirodnih vrijednosti područja doline rijeke Kupe. Ovo podrazumijeva i izradu odgovarajućih studija pejzažnih vrijednosti, prirodnog i kultiviranog krajobraza, tipologije naselja i prostorno organizacijskih specifičnosti.

Specifičnost i bogatstvo vegetacije važna su prirodoznanstvena polazišta i osnova za ekološku valorizaciju prostora, kao egzaktna podloga za programiranje budućih mjera zaštite okoliša i za izbor najvrjednijih rezervata koji će prezentirati prirodno bogatstvo i bioekološke osobitosti regije. Po tom kriteriju ističe se velika vrijednost prirodnog raslinstva u Pokuplju, gdje se nalaze halofitni travnjaci i jedinstvene slatinske šume hrasta veleduba pa bi neku od tih slatinskih šuma trebalo i posebno zaštititi kao rezervat.

Zaštita prirode

Prema dopisu Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu prirode, na području Općine Lasinja ne postoje zakonom zaštićene prirodne cjeline i dijelovi prirode.

No, prema "Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske", odnosno Prostornom planu Karlovačke županije tok rijeke Kupe treba se u smislu zaštite tretirati kao "značajni krajobraz" – prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno-povijesne vrijednosti ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje namijenjen odmoru i rekreaciji.

Obalni pojas rijeke Kupe valoriziran je i kroz Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99), te se predlaže za prioritetan upis kao značajni krajobraz državnog značaja. Prostor uz rijeku Kupu objedinjava čitav niz ruralnih naselja sa sačuvanim ambijentalnim cjelinama ili dijelovima cjelina koje su isprepletene kvalitetnim poljoprivrednim pejzažom i vrijednim šumskim kompleksima.

Tijekom ratnih djelovanja obalni prostor rijeke Kupe je bio na prvoj crti bojišnice, tako da su pojedini dijelovi u znatnoj mjeri degradirani položenim eksplozivnim sredstvima, te je potrebno izvršiti razminiravanje.

Značajni krajobraz proglašava Županijska skupština uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva kulture i središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva, a sve u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05).

Zaštita voda od zagađivanja

Stanje zagađenosti voda nešto je manje u odnosu na druge općine Karlovačke županije, ali se stanje nikako ne treba shvatiti kao zadovoljavajuće, s obzirom da je problem zagađivanja voda prisutan, posebno povremeno od uzvodnih zagađivača.

Prema kategorizaciji, voda na području Općine Lasinja trebala bi odgovarati I. i II. vrsti kvalitete voda (voda Kupe kvaliteti II. kategorije, a vode ostalih manjih vodotoka kvaliteti I. kategorije). Prema izvršenih ispitivanjima, stvarna kvaliteta vode Kupe je između II. i III. kategorije, a i u ostalim manjim vodotocima kvaliteta vode kreće se u tim granicama, a povremeno su zagađenja i veća. Treba ipak istaći činjenicu da je zagađenje rijeke Kupe prvenstveno uzrokovano uzvodnim zagađivačima (grad Karlovac i druga veća naselja uz Kupu).

S obzirom da i u današnjim uvjetima, koje svakako ne karakterizira neki posebno snažni gospodarski razvoj, stanje zagađenosti voda prelazi dozvoljene koncentracije, potrebno je i u današnjim uvjetima početi provoditi mjere zaštite voda, i to prvenstveno putem rješavanja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

U sklopu ovog programa treba spriječiti unošenje štetnih i opasnih tvari u vodotoke, te time poboljšati kvalitetu voda radi njenog nesmetanog korištenja, zaštite zdravlja ljudi i životinja, te prirodne okoline.

Veliki izvor zagađenja voda predstavlja i neodgovorno odlaganje smeća, motornog ulja, strvina, te drugog krutog i tekućeg otpada u vodotoke. Mjerama prostornog uređenja i komunalnim odredbama i mjerama prevencije, kao i zakonskim sankcijama, taj način zagađenja treba u potpunosti eliminirati. Važan preduvjet za to je svakako definiranje prostora na kojima se može vršiti odlaganje otpada, odnosno organiziranje njihovog prikupljanja i odvoženja na uređenu deponiju.

S obzirom na prethodno navedeno, vjerojatno će se kao nužnost nametnuti potreba gradnje sistema odvodnje naselja Lasinje, s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda.

Sama aktivnost na izradi sistema odvodnje je počela izradom idejnog rješenja, a dalje će se odvijati u nekoliko etapa:

- gradnja I. etape sistema, s mehaničkim pročišćavanjem otpadnih voda,
- analiza količine i sastava otpadnih voda na uređaju za pročišćavanje, radi utvrđivanja elemenata za projektiranje biološkog dijela uređaja,
- izrada tehničke dokumentacije biološkog dijela uređaja, te gradnja i stavljanje u funkciju istog.

Područje izvorište Crna Draga

Područje izvorišta Crna Draga predstavlja osnovu vodoopskrbnog sistema Općine Lasinja, s obzirom da se iz njega planira opskrbiti potrebnim količinama vode čitava Općina Lasinja. Posebnim elaboratom će biti potrebno odrediti zaštitnu zonu izvorišta, te provesti istraživanja u svrhu određivanja šireg vodoistražnog područja, te za njega odrediti režim zaštite.

Uže izvorišno područje treba ograditi i držati ga pod potpunom kontrolom, a uže zaštitno područje treba biti namijenjeno strogoj zaštiti izvorišnog područja, a može se definirati tek temeljem istražnih radova.

Ostaci porušene građevine u Lasinji

Ostaci porušene građevine u Desnim Štefankima

Porušeni most preko Kupe

Zaštita od poplava

Područje Općine Lasinja nalazi se u slivu Kupe, te je problematika zaštite od poplava vezana na studiju uređenja rijeke Kupe. Rijeka Kupa je glavni uzročnik poplava, s obzirom na svoj još neuređeni vodni režim.

Poplavna površina, koje se proteže uz čitavi tok rijeke Kupe i njene desne obale, na sreću ne zahvaća dijelove naselja, već samo šumsko i poljoprivredno područje.

Iz hidrološke obrade rijeke Kupe proizlazi da vodostaji izvan korita traju prosječno ukupno 10 dana godišnje, dok u ekstremno vlažnim godinama poplave mogu trajati ukupno godišnje i 25 dana.

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Područje Općine Lasinja, s obzirom na prirodne resurse i prirodne vrijednosti, u narednim razdobljima treba sačuvati od neplanske gradnje neprimjerenih građevina na njenom području (građevina koja zagađuju okoliš i slično), jer je područje za naše prilike ekološki vrlo očuvano i kao takovo ga treba i dalje održavati.

U tom se smislu planirana gradnja, do koje će neminovno doći, treba odvijati u sklopu već formiranih naselja, kako bi se mogle sačuvati i zaštititi prirodne vrijednosti (poljoprivredne i šumske površine, područje uz rijeku Kupu).

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti obilježja naselja, vrijednosti i posebnost krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina

Kriteriji za utvrđivanje građevinskih područja

Građevinska područja naselja na području Općine Lasinja neće se bitno proširivati u odnosu na postojeća, s obzirom da se procjenjuje da nema razloga za proširenje (povećanje broja stanovnika i domaćinstava, intenzivni gospodarski razvoj i sl.).

U slučaju kad bi se ukazala potreba za proširenjem građevinskog područja, naselja se mogu širiti tako da se maksimalno izbjegava linearno širenje naselja uz županijske prometnice, te da se izbjegne širenje na poplavne površine, te šumske i poljoprivredne komplekse. U zonama gdje je prisutna disperzna gradnja (pribrežja) građevinska područja naselja treba formirati kao više odvojenih skupina građevina, a u nizinskom dijelu kao koncentrirana naselja. Građevinska se područja ne mogu širiti na zone interesa vodoprivrede i zaštite prirode, te na koridore županijske i državne prometne i komunalne infrastrukture.

NASELJE	Površina neizgrađenog građevinskog područja		Površina izgrađenog građevinskog područja		Ukupna površina građevinskog područja ha
	ha	%	ha	%	
Banski Kovačevac	3,2	11,5	24,7	88,5	27,9
Crna Draga	-	-	20,7	100,0	20,7
Desni Štefanki	0,2	0,6	33,3	99,4	33,5
Desno Sredičko	2,9	9,0	29,5	91,0	32,4
Lasinja	19,9	24,3	62,0	75,7	81,9
Novo Selo Lasinjsko	1,5	8,3	16,7	91,7	18,2
Prkos Lasinjski	-	-	40,2	100,0	40,2
Sjeničak Lasinjski	-	-	104,1	100,0	104,1
Ukupno	27,7	7,7	331,2	92,3	358,9

Pri određivanju granica građevinskih područja naselja korišteni su službeni podaci Županijskog zavoda za katastar iz 1998. godine o inventarizaciji građevinskih objekata na području naselja

Općine Lasinja, kao i podaci pribavljeni obilaskom terena. Svi postojeći (izgrađeni objekti) nalaze se unutar izgrađenog dijela građevinskog područja.

Za naselje Desni Štefanki predviđeno je proširenje za samo 0,6%, odnosno za 0,20 ha, a temeljem traženja lokalne samouprave. Za naselja Desno Sredičko povećanje površine građevinskog područja iznosi 2,90 ha (9,0%), dok za Novo Selo Lasinjsko povećanje iznosi 1,5 ha (8,3%), također na temelju traženja lokalne samouprave. Jedino je za naselje Lasinja, koje je općinski centar, i gdje se očekuje relativno najveći razvoj, povećanje granica građevinskog područja nešto veće i iznosi 19,90 ha ili 24,3% u odnosu na sadašnji izgrađeni dio građevinskog područja od 62,0 ha.

Iz navedenog prikaza proizlazi da ukupna površina postojećih granica građevinskih područja iznosi 331,2 ha ili 92,3%, a povećanje je predviđeno na samo 27,70 ha (za 7,7%). U usporedbi s Prostornim planom općine Karlovac, koji je pokrивao dio područja Općine Lasinja, i gdje su usporedbe moguće (s obzirom da PPO Vrginmost nije sačuvan), izvršena su značajna smanjenja građevinskih područja (prosječno 20,7%), a što je vidljivo iz priložene tabele.

Naselje	površina građevinskog područja prema PPO Karlovac	površina građevinskog područja prema PPUO Lasinja	Smanjenje (ha)	Smanjenje (%)
Banski Kovačevac	33,50	27,90	5,60	16,7
Prkos Lasinjski	56,20	40,20	16,00	28,5
Sjeničak Lasinjski	127,40	104,10	23,30	18,3
UKUPNO	217,10	172,20	44,90	20,7

Dimenzioniranje novog (neizgrađenog) dijela građevinskog područja nekih naselja (radi se o naseljima Banski Kovačevac, Desno Sredičko, Lasinja i Novo Selo Lasinjsko) izvršeno je na temelju zahtjeva lokalne samouprave i mjesnih odbora, kao realnih prostornih mogućnosti i stanja u prostoru (postojeća izgradnja s jedne strane prometnice i izgrađena komunalna infrastruktura čini u najvećem broju slučajeva logičnu izgradnju na suprotnoj strani prometnice, kao i interpolacija pojedinih parcela u već izgrađenoj strukturi naselja). Smatramo da je minimalno proširenje granica građevinskih područja nekih naselja prihvatljivo i u skladu s odredbama Programa koje govore o razvoju i građenju. Ova proširenja građevinskog područja **nekih** naselja (ukupno za 27,70 ha) obrazlažu se sljedećim argumentima:

Naselje Banski Kovačevac

Predviđeno proširenje iznosi 3,20 ha ili 11,5%. Tijekom Domovinskog rata naselje je u velikoj mjeri bilo razrušeno, a u obnovi je uz komunalnu infrastrukturu, obnovljena i građevna struktura, vrlo često na građevnim česticama koje su prije 1991. godine još bile neizgrađene, a što je akceptirano ovim planom. Sadašnja situacija s obnovom i povratkom stanovnika daje realne pretpostavke da će se naselje zaokružiti u prikazanim granicama. Naselje je tipični primjer gradnje uz cestu (linearna gradnja) koja prolazi hrptom uzvisine. Sa zapadne strane nalazi se dolina rijeke Kupe, izložena poplavama i stoga neprikladna za gradnju naselja, dok je s istočne strane poljoprivredno-šumski areal, koji također treba očuvati. Stoga je realno jedina mogućnost da se prostor za novu gradnju osigura interpolacijom u već izgrađeno građevinsko tkivo, te da se na pojedinim mjestima izvrše minimalna proširenja.

Naselje Desni Štefanki

Predviđeno proširenje iznosi 0,20 ha ili 0,6%. S obzirom da se radi o minimalnom proširenju, nije ga potrebno obrazlagati.

Naselje Desno Sredičko

Predviđeno proširenje iznosi 2,90 ha ili 9,0%. Na temelju prikupljenih podataka Općine Lasinja o planiranoj gradnji na području ovog naselja, izvršena su pojedina manja proširenja. Naselje je dislocirano na nekoliko manjih cjelina (zaseoci), te su u nekima od njih predviđena minimalna proširenja, koja se odnose na jednu ili više parcela. Kako planirano proširenje ne prelazi 10% ukupne površine građevinskog područja, smatramo da su razlozi za navedena proširenja realni i opravdani.

Naselje Lasinja

Predviđeno proširenje iznosi 19,9 ha ili 24,3%. Kako se radi o naselju koje je općinsko središte, te koje je nositelj gospodarskog i svega ostalog razvoja na području općine, smatramo opravdanim proširenje građevinskog područja u odnosu na sadašnje stanje izgrađenosti. Kao što je vidljivo iz priloženih tabela, sadašnja površina građevinskog područja iznosi 62,0 ha, a za kraj planskog razdoblja planira se ukupno 81,90 ha.

Naselje je nastalo uz glavnu (sada županijsku cestu) koja od Zagreba preko Lasinje ide prema Topuskom, te uz njezin dio koji se u Lasinji odvaja prema Karlovcu. Glavni dio naselja je smješten na uzvisini, i skoro je u cijelosti izgrađen obostrano uz cestu. Noviji dijelovi naselja nastali su na zapadnom, nižem području prema rijeci Kupi, a u najnovije doba (obnova) započeta je intenzivna izgradnja uz dio ceste koja se od centra naselja spušta prema rijeci Kupi, prema mostu na Kupi. Prostor za razvoj naselja u centralnom dijelu je vrlo ograničen (moguće je samo nekoliko interpolacija), te je moguće područje za proširenje građevinskog područja - prvenstveno zaokruženo započete izgradnje uz postojeću županijsku cestu (manji dio), odnosno uz postojeću lokalnu cestu na zapadnoj strani naselja.

Širenje naselja prema istoku nije opravdano, jer se tu nalaze poljoprivredne i šumske površine, dok je širenje prema području Kupe ograničeno, s obzirom na opasnost od poplava. Ujedno treba napomenuti da je područje uz županijsku cestu opremljeno potrebnom komunalnom infrastrukturom te da Općina Lasinja nema sredstava niti mogućnosti da sama otvori neko područje za širenje naselja (otkup zemljišta i njegovo komunalno opremanje te prodaja zainteresiranima).

Unatoč tome što je općinsko središte, naselje je tradicionalno poljoprivredno središte, što će i u narednom razdoblju ostati u velikoj mjeri, te zbog toga treba relativno velike površine građevinskog područja (uz stambene građevine grade se garaže, poljoprivredne i gospodarske građevine i sl.).

Naselje Novo Selo Lasinjsko

Predviđeno proširenje iznosi 1,50 ha ili 8,3%. Proširenje se odnosi na nekoliko manjih lokacija, a prema izraženom interesu stanovnika naselja.

Prosječna gustoća naseljenosti (broj stanovnika po ha građevinskog područja), a prema očekivanom broju stanovnika 2010. godina iznosi:

N A S E L J E	PPU OPĆINE LASINJA		
	BRUTTO POVRŠINA GRAĐEVINSKOG PODRUČJA (ha)	OČEKIVANI BROJ STANOVNIKA 2010. GODINE	GUSTOĆA STANOVANJA (st/ha)
Banski Kovačevac	27,9	200	7,17
Crna Draga	20,7	200	9,66
Desni Štefanki	33,5	400	11,94
Desno Sredičko	32,4	240	7,40
Lasinja	81,9	500	6,10
Novo Selo Llasinjsko	18,2	70	3,86
Prkos Lasinjski	40,2	50	1,24
Sjeničak Lasinjskil	104,1	140	1,34
UKUPNO OPĆINA LASINJA	358,9	1.800	5,01

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

Stanje uređenosti naselja na području Općine Lasinja, čak i ne uzimajući u obzir posljedice rata, ne zadovoljava po kvaliteti, opremljenosti potrebnim sadržajem i komunalnom infrastrukturom.

Vodoopskrba

Vodoopskrba na području Općine Lasinja samo je djelomično riješena, obzirom da je samo mali dio priključen na lokalnu vodovodnu mrežu. U tijeku je izgradnja vodocrpilišta Crna Draga koje će riješiti opskrbu vodom za cijelu Općinu.

Odvodnja

Na području Općine Lasinja nema izgrađene kanalizacijske mreže, već se kanalizacija ispušta direktno u otvorene jarke ili septičke jame. Sustav odvodnje planira se za naselje Lasinja i za njega je već izrađena projektna dokumentacija.

Promet

Na globalnoj razini stanje cestovne povezanosti Općine Lasinja zadovoljava, a novim mostom preko rijeke Kupe u Jamničkoj Kiselici omogućeno je kvalitetnije povezivanje sa Zagrebom i ostalim dijelovima Hrvatske. Na području Općine Lasinja, prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (NN 79/99, 111/00, 98/01, 143/02, 153/02) cestovne prometnice su razvrstane u sljedeće kategorije:

Županijske ceste

3125 most Kupa - Desno Sredičko (do granice Županije)

3153 Lasinja (Ž 3152) - Banski Kovačevac

3186 Banski Moravci - Lasinjski Sjeničak

Lokalne ceste

34049 Novo Selo Lasinjsko - Ž 3153

34051 Donja Lasinja - Lasinja (Ž 3153)

34052 Ž 3153 - Dobrići - Crna Draga - Lasinja (Ž 3152)

34053 Ž 3153 - Desni Štefanki

34096 Banski Kovačevac (Ž 3153) - Lasinjski Sjeničak (Ž 3186)

A. Županijske ceste

Županijske ceste (dužina 21,5 km) čine 53% ukupne dužine cestovne mreže na području općine Lasinja. Sve županijske ceste su asfaltirane.

B. Lokalne ceste

Lokalne ceste (dužina 17,9 km) čine 44% ukupne dužine cestovne mreže na području općine Lasinja. Od ukupne duljine lokalnih cesta, njih svega 2,3 km ili 12,6% je asfaltirano, dok je čak 15,6 km (87,4%) još uvijek neasfaltirano.

Od ukupno 40,5 km cesta na području Općine Lasinja, njih 19,4 km (ili cca 48%) je asfaltirano, dok je neasfaltirano 21,1 km ili 52%. U narednom dvogodišnjem razdoblju predviđeno je samo tekuće održavanje cestovne mreže u nadležnosti lokalne uprave i samouprave, bez većih zahvata. Za razvitak cestovne infrastrukture u cjelini, kao i regulaciji prometa, posebice na području Općine Lasinja, koristit će se rezultati Prometne studije Karlovačke županije. Područje Općine Lasinja bilo je tijekom Domovinskog rata privremeno okupirano te izloženo ratnim djelovanjima. Od građevina cestovne infrastrukture teško je oštećen most preko rijeke Kupe (na županijskoj cesti Ž 3152) i kolnik na prilaznim rampama mostu. S obzirom na oštećenja mosta, izgrađen je potpuno novi rasponski sklop s četiri raspona, ukupne duljine 136,26 m.

Obnova porušenog mosta preko rijeke Kupe u Jamničkoj Kiselici

Elektroopskrba

Na području Općine Lasinja, u sklopu obnove elektroenergetskih postrojenja oštećenih ili uništenih u ratnim djelovanjima završeni su i pušteni u pogon:

- DV, TS i NNM Desno Sredičko I,
- DV, TS i NNM Desno Sredičko II,
- DV, TS i NNM Sjeničak II, Sjeničak III, Sjeničak VI, Sjeničak VII,
- DV, TS i NNM Banski Kovačevac i Krunići,
- u fazi dovršenja je KB, TS i NNM Topolnjak (završena je NNM i TS),
- u fazi dovršenja su DV, TS i NNM Maslak Brdo (dio naselja Desni Štefanki),
- u tijeku su građevinski radovi na DV, TS i NNM Desni Štefanki I,
- vrši se trasiranje DV, TS i NNM Orečići (Desni Štefanki II),
- započeti su građevinski radovi na NNM Banski Kovačevac (KB i TS su gotovi)

Premda su dogovori o razminiravanju terena obavljani, razminiravanje još nije izvršeno, te iz tog razloga pojedini dijelovi neće biti izgrađeni prije razminiranja, iako se sve građevine grade.

Telekomunikacije

Sustav telekomunikacija na području Općine Lasinja ne zadovoljava u potpunosti, jer su za sada na telekomunikacijski sustav priključena samo Lasinja, Desno Sredičko i Desni Štefanki. Na području Općine Lasinja instalirane su trenutno centrale (UPS) u Lasinji, instaliranog kapaciteta 384 priključka i centrala u Sjeničaku Lasinjskom instaliranog kapaciteta 128 priključaka. UPS Lasinja pokriva, uz naselje Lasinju, i naselja Crna Draga, Desni Štefanki, Desno Sredičko i Novo Selo Lasinjsko, dok UPS Sjeničak Lasinjski pokriva samo to naselje. Trenutno stanje telekomunikacijske mreže je:

Naziv centrale	Instalirani kapacitet	Broj uključenih GTP-a	Procjena broja stanovnika	Gustoća GTP/100 stanovnika
LASINJA	384	145	630	23,0
SJENIČAK LASINJSKI	128	3	80	3,7
UKUPNO	512	148	710	20,8

Za sljedeće razdoblje, a u skladu s mogućnostima realizacije i potrebama, planira se proširenje UPS-a u Lasinji i Sjeničaku Lasinjskom, kao i gradnja nove UPS u Banskom Kovačevcu.

3.0. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije

Karlovačka je županija, s obzirom na svoj položaj u prostoru Hrvatske, prostor pun raznolikosti, te time i mogućnosti prostornog razvitka. Osim toga, kao područje koje djelomično gravitira i Gradu Zagrebu (relativna blizina, dnevne migracije i slično), Općina Lasinja je djelomično i pod utjecajem gravitacijskog djelovanja Grada Zagreba, kao i Zagrebačke županije s kojom uostalom i graniči, dok su utjecaji Sisačko-moslavačke županije svakako manje izraženi.

Može se reći da područje Općine Lasinja manje-više održava i gospodarsku strukturu Karlovačke županije (poljoprivreda, promet, turizam), iako su razvojni trendovi ovih gospodarskih grana, kao i uostalom na većem dijelu Županije, bili grubo prekinuti ratom i ratnim razaranja.

U procesu obnove i povratka koji je u tijeku ostvaruje se i postepena obnova gospodarskih mogućnosti (prvenstveno poljoprivrede), i to prvenstveno u nizinskim dijelovima općine, gdje su pretpostavke povoljnije, i gdje je veći povratak prognanog hrvatskog stanovništva, koji su tu činili većinu. U brdovitijim dijelovima općine, s naseljima usitnjene građevinske strukture, razbacane po brojnim zaseocima, gdje je povratak izbjeglog srpskog stanovništva polagan, te gdje su mogućnosti razvoja poljoprivrede ograničene, razvoj poljoprivredne proizvodnje (i općenito ukupnog gospodarstva) bit će vrlo spor.

Od ostalih gospodarskih mogućnosti i potencijala, područje općine nije naslijedilo niti jednu privrednu granu koja bi, u novom vremenu i u skladu sa sadašnjim procesima, bila nositelj gospodarskog razvoja, bilo u smislu dohotka, bilo u smislu zapošljavanja stanovništva. U tom se smislu planira manja gospodarska zona, kako bi se u slučaju ulaska kapitala na ovo područje, mogle i realizirati određene poslovne zamisli.

Uz izdvojenu planiranu gospodarsku zonu, gospodarske djelatnosti mogu se smještati u građevinska područja naselja, koja su sama po sebi već dovoljno velika da se unutar njih može prići racionalnom smještaju novih gospodarskih sadržaja, čime se bitno utječe na cijenu i troškove opremanja naselja komunalnom infrastrukturom (ceste, struja, kanalizacija i dr.).

Detaljnija prostorna raščlamba (namjena površina unutar centralnog naselja) bit će moguća tek eventualnom izradom urbanističkog plana naselja, a do njegove izrade lokacijske dozvole će se izdavati na temelju granica građevinskih područja naselja, odnosno odredbi za provođenje ovog plana.

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

Područje Općine Lasinja, u smislu organizacije prostora, prvenstveno je pokriveno šumama, kao najizrazitijom prostornom karakteristikom, uočljivom već na prvi pogled. S obzirom da se radi gotovo isključivo o gospodarskim šumama, koje se iskorištavaju u skladu sa šumarskom osnovom i pod upravom su JP Hrvatskih šuma, koje osim o gospodarskoj iskoristivosti vodi računa i o elementima zaštite, realno je za očekivati da će i u narednom razdoblju ova vrijednost i dalje predstavljati dominantu u sagledavanju prostora općine.

Nadopunjeno s područjem u kojem prevladavaju poljoprivredne površine različitog stupnja ekonomske isplativosti (oranice, livade, pašnjaci, voćnjaci i drugo), može se slobodno reći da je oko 90% područja općine na ovaj ili onaj način određeno biljnim svijetom kao osnovnom karakteristikom. U takovom okružju rezultati ljudskog djelovanja u prostoru su na sreću relativno skromni, i svode se na uglavnom stambenu gradnju uz prometnice. Ta činjenica ujedno govori i o očuvanosti prirodnog predjela, koji je, u blizini velegrada kao što je Zagreb, u svom najvećem dijelu skoro sačuvao svoj autohtoni oblik, a što predstavlja i najveću vrijednost za budućnost.

Tradicionalna naselja, nastala u prostoru podbrežja uz rijeku Kupu, odnosno ona u brdovitoj unutrašnjosti, razvijala su se skoro isključivo kao poljoprivredni centri svojeg dijela poljoprivrednog areala. Međutim, kako poljoprivreda gubi svoju ulogu i važnost u gospodarskom razvoju, tako su vremenom svoju važnost, značaj i vitalnost počela gubiti i naselja, što je vidljivo naročito nakon II. svjetskog rata, kada se počinju, u kontinuitetu do danas, javljati negativni demografski trendovi, koji dovode do znatnog smanjenja broja poljoprivrednika, pa tako i do velikog smanjenja ukupnog broja stanovnika po naseljima.

Model prostorne organizacije Općine Lasinja čine tri osnovne skupine faktora:

- A. Osnovna razvojna područja
- B. Tipovi prostora s obzirom na dominantne oblike upotrebe
- C. Sustav razvojnih žarišta i njihov položaj u mreži

A. Osnovna razvojna područja

Ova područja se identificiraju s obzirom na njihove prioritete u razvoju, ograničenja, konflikti, nužne ekološke mjere i razvojni pragovi, a prilikom njihovog određivanja osnovnu ulogu imaju geografski i razvojni elementi.

Razvojni prioriteti podrazumijevaju programe i funkcije koje mogu imati ulogu najvažnijeg generatora razvoja određenog područja. Pod ograničenjima se podrazumijevaju skupine aktivnosti koje treba isključiti iz razvojnih prijedloga, ako se želi realizirati razvojni model s minimalnim konfliktima. Pod konfliktima se podrazumijevaju odnosi pojedinih aktivnosti koji jesu ili mogu postati konfliktni, ali se intenzitet konflikta može ublažiti ili minimalizirati, tako da ne ugrožava koncepciju razvoja. Nužne ekološke mjere upućuju na osnovne operacije zaštite prirodnih cjelina, spomeničkog i kulturnog blaga, u cilju izbjegavanja negativnih efekata iz grupe prioriteta. Pod pragovima razvoja smatraju se prirodni ili proizvodni pragovi razvoja koje treba nadmašiti, da bi se razvoj odabranih prioriteta ili funkcija odvijao na zemljišnoj razini.

A1. Razvojno područje uz desnu obalu Kupe

Razvojni prioritet ovog područja je poljoprivredna proizvodnja, te stočarstvo, kao osnovne gospodarske grane. Uz to, druga skupina prioriteta vezana je na razvoj infrastrukture, prvenstveno prometa, i to modernizacijom ceste uz rijeku Kupu. Dodatni prioritet je razvoj funkcija naselja Lasinje kao općinskog centra. Cilj je ovih prioriteta zadržavanje stanovništva. Dodatni oblik razvoja može biti razvoj specifičnih oblika kontinentalnog turizma, primjerenog obilježjima prirodnog sustava, na što ukazuje niz izletničkih lokaliteta na području uz rijeku Kupu, te blizina Topuskog kao lječilišnog i rekreacijskog centra.

S tim u svezi uz obalu rijeke Kupe, a u blizini mosta za Jamničku kiselicu, planira se i turistička zona za izgradnju autokampa.

Ograničenja isključuju sve aktivnosti koje ne utječu na zadržavanje stanovništva na tom području.

Konflikti se ne očekuju, posebno ne oni između pojedinih aktivnosti. Očekuje se konflikt između nepovoljne demografske situacije i nužnost razvijanja novih razvojnih inicijativa, koje mogu ostati bez svojih socijalnih protagonista. Otvaranjem nove gospodarske zone na glavnom prometnom pravcu (Zagreb - Karlovac) javit će se mogućnost otvaranja novih radnih mjesta.

Nužne ekološke mjere su dovršenje vodoopskrbnog sustava, zaštita vodocrpilišta u Crnoj Dragi, te zaštita riječnih tokova Kupe i njenih pritoka.

Prag razvoja nužno je prijeći u segmentu vodoopskrbe, elektroopskrbe i odvodnje pri čemu se u stvaranju veze sa Zagrebom i prešao (gradnja porušenog mosta preko Kupe u Jamničkoj Kiselici).

A2. Razvojno područje unutrašnjeg dijela općine

Prioriteti razvoja su djelatnosti bazirane na prirodnim resursima: šumarstvo, poljoprivreda i oblici kontinentalnog turizma (lov), u cilju zadržavanja stanovništva.

Ograničenjima treba isključiti sve aktivnosti koje mogu zagaditi područje vodocrpilišta, te aktivnosti koje ne doprinose zadržavanje stanovništva na tom području.

Konflikti koji se mogu očekivati su oni između zahtjeva razvoja i nepovoljne demografske situacije.

Nužne ekološke mjere predstavljaju zaštitu vodocrpilišta zone za cijelu općinu, gradnja vodoopskrbnog sustava u budućnosti, te zaštita manjih vodotoka.

Prag razvoja je vodoopskrbni i prometni sustav.

B. Tipovi prostora s obzirom na dominantne oblike upotrebe

Na prostoru općine razlikujemo nekoliko osnovnih tipova, i to:

B1. Područje naselja Lasinje

Područje naselja Lasinje je jedino i glavno žarište razvoja, te stoga treba planski poticati njegov daljnji razvoj.

B2. Izrazito ruralna područja (seoska naselja)

Kategorija područja seoskih naselja (područja pogona za ratarstvo, voćarstvo i stočarstvo) obuhvaća sva ostala naselja na području općine, što je opet vezano sa zadržavanjem domicilnog stanovništva u naseljima.

B3. Područja slobodnog prirodnog prostora

Prostor posebnog obilježja, koji bi biologijski generator, a može poslužiti i u rekreacijske svrhe. Taj prostor zahtijeva gradnju fizionomije i simboličkog identiteta, a najvažnija je u tom pogledu dolina Kupe, te nekoliko manjih lokaliteta.

C. Sustav razvojnih žarišta i njihov položaj u mreži

C1. Središte općine

Naselje Lasinja je tradicionalno središte ovog dijela prostora, s obzirom na svoj smještaj uz Kupu i na sjecištu prometnih pravaca. Premda sjedište općine, u svojoj morfologiji još ima niz karakteristika ruralnog naselja. Stoga bi u narednim razdobljima trebalo planski usmjeravati preobrazbu iz sadašnjeg tipa naselja u manji grad, sa specifičnim elementima morfologije i simbolike, a što će se omogućiti izradom UPU-a središnjeg naselja.

C2. Ostala ruralna naselja općine

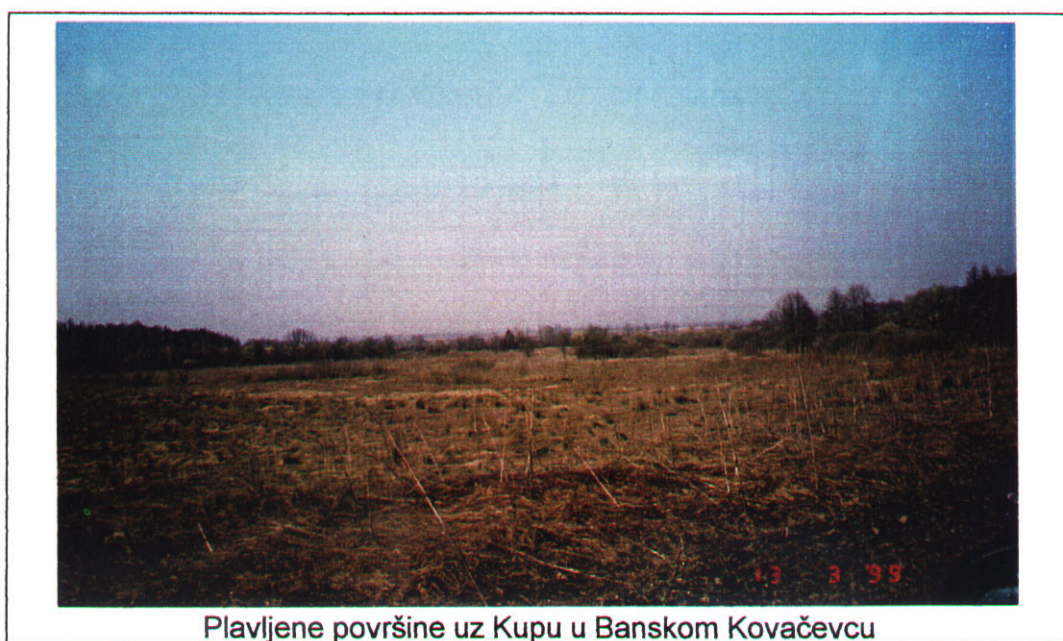
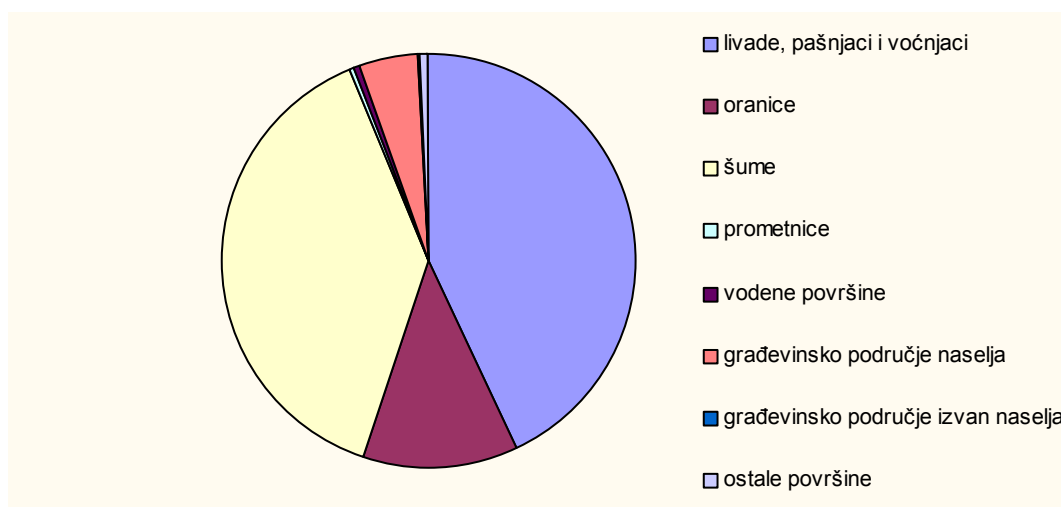
Ostala naselja sastavni su dio mreže naselja i egzistiraju na primarno poljoprivrednoj aktivnosti. Fizionomija ovih naselja je u velikoj mjeri narušena, a pogotovo za vrijeme Domovinskog rata.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine)

Red. br.	OPĆINA LASINJA	Oznaka	Ukupno ha	% od površine općine	stanovnika / ha	ha / stanovnik
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
1.1.	Građevinska područja izgrađeni dio GP neizgrađeni dio	GP	368,60 320,50 48,10	4,50 3,91 0,59		
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja - gospodarska namjena - proizvodna - iskorištavanje mineralnih sirovina - ugostiteljsko-turistička namjena - kamp	I E T3	29,73 4,50 24,00 1,23	0,36 0,05 0,29 0,02		
1.3.	Poljoprivredne površine - ostala obrađiva tla	P3	979,00 979,00	11,94 11,94		
1.4.	Šumske površine - gospodarske šume u državnom vlasništvu - gospodarske šume u privatnom vlasništvu	Š1 Š2	3214,00 1946,00 1268,00	39,20 23,73 15,46		
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	PŠ	3542,22	43,20		
1.6.	Vodne površine - vodotoci - ribnjaci	V	52,45 50,00 2,45	0,64 0,61 0,03		
1.7.	Ostale površine - groblja	G	14,00 14,00	0,17 0,17		
	UKUPNO OPĆINA	ukupno	8200,00	100,00		
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE					
2.1.	Zaštićena prirodna baština - značajni krajobraz		8,60	0,10		
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA					
3.1.	Energija - potrošnja	N	1,5 MWh			
3.2.	Voda - vodozahvat - potrošnja		54,0 u 1.000 m ³ /h 36,0 u 1.000 m ³ /h			
3.3.	Mineralne sirovine (kamen)		50.000 m ³ godišnje			

Bilanca površina Općine Lasinja (ukupna površina cca 82 km²), prema načinu korištenja, je sljedeća:

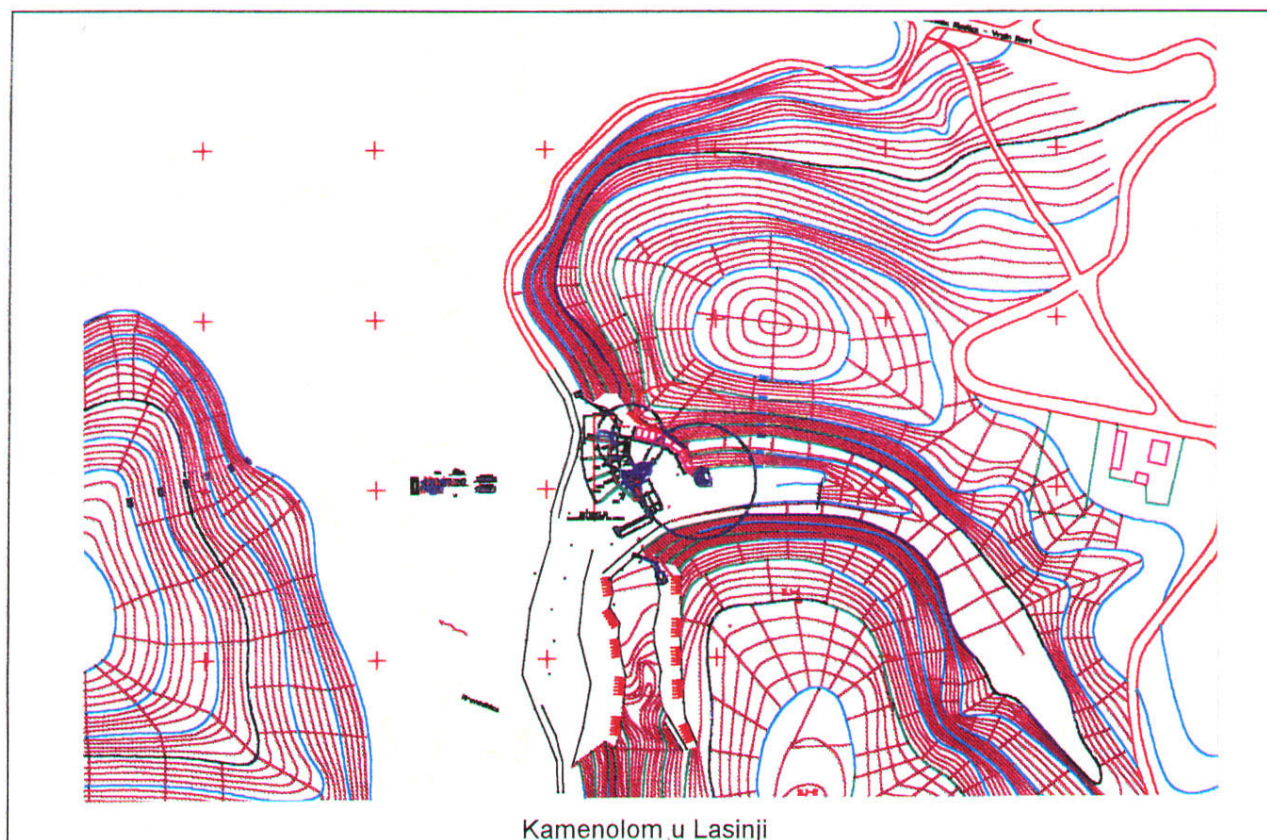
Namjena	ha	%
- poljoprivredne površine:	4.479	54,6
- livade, pašnjaci i voćnjaci	3.550	43,3
- oranice	979	11,9
- šume	3.214	39,2
- prometnice	25	0,3
- vodene površine	50	0,6
- građevinsko područje naselja	359	4,4
- građevinsko područje izvan naselja	30	0,4
- ostale površine	42	0,5
- ukupno	8.200	100

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

Razmještaj građevina s važnijim funkcijama

Najvažnije administrativne, uslužne, prosvjetne i javne građevine locirane su u općinskom središtu, u principu u centru naselja, odnosno u zoni centralnih funkcija. Lokacija ovih sadržaja u općinskom centru povoljna je i iz razloga udaljenosti od ostalih naselja općine, s obzirom da je naselje Lasinja smješteno praktično u geografskom središtu općine.

POPIS GRAĐEVINA DRUŠTVENOG STANDARDA I JAVNIH GRAĐEVINA

NAZIV SADRŽAJA	Banski Kovačevac	Crna Draga	Desni Štefanki	Desno Sredičko	Lasinja	Novo Selo Lasinjsko	Prkos Lasinjski	Sjeničak Lasinjski
PODRUČNA OSNOVNA ŠKOLA					+			
DJEČJI VRTIĆ								
ZDRAVSTVENA AMBULANTA					+			
APOTEKA								
VETERINARSKA AMBULANTA					+			
SJEDIŠTE OPĆINE					+			
MJESNI ODBOR		+	+			+		
MATIČNI URED					+			
POŠTA					+			
ŠPORTSKI KLUBOVI								
DOMOVI KULTURE, DRUŠTVENI I VATROGASNI DOMOVI					+			
CRKVA I ŽUPNI URED					+			

3.4. Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora

Prirodna baština

U Općini Lasinja nema zakonom zaštićenih dijelova prirode. Prostornim planom Karlovačke županije predložen je za zaštitu značajni krajobraz – tok rijeke Kupe. Sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 70/05) značajni krajobraz proglašava Županijska skupština uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva kulture i središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede i šumarstva.

Prijedlog za zaštitu dijelova prirode

"Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske" valoriziran je obalni pojas rijeke Kupe u čitavom njenom toku, te je određeno da se prioritetno planira zaštita krajobraza rijeke Kupe kao značajnog krajobraza državnog značaja, što se preuzima i Prostornim planom uređenja Općine Lasinja (predlaže se zaštita područja uz rijeku Kupu kao **značajnog krajobraza**).

Značajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno-povijesne vrijednosti ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje namijenjen odmoru i rekreaciji. Prostor uz rijeku Kupu objedinjava čitav niz ruralnih naselja sa sačuvanim ambijentalnim cjelinama ili dijelovima cjelina koje su isprepletene kvalitetnim poljoprivrednim pejzažom i vrijednim šumskim kompleksima.

Za ovo područje potrebno je pokrenuti postupak zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i to u kategoriji značajnog krajobraza. Prijedlog akta o proglašenju temelji se na stručnoj podlozi koju izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode, a kojom se utvrđuju vrijednosti područja koje se predlaže zaštititi. Za lokalitet koji je predložen za zaštitu Ministarstvo kulture će donijeti rješenje o preventivnoj zaštiti i to na osnovi stručnog obrazloženja Državnog zavoda za zaštitu prirode. Rješenjem o preventivnoj zaštiti utvrđuje se zaštićeno područje i rok na koji se određuje preventivna zaštita. Za vrijeme preventivne zaštite na to područje se primjenjuju odredbe Zakona o zaštiti prirode.

Tijekom ratnih djelovanja obali prostor rijeke Kupe je bio na prvoj crti bojišnice, tako da su pojedini dijelovi u znatnoj mjeri degradirani položenim eksplozivnim sredstvima, te je potrebno izvršiti razminiranje.

Graditeljska baština

U sklopu spomeničkog fonda na području Općine Lasinja nalazi se nekoliko osnovnih vrsta spomenika kulturne baštine: spomenička urbana cjelina i pojedinačni spomenici, profani i sakralni spomenici. Stanje na terenu kao i organizaciju obnove prati Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture, Konzervatorski odjel u Karlovcu, te su stoga na početku izrade, u skladu s člankom 29. Zakona o prostornom uređenju, za potrebe izrade Prostornog plana uređenja Općine Lasinja zatraženi potrebni podaci.

Za potrebe izrade Plana korišten je materijal kojega je izradio Konzervatorski odjel u Karlovcu. Iako se radi o vrijednom materijalu, njegov je nedostatak da ne uključuje program zaštite i obnove u narednom razdoblju.

3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)

Red. br.	OPĆINA LASINJA	Oznaka	Ukupno ha	% od površine općine	stanovnika / ha	ha / stanovnik
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE					
2.1.	Zaštićena prirodna baština - značajni krajobraz		8,60	0,10		

Zračna fotografija kamenoloma u Lasinji

3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav (ceste i javne telekomunikacije)

Cestovni promet

Na području Općine Lasinja, prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (NN 79/99, 111/00, 98/01, 143/02, 153/02) cestovne prometnice su razvrstane u sljedeće kategorije:

Županijske ceste

Broj ceste	DIONICA	d u ž i n a		
		asfalt	tucanik	ukupno
3152	most Kupa – Desno Sredičko (do granice Županije)	9,8	-	9,8
3153	Lasinja (Ž 3152) - Banski Kovačevac	4,8	4,3	9,1
3186	Banski Moravci - Lasinjski Sjeniĉak	2,6	-	2,6
	Ukupno	17,2	4,3	21,5

Lokalne ceste

Broj ceste	DIONICA	d u ž i n a		
		asfalt	tucanik	ukupno
34049	Novo Selo Lasinjsko - Ž 3153	-	1,6	1,6
34051	Donja Lasinja - Lasinja (Ž 3153)	0,1	1,0	1,1
34052	Ž 3153 - Dobrići - Crna Draga - Lasinja (Ž 3152)	-	8,5	8,5
34053	Ž 3153 - Desni Štefanki	-	1,5	1,5
34096	Banski Kovačevac (Ž 3153) - Lasinjski Sjeniĉak Ž (3186)	2,1	4,2	6,3
	Ukupno	2,2	16,8	19,0

Predlaže se istraživanje varijantnog rješenja trase županijske ceste ŽC 3152 na dijelu spoja s mostom preko Kupe, u širini 300-500 m u odnosu na sadašnju trasu, a u cilju poboljšanja prometnih karakteristika, kada intenzitet prometa na spomenutoj cesti bude zahtijevao određene korekcije, iako su mogućnosti za izgradnju nove trase bitno ograničene visinskim razlikama na terenu, te stoga povezane s velikim troškovima.

Nova izgradnja treba biti koncentrirana izvan koridora županijske ceste, kako bi se ista oslobodila za tranzitni promet.

Naselja općine relativno dobro su povezana s općinskim centrom, u dobrom dijelu asfaltiranim kolnim prometnicama, a planom se predviđa nastavak asfaltiranja i proširenja kolnika i rekonstrukcija i trase na kritičnim mjestima, naroĉito u prolazima kroz naselja. Postojeće stanje cestovne mreže na području općine je sljedeće:

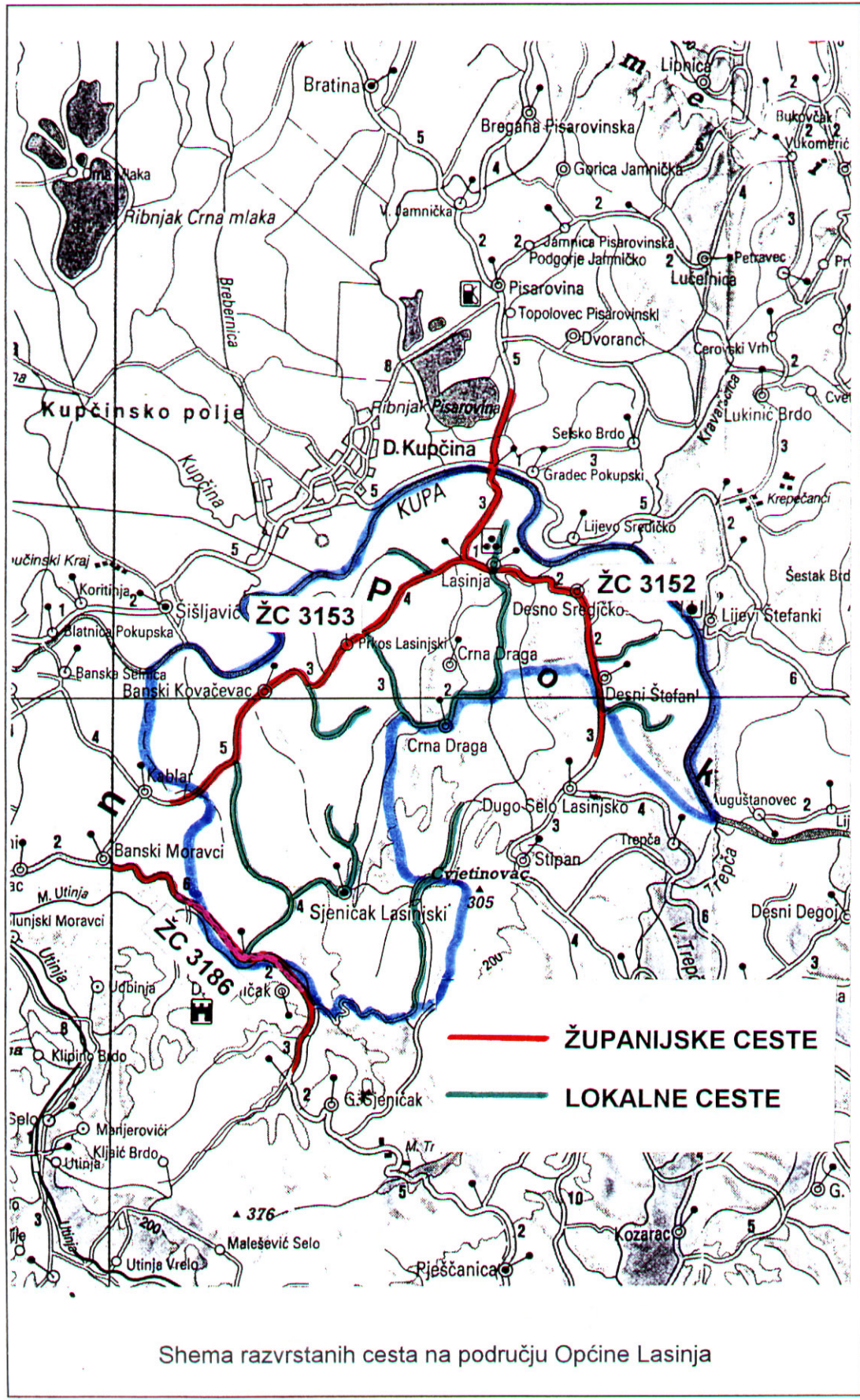
A. Županijske ceste

Županijske ceste (dužina 21,5 km) ĉime 53% ukupne dužine cestovne mreže na području općine Lasinja. Sve županijske ceste su asfaltirane.

B. Lokalne ceste

Lokalne ceste (dužina 17,9 km) ĉine 44% ukupne dužine cestovne mreže na području općine Lasinja. Od ukupne duljine lokalnih cesta, njih svega 2,3 km ili 12,6% je asfaltirano, dok je ĉak 15,6 km (87,4%) još uvijek neasfaltirano.

Od ukupno 40,5 km cesta na području Općine Lasinja, njih 19,4 km (ili cca 48%) je asfaltirano, dok je neasfaltirano 21,1 km ili 52%.

Javne telekomunikacije

Telekomunikacijska mreža u današnje vrijeme ima snažan i u velikoj mjeri nepredvidiv razvoj čak i u vrlo kratkom razdoblju. Sretna je okolnost što ta mreža ne utječe štetno na okoliš pa se uvijek može uskladiti s drugim objektima. Već se sada može očekivati da će se zbog širokopojsnih usluga broj pristupnih čvorova (UPS) bitno povećati, dakle pristupna mreža će se dodatno segmentirati odnosno širiti. Zbog toga će na pojedinim lokacijama trebati određeni manji prostor, što će se rješavati ili tipskim kontejnerima veličine do 12 m² ili u postojećim objektima ili vanjskom izvedbom UPS ovisno o situaciji, s tim da se i sadašnje lokacije mogu pomicati u skladu s potrebama. Kako se zbog novih tehnologija povećava i broj BS mobilne telefonije, a za sada se još ne mogu točno predvidjeti nove lokacije, fiksna mreža će se morati širiti i do ovih lokacija što će se rješavati za svaki konkretni slučaj. Isto vrijedi i za novu uslugu nepokretnog bežičnog pristupa (FWA Fixed Wireless Access).

Trenutačno na području obuhvata ovog prostornog plana T-Mobile Hrvatska d.o.o. ima jednu planiranu osnovnu postaju u sjeveroistočnom dijelu Općine u mjestu Desno Sredičko.

T-Mobile Hrvatska d.o.o. izgrađuje i upravlja telekomunikacijskim mrežama više sustava pokretnih komunikacija. U razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža i uvođenje novih usluga i tehnologija (UMTS i sustavi sljedećih generacija). U skladu s navedenim planovima, uz postojeće i trenutno planirane lokacije osnovnih postaja, na području obuhvata ovog plana se omogućava izgradnja i postavljanje i dodatnih osnovnih postaja – smještanjem antena na antenske stupove i na krovne prihvate na postojećim objektima.

Iz razloga što tehnički nije moguće razviti kvalitetnu mrežu za pokretne komunikacije plan omogućava ulazak u građevinska područja naselja, poglavito u većim naseljima i posebno za nove tehnologije koje koriste sve manje izračene snage za komunikaciju. Pritom treba voditi računa o utjecaju na krajobraz i izgled objekata.

Zadnjih nekoliko godina HPT intenzivno ulaže u razvoj telekomunikacijske mreže u Hrvatskoj, te su na tom planu postignuti uočljivi i zavidni rezultati. Hrvatska se kvalitetom svoje telekomunikacijske mreže krupnim koracima približava razvijenim zapadnim zemljama. U Karlovačkoj županiji, na čijem prostoru djeluje Telekomunikacijski centar Karlovac, koji pokriva i Općinu Lasinja, u tom je razdoblju došlo također do bitnih kvalitativnih pomaka.

Sustav telekomunikacija na području Općine Lasinja trenutno ne zadovoljava, jer su za sada na telekomunikacijski sustav priključena samo naselja Lasinja, Desno Sredičko i Desni Štefanki. Na području Općine Lasinja instalirane su trenutno centrale (UPS) u Lasinji, instaliranog kapaciteta 384 priključaka i centrala u Sjeničaku Lasinjskom, instaliranog kapaciteta 128 priključaka, a u sljedećem razdoblju planira se izgradnja nove centrale (UPS) u Banskom Kovačevcu.

UPS Lasinja pokriva, uz naselje Lasinju, i naselja Crna Draga, Desni Štefanki, Desno Sredičko i Novo Selo Lasinjsko, dok UPS Sjeničak Lasinjski pokriva samo to naselje.

Svi pretplatnici imaju mogućnost tonskog biranja, te imaju i mogućnost korištenja dodatnih pretplatničkih usluga, kao što su: preusmjeravanje poziva, poziv na čekanju, konferencijska veza, veza bez biranja, povratni poziv, automatsko buđenje i niz drugih, iz svega navedenog vidljivo je da je već sada Općina Lasinja, u telekomunikacijskom pogledu znatno modernizirana, a u pojedinim segmentima moguće je tijekom narednog razdoblja očekivati neka dodatna poboljšanja, u skladu s tehnološkim razvojem telekomunikacijskih sistema.

U postupku izdavanja lokacijskih dozvola ili u postupku donošenja detaljnih planova uređenja za dijelove Plana unutar područja obuhvata ovog plana će se za gradnju individualnih stambenih ili stambeno-poslovnih ili drugih objekata utvrditi posebni uvjeti građenja s područja telekomunikacija, a koji se odnose primjerice na: uzemljenje s dostupnošću do sabirnica, priključne TK kutije za implementaciju širokopojsnih usluga i dr.

3.5.2. Energetika

3.5.2.1. Elektroenergetski sustav

Područje Općine Lasinja je u nadležnosti Distribucijskog područja Elektra Karlovac, a pokrivaju ga Pogon Jastrebarsko (naselja Prkos Lasinjski, Lasinja, Novo Selo Lasinjsko, Crna Draga, Desno Sredičko i Desni Štefanki) i Pogon Karlovac (naselja Sjeničak Lasinjski i Banski Kovačevac).

Planom se omogućava izgradnja novih, dodatnih transformatorskih stanica 20/10/0,4 kV uz one ucrtane u grafičkom dijelu Plana, a ovisno o budućim potrebama pojedinačnih ili više zajedničkih korisnika. Lokacije tih TS-a određivat će se u redovnom postupku.

Napajanje novih transformatorskih stanica osigurat će se priključivanjem na postojeću 10(20) kV mrežu, a kasnije samo na 20 kV sredjenaponske vodove. Širenje SN i NN mreže pratit će realizaciju druge izgradnje.

3.5.2.2. Plinifikacija

Plan omogućava plinifikaciju na cijelom području obuhvata bilo putem izgradnje srednjetačne plinske mreže zemnog plina, bilo putem lokalnih mreža korištenjem plina iz razgradnje biomase.

3.5.2.3. Korištenje obnovljivih izvora energije

Kako područje Općine Lasinja nema, prema sadašnjim spoznajama, izvore obnovljive energije koji bi se mogli u većoj mjeri koristiti za vlastite potrebe (mogućnost gradnje malih hidroelektrana ili energana na vjetar, sunčanu energiju ili geotermalne vode), postoji mogućnost korištenja bioenergije (BIEN), a vezano na poljoprivredno-stočarsku proizvodnju u većim objektima (tovilišta i farme), koji će se graditi na području Općine Lasinja.

3.5.3. Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, uređenje vodotoka i voda)

Vodoopskrba

Stanje vodoopskrbnih sustava na prostoru čitave županije, pa tako ni Općine Lasinja, ne zadovoljava, te se poduzimaju akcije za osiguranje opskrbe pitkom vodom, gradnjom sustava opskrbnih cjevovoda, i to prije ostalog u prvoj fazi za najnaseljeniji dio Općine Lasinja (naselja Lasinja i Novo Selo Lasinjsko).

Na javni su vodovod priključeni samo potrošači u Gornjoj i Donjoj Lasinji, te potrošači uz županijsku cestu od mosta na rijeci Kupi do Lasinje.

Stanovništvo se snabdijeva vodom na tehnički i sanitarno nezadovoljavajući način - iz pojedinačnih kopanih bunara, slabo ili nikako uređenih obližnjih izvora, ili kišnicom akumuliranom u cisterne.

Izgrađeni vodoopskrbni cjevovodi dobivaju vodu iz vodoopskrbnog sustava "Pisarovina", privremenim rješenjem/spojem preko mosta na r. Kupi.

Izgradnja vodoopskrbnog cjevovoda na pravcu Lasinja - Desno Sredičko - Desni Štefanki je u tijeku, za Novo Selo Lasinjsko se traži građevinska dozvola, a za ostala općinska naselja ne postoji tehnička dokumentacija na razini glavnog projekta.

Treba napomenuti da je još 1984. godine izrađeno rješenje vodoopskrbe sjevernog dijela Općine Vrginmost, u čijem je sastavu tada bilo područje današnje Općine Lasinja (izrađivač OVP Zagreb, Vodoprivreda Karlovac), kojim je za sjeverni dio Općine Vrginmost bila predviđena gradnja i uređenje crpilišta, vodosprema i opskrbnih cjevovoda za ovaj prostor. Područje je, s obzirom na konfiguraciju terena i visinske odnose, bilo podijeljeno u dvije zone opskrbe:

- niža zona opskrbe, s izvorištem Crna Draga i vodospremom Jana, za opskrbu naselja ili dijelove naselja na kotama između 110 i 150 m n.m. Banski Kovačevac, prkos, Novo Selo Lasinjsko, Lasinja, Crna Draga, Desno Sredičko i Desni Štefanki,
- viša zona opskrbe, s izvorištem Crna Draga i vodospremom Cvjetinovac, za opskrbu viših dijelova naselja na kotama između 160 i 220 m n.m.: Desni Štefanki (viši dio), Desno Sredičko (viši dio), kao i naselja koja više ne pripadaju Općini Lasinja (Trepča, Čremušnica, Stipan, Kirin i Ostrožin),
- za opskrbu niže zone predviđena je gradnja vodospreme JANA, zapremnine 300 m³ vode i maksimalnim vodnim licem na koti 210 m n.m.,
- za opskrbu više zone predviđena je gradnja vodospreme Cvjetinovac, zapremnine 400 m³ vode i maksimalnim vodnim licem na koti 284 m n.m.

Za potrebe funkcioniranja ovako zamišljenog vodovodnog sustava bila je predviđena gradnja sabirnika zapremine 40 m³ i crpne stanice za dvije visinske zone. Opskrba vodom bila je predviđena tako da se tlačenje vode podvodnim crpkama vrši iz oba bunara u sabirnik, odakle se voda gravitacijom dovodi do centrifugalnih pumpi u pumpnoj stanici i odatle tlači i vodospreme. Poslije oslobađanja područja Općine Lasinja i formiranja lokalne samouprave, ponovno su započele aktivnosti vezane na osiguranje pitke vode za područje Općine Lasinja, pri čemu je u izradi dokumentacije angažirana tvrtka KA-Projekt iz Karlovca.

Naime, kao što je već rečeno, problem vodosnabdijevanja potrošača u Općini Lasinja prisutan je već duže vrijeme, jer nema izgrađenog organiziranog vodovodnog sustava, te se problem opskrbe pitkom vodom do sada rješavao pojedinačno, za svako kućanstvo ili drugog korisnika. Najčešće se opskrba vodom vršila kopanjem ili bušenjem bunara, te ugradnjom hidroforskih postrojenja, što je neekonomično sa stanovišta utroška energije, a nesigurno u pogonu. Pojedina domaćinstva opskrbu su imala s malih lokalnih neuređenih izvora, te se s pravom može sumnjati u higijensku ispravnost vode. Stoka se najčešće pojila na rijeci Kupi ili na potocima.

Vodoistražnim radovima na području bivše Općine Vrginmost, koji se sustavno provode od 1971. godine, registrirano je ukupno 147 izvora, pri čemu je ustanovljeno da se na području Crne Drage mogu pronaći dovoljne količine pitke vode, koja zadovoljava sve normative za pitku vodu. Za te su potrebe izvedena dva eksploatacijska bunara u dolini potoka Otić:

- bunar B-1, oko 200 m sjeverozapadno od ceste Britveci - Mihelji, na užoj lokaciji izvora Zdenčina, dubine 47 m, te mogućnošću 20 l/s vode,
- bunar B-2, oko 200 m jugoistočno od ceste Britveci - Mihelji, u dijelu doline zvane Pod kućom, dubine 40 m, te mogućnošću crpljenja 3 l/s vode.

Usvojenom koncepcijom tehničkog rješenja (Hrvatska vodoprivreda, 1996.), u konačnosti je bilo predviđeno:

- gradnja samo jedne bunarske građevine, kapaciteta 20 l/s, opremljenog podvodnom pumpom za dizanje vode na kotu 210 m n.m.,
- opremanje bunarske građevine uređenjem za dezinfekciju vode,
- gradnja tipskog vodotornja zapremine 350 m³ vode na koti 180 m n.m. radne visine od 31 m, umjesto vodospreme "Jana",
- gradnja dovodnog gravitacionog cjevovoda do naselja Lasinja, duljine cca 4,5 km,
- utvrđivanje zona sanitarnih zaštita izvorišta,
- dodatna istraživanja o količini i kvaliteti vode.

Koncepcija rješenja vodoopskrbe Općine Lasinja

Kako do realizacije rješenja vodoopskrbe iz 1984. godine nije došlo, a nakon Domovinskog rata situacija glede konzuma na području Općine Lasinja se znatno izmijenila, postala je upitna gradnja vodovoda za višu zonu naselja, barem za dogledno vrijeme, dok su pojačani zahtjevi za opskrbu vodom općinskog središta Lasinje.

Da bi se utvrdile stvarne eksploatacijske količine, tijekom 1997. godine izvršeno je čišćenje, osvajanje i pokusno crpljenje bušenog zdenca B-1 na lokaciji Crna Draga, te je utvrđena optimalna količina crpljenja od 15 l/s, kao i da voda za piće u potpunosti odgovara Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće. Hidrauličkim je proračunom utvrđeno da potrebe za pitkom vodom niže zone iznose 12,86 l/s, što je manje od eksploatacijske količine (KA-projekt Karlovac).

Stoga, na temelju svega izloženog, kao optimalna varijanta rješenja opskrbe Općine Lasinja pitkom vodom iz javnog vodovoda, predlaže se sljedeća koncepcija:

- gradnja samo jednog bunarske građevine B-1, kapaciteta 15 l/s, opremljenog podvodnom pumpom za dizanje vode na kotu 210 m n.m. i uređajem za dezinfekciju vode (nije potrebna gradnja sabirnog bazena i crpne stanice u ovoj fazi),
- gradnja cjevovoda duljine cca 1,0 km, kojom se voda transportira u vodospremu SV. JANA,
- gradnja vodospreme SV. JANA zapremine 300 m³ vode i maksimalnim vodnim licem na koti 210 m n.m. za nisku zonu vodoopskrbe (u slučaju da tvrtka JAMNICA bude iskazala interes za korištenje vodoopskrbnog sustava za svoje potrebe - flaširanje vode i prodaja, kapacitet vodospreme će biti 400 m³ vode),
- gradnja gravitacijskog cjevovoda u naseljima: Lasinja, Crna Draga, Prkos, Banski Kovačevac, Novo Selo Lasinjsko, Desni Štefanki (niži dio) i Desno Sredičko (niži dio).

U trenutku kada se za to steknu uvjeti, pristupit će se realizaciji vodoopskrbe za više naselja ili dijelove naselja u višim područjima Općine Lasinja i Općine Gvozd: Desni Štefanki (viši dio), Desno Sredičko (viši dio), Trepča, Čremušnica, Stipan, Kirin i Ostrožin.

U tu svrhu bit će potrebno naknadno izgraditi:

- sabirni bazen, kapaciteta 40 m³
- crpnu stanicu Crna Draga, opremljenu cetrifugalnom pumpom,
- cjevovoda duljine cca 5,1 km, kojom se voda transportira u vodospremu CVJETINOVAC, zapremine 400 m³ vode, s maksimalnim vodnim licem na koti 284 m n.m. za visoku zonu vodoopskrbe te gravitacijski cjevovod u naseljima: Desni Štefanki (viši dio), Desno Sredičko (viši dio), Trepča, Čremušnica, Stipan, Kirin i Ostrožin.

Pitanje opskrbe vodom naselja Sjeničak Lasinjski je složenije, iz razloga što je to naselje u Velikoj mjeri raštrkano, a nalazi se na visinama iznad 210 m n.m. Uzimajući u obzir i njegovu trenutnu demografsku situaciju, nije za očekivati da će se u narednom razdoblju (do 2010. g.) pojaviti realna potreba i ostvariti mogućnosti za gradnju vodoopskrbne mreže za naselja Lasinjski Sjeničak. U slučaju da se u dogledno vrijeme pojavi i ta potreba i mogućnost, za očekivati je da će se opskrbeni cjevovod za veći dio naselja spojiti na vodospremu CVJETINOVAC, odakle će se vodom opskrbljivati veći dio spomenutog naselja.

Odvodnja

Odvodnja oborinskih voda svih naselja na području Općine Lasinja se vrši površinskim otjecanjem u otvorene kanale, a zatim u manje prirodne vodotoke-potoke i kanale, koji svi utječu u r. Kupu.

Odvodnja fekalnih voda riješena je izgradnjom sabirnih (septičkih) jama i gnojnica, na koje se postavlja obavezan uvjet vodonepropusnosti. Procjeđivanje fekalnih voda u podzemlje realna je opasnost od zagađenja bunara za pitku vodu, koji se nerijetko nalaze u neposrednoj blizini septičkih jama i gnojnica.

U tom smislu treba trajno insistirati na bezuvjetnoj vodonepropusnosti svih postojećih i budućih septičkih jama i gnojnica, a u slučaju izgradnje eventualnog gospodarskog pogona koji bi mogao imati veće količine tehnoloških otpadnih voda, nastalih tijekom proizvodnje, treba uvjetovati izgradnju uređaja za predtretman otpadnih voda prije njihovog ispuštanja u recipijent.

Tehničko rješenje odvodnje

Pod odvodnjom (kanalizacijom) se podrazumijeva skup inženjerskih građevina koje služe za:

- a) sakupljanje zagađenih otpadnih voda i otpadne tvari općenito
- b) njihovo odvođenje do uređaja za pročišćavanje
- c) čišćenje do stupnja uvjetovanog lokalnim prilikama i uredbama o zaštiti voda
- d) dispoziciju pročišćenih voda u odgovarajući recipijent

Otpadnim vodama nazivaju se vode koje su bile u neku svrhu upotrijebljene i koje su pri tome prikupile dopunske primjese (zagađenja) koja su izmijenila njihov prvobitni kemijski sastav ili fizička svojstva.

Obzirom na porijeklo i karakter zagađenja, otpadne vode svrstavamo u tri osnovne grupe:

- sanitarne (kućanske) otpadne vode
- industrijske otpadne vode
- oborinske otpadne vode

Sanitarne otpadne vode prema porijeklu se dijele na fekalne otpadne vode i potrošne otpadne vode.

Fekalne vode potječu iz sanitarnih uređaja i pripadaju grupi jako zagađenih voda, posebno u pogledu organskih tvari i bakterioloških kontaminata.

Potrošne vode potječu od korištenja vode za kućanske potrebe (priprema jela, pranje posuđa, pranje rublja, lična higijena, itd.), a općenito su manje opterećene (zagađene) od fekalnih voda, no još uvijek sa znatnim sadržajem organske tvari, masnoća, ulja i deterdženata.

Industrijske otpadne vode specifičnog su karaktera. Ovisno o vrsti industrije, odnosno primjenjivanom tehnološkom procesu, mogu biti zagađene (i to vrlo raznorodno), ili uvjetno čiste, tako da se mogu bez pročišćavanja direktno disponirati u recipijente (npr. voda rashladnih uređaja).

Oborinske otpadne vode nastaju od atmosferskih padavina, te uvjetno uzevši, od pranja ulica i drugih javnih prometnih površina.

Izbor sustava odvodnje

Pod sustavom odvodnje (kanalizacije) podrazumijeva se način odvođenja (skupno ili odijeljeno) različitih vrsta otpadnih voda (sanitarnih, industrijskih i oborinskih), sve u ovisnosti od mjesnih (lokalnih) uvjeta i tehničko-ekonomske svrsishodnosti.

Prema načinu kako se prihvaćaju i odvođe vode spomenutih vrsta, sustavi odvodnje dijele se na:

- mješovite ili skupne
- razdjelne ili separatne

Mješovitim sustavima se nazivaju oni sustavi kod kojih se sve kategorije otpadnih voda odvođe istim (zajedničkim) kanalima i kolektorima.

Razdjelnim sustavima nazivaju se oni, kod kojih se oborinske i uvjetno čiste industrijske vode odvođe po jednoj mreži kanala i kolektora, a sanitarne i zagađene industrijske vode po drugoj - a koja se može sastojati iz jedne ili više zasebnih kanalizacijskih mreža.

Izbor sustava odvodnje ovisi o nizu faktora, a prije svega od mjesnih (lokalnih) prilika i uvjeta, sanitarnih zahtjeva i tehničko-ekonomskih pokazatelja.

Kod izbora sustava odvodnje treba uzeti u obzir sljedeće:

a) mješoviti sustav odvodnje se primjenjuje u slučajevima:

- ako u blizini područja odvodnje postoje vodotoci s velikim protokom
- kad mjerodavni intenzitet oborina nije relativno velik
- ako je dužina glavnog odvodnog kolektora relativno mala

b) razdjelni sustav odvodnje se primjenjuje u slučajevima:

- kod postojanja velikih vodotoka unutar područja odvodnje
- ako postoji potreba (zbog reljefa) za prepumpavanje vode na visinu veću od 20 m
- ako je mjerodavni intenzitet oborina relativno velik
- ako je potrebno puno biološko pročišćavanje otpadnih voda

Područje odvodnje

Predmet idejnog rješenja je odvodnja naselja Lasinja, odnosno onih njegovih dijelova gdje je izgradnja kanalizacijskog sustava tehnički i ekonomski opravdana.

Predma središte općine, naselje u svojoj morfologiji još ima niz karakteristika ruralnog naselja. Linijska izgradnja duž glavnih prometnica, bez formirane tipične urbane jezgre, uz relativno razvijeni reljef terena (visinski položaj potrošača), glavna je odrednica kod definiranja područja odvodnje u središnjem dijelu naselja, podijeljenog u 2 odvojena sustava:

1) područje (sustav) Gornja Lasinja

2) područje (sustav) Donja Lasinja

Za preostale periferne dijelove naselja (Matešići, Topolnjaki), s obzirom na topografsku i reljefnu izdvojenost od središnjeg dijela, odnosno na sadašnju i buduću izgradnju (namjenu prostora), ocjenjuje se da planiranje izgradnje odvojenih kanalizacijskih sustava nema čvrstog tehničkog i ekonomskog opravdanja.

Izbor sustava odvodnje

Uvažavajući sve naprijed navedeno, za područje Gornje i Donje Lasinje kao tehničko rješenje odvodnje, odabire se **modificirani mješoviti sustav**.

Usvojeni sustav odvodnje prihvaća i odvodi prema uređaju za pročišćavanje sljedeće kategorije otpadnih voda:

a) sanitarne otpadne vode:

- a1) kućanske otpadne vode od stanovništva naselja Lasinja
- a2) komunalne otpadne vode iz javnih ustanova i uslužnih djelatnosti naselja Lasinja kao općinskog središta

b) oborinske otpadne vode:

- b1) samo onečišćene oborinske vode s javnih prometnih površina (ulica, nogostupa i trgova), te kolnih prilaza i ulaza (bez krovnih voda). Širina tako definiranog pojasa odvodnje prosječno iznosi 12 m.

Sve čiste oborinske vode (s krovova objekata, okućnica i zelenih površina) odvođe se zasebnim cjevovodima i površinskim kanalima prema otvorenim terenskim površinama ili prihvatnim kanalima i recipientima.

Tehnički elementi planiranog sustava

Položaj kanala u poprečnom presjeku ceste

S obzirom na tip izgradnje u naselju Lasinja, veći dio kanalizacije potrebno je izgraditi u kolniku postojećih prometnica - županijskih i lokalnih cesta.

S obzirom na važnost prometnica (županijske ceste Ž-3152 i Ž-3153), postavlja se uvjet da se za vrijeme građevinskih radova na izvedbi kanalizacije, kao i kasnije za vrijeme radova na čišćenju i održavanju kanalizacije, ne ometa promet u punom profilu ceste, odnosno da se jednim prometnim trakom omogući nesmetani promet, bez prekida.

Iz navedenog razloga usvaja se nesimetričan položaj kanalizacije u odnosu na kolnik prometnice.

Minimalni promjeri

Nema potrebe za posebnom štednjom u dimenzijama minimalnog profila, jer ova ušteda čini neznatni dio u odnosu na ukupne troškove izgradnje kanala, a znatno pogoršava pogonske uvjete i iziskuje povećane troškove održavanja.

Odabiru se minimalni promjeri:

- za glavne kolektore $\Rightarrow D_{min} = 400 \text{ mm}$
- za sekundarne kanale $\Rightarrow D_{min} = 300 \text{ mm}$

Opis projektiranog sustava

Područje odvodnje obuhvaća središnje dijelove naselja Lasinja - Gornju Lasinju i Donju Lasinju.

Zbog reljefa terena (visinskog položaja potrošača), usvojena su 2 međusobno odvojena sustava:

- 1) sustav Gornja Lasinja,
- 2) sustav Donja Lasinja.

Izbor jedinstvenog sustava odvodnje za naselje Lasinju odbačen je zbog neekonomičnosti i pogonske nesigurnosti, jer zahtijeva izgradnju dodatnih objekata:

- crpne stanice u Donjoj Lasinji, s visinom dizanja od cca 21 m
- povratnog tlačnog cjevovoda, duljine cca 850 m

Recipijent

Odvojeni sustavi odvodnje, odnosno njihovi glavni kolektori, završavaju na tipskim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda, ispred kojih se nalaze kišni retencijski bazeni, s integriranim kišnim preljevima. Recipijent (prihvatni vodotok) za ispušt pojedinog sustava je:

- 1) za sustav G. Lasinja - r. Kupa, u km 92+200
- 2) za sustav D. Lasinja - r. Kremešnica, cca 200 m prije utoka u r. Kupu (u km 90+900)

Prema Državnom planu za zaštitu voda (NN 8/99) rijeka Kupa je kategorizirana kako slijedi:

- od izvora do Metlike (ušće Lahinje) \Rightarrow I ktg
- od Metlike do Karlovca (ušće Korane) \Rightarrow II ktg

Nizvodno od Karlovca nije utvrđena kategorizacija r. Kupe, te se ovdje uzima kategorija utvrđena za uzvodni dio vodotoka, dakle - II ktg.

Sustav GORNJA LASINJA

Projektirani sustav Gornja Lasinja sastoji se od:

- a) glavnog kolektora (oznaka GL_K1)
- b) 4 sekundarna kanala

a) glavni kolektor GL_K1

Trasa glavnog kolektora GL_K1 polazi od lokacije sajmišta, prolazi središnjim dijelom naselja Lasinja, te završava u blizini r. Kremešnice, u predjelu Podčrešnja, na lokaciji uređaja za pročišćavanje.

Najvećim svojim dijelom trasa glavnog kolektora GL_K1 položena je u kolniku javnih cesta.

b) sekundarni kolektori

Trase sekundarnih kolektora položene su u kolniku lokalnih prometnica.

Sustav DONJA LASINJA

Planirani sustav Donja Lasinja, ukupne duljine $L = 2.883 \text{ m}$, sastoji se od:

- a) glavnog kolektora (oznaka DL_K1)
- b) 3 sekundarna kanala

a) glavni kolektor DL_K1

Trasa glavnog kolektora DL_K1 polazi od središnjeg trga, prolazi cijelom duljinom Donje Lasinje, te završava na predjelu Stružec, na lokaciji uređaja za pročišćavanje.

Najvećim svojim dijelom trasa glavnog kolektora DL_K1 položena je u kolniku javne ceste.

b) sekundarni kolektori

Trase sekundarnih kolektora položene su u kolniku lokalnih / nerazvrstanih prometnica.

Retencijski bazeni

Retencijski bazeni (zadržni spremnici) su građevine za prihvatanje i zadržavanje prvog kišnog dotoka, kojeg karakteriziraju značajna fizička i biokemijska zagađenja.

Retencijski bazeni se dimenzioniraju tako da prihvate proračunski prvi dotok do početka prelijevanja prema recipijentu, zadrži ga do prestanka oborina, a zatim se postupno prazne, odnosno ispuštaju zadržanu oborinsku vodu prema uređaju za pročišćavanje, u količini dvostrukog sušnog dotoka.

Sukladno predloženoj koncepciji odvodnje, predviđa se izgradnja retencijskog bazena (s kišnim preljevom) na svakom sustavu odvodnje - na kraju glavnog kolektora, neposredno prije uređaja za pročišćavanje.

U retencijskom se bazenu zadržava početni (kritični) oborinski dotok, a ostale se vode preko kišnog preljeva odводе u recipijent.

TEHNIČKO RJEŠENJE PROČIŠĆAVANJA

Pročišćavanje otpadnih voda (kondicioniranje, tretiranje) postupak je za smanjenje onečišćivača u otpadnoj vodi do onih količina ili koncentracija s kojima pročišćene otpadne vode ispuštene u prirodne vodne sustave postaju neopasne za život i ljudsko zdravlje i ne uzrokuju neželjene promjene u okolišu.

Pročišćavanje otpadnih voda obuhvaća niz operacija i postupaka kojima se iz vode uklanjaju tvari koje plivaju, suspenzije, koloidi i otopljene tvari, odnosno tvari koje mijenjaju svojstva otpadne vode.

Temeljni su postupci pročišćavanja fizikalno-kemijski i biološki postupci. Tim postupcima najčešće prethodi tzv. prethodno pročišćavanje (predtretman) - poboljšanje kvalitete otpadne vode mehaničkim postupcima, kojima se smanjuje količina krupnih plivajućih, suspendiranih i masnih tvari.

Za manje količine otpadnih voda, odnosno manja naselja (50 - 5.000 ES), u pravilu se primjenjuje postupak s aktivnim muljem uz istovremenu stabilizaciju mulja ili postupak u aeriranim biološkim lagunama.

Prijemnik otpadne vode (recipijent)

Prijemni vodotok (recipijent) za otpadne vode naselja Lasinja je r. Kupa.

Nizvodno od Karlovca nije utvrđena kategorizacija r. Kupe, te se ovdje uzima kategorija utvrđena za uzvodni dio vodotoka, dakle - II ktg (po definiciji Državnog plana za zaštitu voda: "kategorija vode" je planirana vrsta vode kojom se dijelovi vodotoka razvrstavaju u skupine).

Prema Uredbi o klasifikaciji voda (NN 77/98), za II vrstu voda je utvrđen sljedeći kriterij:

Vode II vrste su vode koje se u prirodnom stanju mogu koristiti za kupanje i rekreaciju, za sportove na vodi, za uzgoj drugih vrsta riba (ciprinida) ili koje se nakon odgovarajućeg pročišćavanja mogu koristiti za piće i druge namjene u industriji i sl.

Izbor postupka pročišćavanja

U današnje se vrijeme u europskoj praksi za pročišćavanje otpadnih voda malih naselja, veličine 50 - 5.000 ES, najčešće primjenjuje niskoopterećeni postupak s aktivnim muljem koji se predlaže ovim planom.

Tehničko rješenje uređaja

Kapacitet, tehnološki postupak

Za pročišćavanje otpadnih voda naselja Lasinja predlaže se etapna izgradnja 2 identična uređaja za pročišćavanje, na projektiranim sustavima odvodnje (Gornja Lasinja, Donja Lasinja):

- kapacitet uređaja: 350 stanovnika (u 1. etapi)
- tehnološki postupak: niskoopterećeni postupak s aktivnim muljem, uz istovremenu stabilizaciju mulja

Građevinski objekti

U građevinskom pogledu, predlaže se izgradnja uređaja kao BIOMONT, s objektima u montažnoj / prefabriciranoj izvedbi.

Ovako koncipiran uređaj brzo i jednostavno se gradi, moguća je etapna izgradnja (dogradnja pojedinih objekata prema stvarnim potrebama), a u samoj gradnji nema kompleksnih građevinskih radova.

Moguće je, u slučaju potrebe, preseliti uređaj ili njegove pojedine sastavnice na drugu lokaciju.

Lokacije uređaja

Prema usvojenom tehničkom rješenju, odvodnja naselja Lasinja podijeljena je na 2 odvojena sustava - Gornja Lasinja i Donja Lasinja, te sukladno tome, izgrađuje se zasebni uređaj za pročišćavanje na svakom sustavu odvodnje.

U 1. fazi izgradnje (za razdoblje 2005. - 2020. godina) predlaže se izgradnja identičnih uređaja, u prefabriciranoj/montažnoj izvedbi kao BIOMONT, pojedinačnog kapaciteta 350 ES.

Pojedine lokacije uređaja za pročišćavanje određene su prema topografskim uvjetima na svakom sustavu odvodnje:

- uređaj Gornja Lasinja ⇒ - na predjelu Krementica, cca 100 m od potoka Kremešnica
- uređaj Donja Lasinja ⇒ - na predjelu Stružec, cca 100 m od r. Kupe

Na predložene lokacije moguć je pristup s postojećih javnih puteva.

Prema predloženoj koncepciji etapne izgradnje, minimalna potrebna površina za pojedini uređaj iznosi:

- uređaj Gornja Lasinja ⇒ - 30 × 40 m (1.200 m²)
- uređaj Donja Lasinja ⇒ - 30 × 30 m (900 m²)

Kota platoa za oba uređaja je određena prema proračunskom 1000-godišnjem vodostaju rijeke Kupe, te iznosi:

- kota platoa uređaja = 109,00 m n.m.

Opis objekata, opreme i postupka

Mehanički stupanj pročišćavanja

Ulazno crpno okno

Otpadna voda s područja odvodnje prikuplja se i dovodi do lokacije uređaja za pročišćavanje modificiranim mješovitim sustavom odvodnje, što znači da se do uređaja, odnosno retencijskog bazena, dovodi i određeni dio oborinskih otpadnih voda.

U retencijskom se bazenu zadržava početni (kritični) oborinski dotok, a ostale se vode preko kišnog preljeva odvede u recipijent. Prema uređaju se usmjerava dvostruki sušni dotok ($2Q_t$).

Zaštita od štetnog djelovanja voda

Glavni i najvažniji vodotok u Općini Lasinja je rijeka Kupa, i to na dionici od km 81+900 do km 107+700 (ukupno 25,8 km). Prema Odluci o popisu državnih voda (NN 20/96) rijeka Kupa je na popisu državnih voda.

Visoki vodostaji rijeke Kupe plave uske doline u svom desnom zaobalju. Stogodišnja protoka rijeke Kupe na području Općine Lasinja iznosi 1.550 m³/s, a vodostaji pri toj protoci iznose za stogodišnju veliku vodu 107,80 m n.m. u km 81+800 rijeke Kupe, 108,96 m n.m. u km 94+400 rijeke Kupe (most u Jamničkoj Kiselici) i 109,86 m n.m. u km 107+700 rijeke Kupe. Svi ostali vodotoci su lokalni i ulijevaju se posredno ili neposredno u rijeku Kupu unutar ili izvan granica Općine Lasinja.

Važniji lokalni vodotoci su Rečica, Kremešnica s važnijim pritokom Jaševica i njenom pritokom Otić, Slatinjak i Latovnik, koji je ujedno jednim dijelom i zapadna granica Općine Lasinja.

Jugozapadnu granicu Općine Lasinja čini potok Mala Utinja u dužini cca 5,0 km, a njezin veći pritok u Općini Lasinja je potok Kaudra.

Lokalni su vodotoci bujičnog karaktera, a tek u neposrednoj blizini rijeke Kupe u nizinskom dijelu općine dolaze po utjecaj velikih vodostaja rijeke Kupe. Na području Općine Lasinja do danas nisu izvođeni hidro-regulacijski radovi ni na državnim ni na lokalnim vodama. Kod projektiranja prometnica i drugih infrastrukturnih građevina treba posebno voditi računa o križanju istih s vodotocima i paralelnom vođenju s vodotocima.

Potrebno je izvršiti obranu od poplava rijeke Kupe da bi se mogle izvesti hidrotehničke melioracije, a to je povezano i sa zaštitom od velikih voda rijeke Kupe uzvodno na području grada Karlovca. Buduće građenje treba svakako planirati izvan poplavne linije.

3.6. Postupanje s otpadom

Komunalni otpad kojeg čini otpad iz kućanstava, s javnih površina te istovrsni ili slični otpad iz gospodarstva, ustanova i uslužnih djelatnosti prikuplja se i odvozi s područja Općine Lasinja putem koncesionara Ekoflor Jastrebarsko, a odlaže se trenutno, ali samo privremeno, na deponiju u Ilovcu koji je predviđen za zatvaranje i sanaciju.

Za potrebe ovog dijela Županije (karlovačko područje) izradit će se odgovarajuća studija za novo odlagalište na području druge jedinice lokalne samouprave za koje će se međusobnim sporazumom jedinica lokalne samouprave riješiti problem odlaganja otpada s područja Općine Lasinja, a sve po uspostavi sustava gospodarenja otpadom prema Državnim i Županijskim planovima gospodarenja otpadom.

Ovim planom određena je lokacija interventnog odlagališta komunalnog otpada. Ta lokacija koristila bi se privremeno u slučaju više sile kao što je elementarna nepogoda ili ratna opasnost.

Tehnološki otpad koji nastaje u proizvodnim procesima u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima, a po količinama, sastavu i svojstvima se razlikuje od komunalnog otpada i ukoliko dio otpada ima vrijedna svojstva koja se mogu iskoristiti, proizvođač ga je dužan razvrstati na mjestu nastanka i skladištiti u uvjetima za očuvanje kakvoće u svrhu obrade. Tehnološkom otpadu koji je po svojstvima neopasan, prije odlaganja na odlagalište određuje se sastav eluata i ovisno o tom sastavu otpad se odlaže na odlagalište I. ili II. kategorije odnosno na zajedničko odlagalište s komunalnim otpadom. Pravna ili fizička osoba koja proizvodi otpad vodi očevidnik s podacima o vrsti, količini, mjestu nastanka, načinu i mjestu skladištenja, obrađivanja i odlaganja, a ti se podaci koriste i za izradu katastra o vrstama otpada te za burzu otpada.

Kao posebne kategorije otpada prema propisima se izdvajaju ambalažni otpad te otpadna ulja koja se javljaju također u većim količinama kao tehnološki otpad.

Prikupljanje komunalnog otpada u naseljima će se obavljati na više načina pomoću:

- pocinčanih posuda volumena $0,1 \text{ m}^3$ (za individualna domaćinstva),
- zatvorenih pocinčanih čeličnih kontejnera volumena $1,1 \text{ m}^3$ (za manje gospodarske pogone/cjeline),
- otvorenih čeličnih kontejnera volumena $5,0 \text{ m}^3$ (za potrebe sezonskih kampanja odvoza krupnog otpada i za 1. fazu sakupljanja otpada u ruralnim naseljima),
- prihvatnog depoa (kontejneri volumena $5-15 \text{ m}^3$) kao centralnih mjesta prikupljanja otpada manjih naselja.

Za prikupljanje i razvrstavanje pojedinih vrsta tehnološkog (korisnog) otpada (željezo, papir, staklo i dr.) u naseljima, uz mjesta intenzivnijeg korištenja, mogu se postaviti kontejneri za prikupljanje pojedinih vrsta otpada.

Kao rezervna deponija komunalnog otpada, koja se aktivira u slučaju više sile (elementarna nepogoda ili ratna opasnost) za područje Općine Lasinja određuje se lokacija napuštene ciglane uz županijsku cestu ŽC 3153 Lasinja – Prkos Lasinjski.

3.7. Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

Opće postavke i ciljevi

Glavno opterećenje na području općine nastaje u segmentu prometa, odvodnje i neuređivanjem odlagališta komunalnog otpada (nekontrolirano odlaganje duž prometnica, zagađenje podzemnih zaliha podzemne vode, groblja i dr.). Ovi izvori zagađenja u prostornom planu uređenja djeluju na tri izdiferencirane komponente:

- osobito vrijedna područja,
- ugroženi dijelovi čovjekovog okoliša (prirodna sredina, naselja),
- mjere zaštite prirode i čovjekova okoliša.

1. Osobito vrijedna područja

- priroda i prirodni fenomeni,
- ambijentalne životne sredine,
- spomenici kulture,
- poljoprivredno zemljište,
- vode, izvori,
- rudna i mineralna blaga,
- šumske površine.

2. Ugroženi dijelovi čovjekovog okoliša

Prirodna sredina

- ugroženost vodotoka, vodozaštitnih i vodoistražnih zona, te nedostatak tehničkih sustava infrastrukture,
- tlo (okupiranost tla gradnjom, devastacija sječom šuma, erozija)
- šume (degradacija, ugroženost sječom, obraslost vrstama koje nisu najpogodnije za određeno tlo, neobnavljanje kvalitetnih šumskih zajednica),
- iskopi (eksploatacija mineralnih sirovina – kamena, šljunka i dr.,
- životinje i biljne vrste,
- odlaganje otpada u neuređene i neregulirane deponije.

Naselja

- nekontrolirana gradnja,
- ugroženost slabom infrastrukturom,
- neregulirani javni promet,
- zapuštenost i propadanje ruralnih ambijenata,
- nedostatak funkcija u seoskim naseljima,
- neracionalna gradnja,
- neriješeno pitanje odvodnje,
- ugroženost poplavama.

3. Mjere zaštite prirode i čovjekova okoliša

Prirodne datosti

Predložene se mjere odnose na pravilno gospodarenje i korištenje potencijala prostora, na zaštitu vrijednih zona, te biološku rekonstrukciju degradiranog pejzaža i sprečavanje negativnih utjecaja poplava.

Tla

Korištenje tla na bazi prirodnih svojstava, uređenje vodnih režima, zaštita tla od negativnih kemijskih efekata i drugih zagađenja i oblika iscrpljenja, gradnja na nekvalitetnim zemljištima, te izbor adekvatne kulture.

Šume

Pravilno gospodarenje, gradnja i održavanje šumskih putova, zaštita vrijednih šumskih zajednica, okrupnjavanje, formiranje poteza odgovarajućih biljnih zajednica.

Mineralne i rudne sirovine

Potrebno je pravilno uređenje i eksploatacija iskopa, te njihova sanacija nakon završetka eksploatacije.

Vode

Sačuvati i poboljšati kvalitet voda tehničkim sistemima, odvodnjom i pročišćavanjem štetnih i otpadnih voda uređenjem i održavanjem tokova, zaštitnim pojasevima, zaštitom izvora i formiranjem vodozaštitnih pojasa.

Zaštita od buke

Do sada nije bilo sustavnog praćenja stanja u prostoru glede zaštite od buke kao od jednog od elemenata zaštite okoliša. Zakonom o zaštiti od buke (NN 20/03) i Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi borave i rade (NN 145/04), definirani su elementi zaštite od buke koje treba aplicirati u prostorno - plansku dokumentaciju, zoniranjem razine buke u odnosu na pojedine namjene. Nije uočeno prekoračenje normi o razini buke.

Smjernice za zaštitu okoliša Općine Lasinja

Gradnja sustava vodoopskrbe, rješenje kritičnih prometnih tokova, te uređenje "divljih" deponija komunalnog otpada su preduvjeti za daljnju gradnju i unapređenje kvalitete života u općini. Postojeće neuređene deponije treba postupno sanirati i ukinuti, a takozvane "divlje" deponije sustavno čistiti i sprečavati nekontrolirano odlaganje putem inspeksijskih službi.

Gradnja i uređenje prostora na području naselja Općine Lasinja provodi se na temelju Prostornog plana uređenja općine.

Iskopi građevinskog kamena, kapaciteta većeg od 50.000 t/god., mogu se vršiti samo na osnovi prethodno usvojene studije utjecaja na okoliš. Manji iskopi mineralnih sirovina dozvoljeni su na temelju eksploatacijskog (rudarskog) i sanacijskog projekta, u skladu s važećim Zakonom o rudarstvu.

Svi gospodarski pogoni, te poljoprivredna gospodarstva i farme trebaju imati izveden sustav odvodnje, koji onemogućuje izlivanje i prodiranje u tlo otpadnih voda. Do izvedbe sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje u naseljima, zaštita i predtretman moraju se izvesti na samoj lokaciji, putem gradnje nepropusnih građevina (trokomorna trulišnica) i odvoza taložnog mulja i otpada.

Sve gospodarske građevine moraju imati takovu tehnologiju koja sprečava nedozvoljenu količinu buke i emisiju prašine iznad dozvoljene količine i sastava.

Svi radovi na površini zemljišta (građevinski iskopi, gradnja cesta i sl.) trebaju se vršiti na način da se očuva kompaktnost i površinska odvodnja poljoprivrednih površina, uz obvezu deponiranja humusnog sloja.

U naseljima, te uz prometnice i vodotoke, kao i u rekreativnim zonama, treba formirati poteze i veće površine zaštitnog zelenila.

Za vođenje komunalne infrastrukture utvrđuje se sljedeća širina koridora:

prometnice:	postojeće:	državne ceste	60 m
		županijske ceste	40 m
		lokalne ceste	25 m
	planirane:	državne ceste	100 m
		županijske ceste	80 m
visokonaponski vodovi:		DV 400 kV	100 m
		DV 110 kV	50 m (postojeći)
		DV 110 kV	80 m (planirani)

Unutar koridora postojećih vodova nije dozvoljena gradnja građevina, a za sve intervencije (postava privremenih građevina, odvijanje radova za potrebe drugih zahvata u prostoru i slično) potrebno je ishoditi odobrenja i suglasnosti nadležnih organa i javnih poduzeća. Iznimno, postojeće građevine mogu se rekonstruirati u opsegu neophodnom za poboljšanje uvjeta života i rada, uz uvjet da Planom nisu predviđene za rušenje.

Planirani koridori za infrastrukturne vodove smatraju se rezervatom, i u njihovoj širini i po čitavoj trasi nije dozvoljena nikakva gradnja sve do izdavanja lokacijske dozvole na temelju idejnog rješenja, kojim se utvrđuje stvarna trasa i zaštitni pojas.

Sve vodotoke, vodne površine i vodne resurse može se koristiti i uređivati u skladu s vodoprivrednom osnovom i Zakonom o vodama, a sve zahvate uz vodne površine, te vodoopskrbu i odvodnju treba uskladiti sa zahtjevima JP Hrvatske vode.

Režim uređenja i korištenja zemljišta u vodozaštitnom području izvorišta pitke vode Crna Draga, uključujući zone zaštite, način i uvjete korištenja zemljišta unutar svake od zona zaštite, te zone zaštite građevina i uređenja vodoopskrbnog sustava provodit će se na temelju posebne Odluke o vodozaštitnoj zoni izvorišta Crna Draga. Radi osiguranja kakvoće i potrebnih količina pitke vode, režimom zaštite vodozaštitnog područja treba biti utvrđeno:

1. određivanje područja zaštite,
2. određivanje načina gradnje, uređenja i korištenja građevina, obrade tla i posebne mjere opremanja,
3. određivanje mjera aktivne zaštite.

Režimima zaštite osigurava se zaštita vodocrpilišta od namjernog ili slučajnog zagađenja, te drugih utjecaja koji bi mogli nepovoljno djelovati na ispravnost vode i izdašnost crpilišta. Prema stupnju opasnosti od mogućeg zagađenja, vodozaštitno se područje dijeli na zone:

1. crpilište,
2. uže vodozaštitno područje,
3. šire vodozaštitno područje.

Veličina pojedinih područja utvrđuje se posebnom općinskom odlukom ovisno o rezultatima hidroloških i hidrogeoloških istraživanja.

Crpilište mora biti ograđeno ogradom radi provođenja zaštite i nadzora, a unutar crpilišta smiju se nalaziti samo građevine i uređaji što služe za pogon i čuvanje crpilišta.

Uže vodozaštitno područje okružuje crpilište sa svih strana, a način uređenja i korištenja, te uvjeti na temelju kojih se može odobriti gradnja građevina određuje se u skladu s Odlukom Općine Lasinja o zaštitnoj zoni vodocrpilišta.

Šire vodozaštitno područje okružuje crpilište, odnosno uže vodozaštitno područje sa svih strana, a korištenje površina i mogućnost gradnje treba biti u skladu s prostornim planovima i propisima o vodozaštitnim područjima, Način uređenja i korištenja, te uvjeti na temelju kojih se može odobriti gradnja građevina u širem vodozaštitnom području određuje se u skladu s Odlukom Općine Lasinja o zaštitnoj zoni vodocrpilišta. Područja i zone šuma koriste se i uređuju na osnovi šumsko-gospodarske osnove.

II. ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Na temelju Članka 325. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07), Članka 24. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine broj 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04), Članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine broj 33/01 i 60/01 – vjerodostojno tumačenje) i Članka 16. Statuta Općine Lasinja (Glasnik Karlovačke županije broj 03/06) Općinsko vijeće Općine Lasinja na 18. Redovnoj sjednici održanoj 18. listopada 2007. godine donijelo je:

ODLUKU

o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Lasinja s Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Općine Lasinja

Članak 1.

Donosi se Prostorni plan uređenja općine Lasinja za područje općine Lasinja i Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lasinja (u daljnjem tekstu PPU).

Članak 2.

Prostorni plan uređenja Općine Lasinja izradio je 2001. godine Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o. iz Zagreba, Odranska 2, a Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lasinja izradio je 2007. godine Urbanistički zavod grada Zagreba d.o.o. iz Zagreba, Britanski trg 12. PPU se sastoji od:

I. Tekstualnog dijela "Prostorni plan uređenja općine Lasinja s Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Općine Lasinja" koji ima sljedeći sadržaj:

I. OBRAZLOŽENJE

1.0. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustave Županije i Države

2.0. CILJEVI PROSTORNOG RAZVIJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine

3.0. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

3.4. Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora

3.6. Postupanje s otpadom

3.7. Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

ODREDBE ZA PROVOĐENJE

1. Uvjeti za određivanje namjena površina na području Općine

2. Uvjeti za uređenje prostora

3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti

4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti

5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometnih i drugih infrastrukturnih sustava

6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina

7. Postupanje s otpadom

8. Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš

9. Mjere provedbe plana

- II. Grafičkih prikaza *Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Lasinja*:
1. KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA mj. 1:25.000
 2. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI mj. 1:25.000
 3. UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA mj. 1:25.000
 4. GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA mj. 1: 5.000
 - 4.1. Banski Kovačevac mj. 1: 5.000
 - 4.2. Crna Draga mj. 1: 5.000
 - 4.3. Desni Štefanki mj. 1: 5.000
 - 4.4. Desno Sredičko mj. 1: 5.000
 - 4.5. Lasinja mj. 1: 5.000
 - 4.6. Novo Selo Lasinjsko mj. 1: 5.000
 - 4.7. Prkos Lasinjski mj. 1: 5.000
 - 4.8. Sjeničak Lasinjski mj. 1: 5.000

Članak 3.

Donosi se Prostorni plan uređenja Općine Lasinja s Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Općine Lasinja (u nastavku teksta: PPU), za područje Općine Lasinja. Prostornim planom uređenja utvrđuje se koncepcija, oblici i način korištenja prostora, uzimajući u obzir prirodne i stvorene resurse, razvojnu orijentaciju, kao i postojeće stanje i ograničenja u prostoru.

PPU predstavljaju dugoročnu osnovu uređenja prostora s ciljem da se omogući razvitak svih subjekata, osigura zaštita prirodne i graditeljske vrijednosti, te rezervira prostor za sve građevine komunalne infrastrukture.

Članak 4.

Planom se utvrđuje organizacija prostora i sustav naselja, prometni i infrastrukturni sustavi, podjela prostora prema osnovnoj namjeni, površine za gradnju naselja, te poljoprivredne, šumske, vodene i ostale površine.

Namjena površina predstavlja osnovu za korištenje, uređenje i zaštitu prostora, a unutar zona utvrđene su posebne funkcije, režim uređenja ili načelne lokacije pojedinačnih građevina ili sekundarne namjene.

Članak 5.

Gradnja građevina i uređaja, parcelacija i uređivanje zemljišta, te obavljanje drugih radnji iznad, ispod ili na površini zemlje na području Općine Lasinja može se obavljati samo u skladu s odredbama PPU i važećim zakonskim odredbama, odnosno u skladu s postavkama koje iz toga proizlaze.

Prioritet uređivanja prostora iz stavka 1. ovog članka određuje se "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Lasinja".

Potreba izrade dokumenata prostornog uređenja nižih razina utvrđuje se "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Lasinja".

S odredbama PPU moraju biti usklađeni svi dokumenti prostornog uređenja niže razine kao i lokacijske i građevinske dozvole na području Općine Lasinja.

1. Uvjeti za određivanje namjena površina na području Općine

Članak 6.

Odredbama PPU određene su sljedeće namjene:

1. površine građevinskih područja
 - 1.1. zone pretežito stambene gradnje (građevinska područja naselja),
 - 1.2. zone pretežito gospodarske namjene (građevinska područja izvan naselja),
 - 1.3. zone pretežito ugostiteljsko-turističke namjene (građevinska područja izvan naselja)
2. površine izvan građevinskih područja
 - 2.1. poljoprivredne površine
 - 2.2. šume i šumske površine
3. površine za prometnu i komunalnu infrastrukturu
 - 3.1. cestovna i ostale prometnice
 - 3.2. komunalna infrastruktura (vodovod, odvodnja, elektroopskrba, plin i dr.)

Razmještaj i veličina površina navedenih u prethodnom stavku ovog članka detaljno su prikazani u kartografskom prikazu Plan namjene površina.

2. Uvjeti za uređenje prostora

2.1. Građevine od važnosti za Državu i županiju

Članak 7.

Na području Općine Lasinja nije predviđena gradnja građevina od važnosti za Državu, određenih Uredbom o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku (NN 6/00, 68/03).

Članak 8.

Građevine od važnosti za Karlovačku županiju bit će utvrđene Prostornim planom Karlovačke županije.

2.2. Građevinska područja naselja

Zone pretežito stambene gradnje

Članak 9.

Građevne čestice unutar građevinskih područja naselja predviđene su za gradnju novih građevina, te obnovu, rekonstrukciju i dogradnju postojećih građevina, čija namjena može biti:

- građevine za stanovanje,
- poslovne građevine,
- građevine za javne namjene,
- građevine za trgovačke i uslužne sadržaje,
- građevine za turističke i rekreacijske sadržaje,
- građevine za vjerske sadržaje,
- infrastrukturne i komunalne građevine i uređaji,
- sportsko-rekreacijske građevine,
- parkovi, park-šume i zaštitno zelenilo.

Građevinska područja iz stavka 1. ovog članka ucrтана su u grafičkom prikazu "Granice građevinskih područja" u mjerilu 1:5.000.

Članak 10.

Na jednoj građevnoj čestici u zoni namijenjenoj pretežito stambenoj gradnji mogu se graditi:

- stambene građevine,
- stambeno-poslovne građevine,
- pomoćne građevine,
- gospodarske građevine,
- poslovne građevine.

Za obavljanje poslovne ili gospodarske djelatnosti mogu se koristiti i prostorije ili građevine koje ranije nisu bile namijenjene za tu djelatnost, na način da se obavljanje tih djelatnosti odvija u skladu s propisima.

Stambene, poslovne i stambeno-poslovne građevine se u pravilu ostavljaju prema ulici, a pomoćne, gospodarske i dvorišne poslovne građevine po dubini građevne čestice iza tih građevina.

Građevine se mogu graditi samo unutar površine za razvoj tlocrta građevine. Iznimno, istaci balkona i krovništa mogu se izvoditi izvan te površine do najviše 1,2 m, na način da se zadovolji udaljenost od najmanje 6,0 m između krajnjih istaka građevina na susjednim građevnim česticama.

Članak 11.

Pomoćnim i gospodarskim građevinama, te manjim poslovnim građevinama, smatraju se:

1. pomoćne građevine:
 - garaže, drvarnice, spremišta i slično,
2. gospodarske građevine:
 - staje sa sjenikom, svinjci, kokošinjci, prostori za spremanje poljoprivrednih strojeva, kuničnjaci, pčelinjaci i slično,
3. manje poslovne građevine:
 - frizerske, fotografske, postolarske i slične radionice, trgovine, caffeji, buffeti, gostionice, krčme i slično, ugostiteljski sadržaji s glazbom na otvorenom disco-klubovi, automehaničarske radionice, limarije, lakirnice, bravarije i kovačnice, pečenjarnice i druge djelatnosti što ne smetaju okolini.

Djelatnosti iz stavka 1. ovog članka mogu se u pravilu, prema prirodi posla, obavljati i u stambenim građevinama u kojima je predviđen prostor za tu djelatnost.

Kod gradnje manjih poslovnih građevina odgovarajući prostor za parkiranje treba predvidjeti u sklopu građevne čestice.

Djelatnosti koje mogu izazvati prekoračenje dozvoljenih razina buke u naselju u pravilu se lociraju na propisanoj udaljenosti od stambenih zgrada. Pod bučnim djelatnostima smatraju se sve one djelatnosti u kojima tijekom rada buka premašuje vrijednost od 65 dB danju, odnosno 55 dB noću.

Za gradnju građevina u kojima se predviđa obavljanje djelatnosti što zagađuju okoliš odredit će se posebne mjere zaštite okoliša.

Postojeće pomoćne, gospodarske i manje poslovne građevine, koje se nalaze na posebnoj čestici, mogu se zamjenjivati i rekonstruirati. Kod zamjene postojećih pomoćnih gospodarskih i manjih poslovnih građevina primjenjuju se odredbe za gradnju novih pomoćnih gospodarskih i manjih poslovnih građevina.

Članak 12.

Pomoćne i manje poslovne građevine mogu se graditi kao prizemnice s podrumom i tavanom, tako da:

- visina od kote konačno zaravnatog terena do vijenca građevine nije viša od visine glavne ulične stambene građevine i ne prelazi visinu od 4,0 m,
- visina od kote konačno zaravnatog terena do sljemena krova ne prelazi visinu sljemena i nije viša od 7,0 m,

- tlocrtna zauzetost manjim poslovnim građevinama ne smije biti veća od 150 m².

Najmanja udaljenost građevina iz stavka 1. ovog članka od susjednih građevnih čestica mora biti:

- ako se grade kao samostojeće, 1,0 m,
- ako se grade kao dvojne, moraju biti smještene s jedne strane uz susjednu građevinu odijeljene vatrobranim zidom uz uvjet da nagib krova nije prema susjednoj građevnoj čestici,
- ako se grade u nizu, moraju biti s dvije strane prislonjene uz susjedne građevine i podijeljene vatrobranim zidom uz uvjet da nagib krova nije prema susjednoj građevnoj čestici.

Ako građevine imaju otvore prema susjednoj građevnoj čestici, moraju biti udaljene od te čestice najmanje 3,0 m.

Članak 13.

Gospodarske građevine mogu se graditi kao prizemnice s podrumom i tavanom tako da:

- se tavan može koristiti samo za spremanje ljetine i sličnih proizvoda,
- visina građevine do vijenca krova može biti najviše 5,0 m, a do sljemena krova 7,0 m, s time da najveća visina krovnog nadozida može biti 2,0 m,
- tlocrtna zauzetost gospodarskim građevinama ne smije biti veća od 150 m²,
- građevine moraju biti udaljene najmanje 10,0 m od stambene građevine na istoj građevnoj čestici, odnosno 15,0 m od građevine na susjednoj građevnoj čestici,
- najmanja udaljenost od susjedne građevne čestice iznosi 5,0 m, ako su građevine građene od drveta a u njima se sprema sijeno i slama,
- najmanja udaljenost od susjedne građevne čestice iznosi 1,0 m, ako su građevine građene od opeke ili betona,
- na udaljenosti manjoj od 3,0 m od susjedne građevne čestice ne smiju se prema toj građevnoj čestici izvoditi otvori,
- krov mora imati snjegobrane i oluke ako je nagnut prema susjednoj građevnoj čestici, a udaljenost je od međe manja od 3,0 m.

Članak 14.

Poslovne građevine sa sadržajima neophodnim za svakodnevni život (obrada, dorada, servisi, opskrba, skladišta i slično) mogu se graditi unutar građevinskih područja za gradnju i razvoj naselja u skladu s lokalnim uvjetima, ukoliko karakter naselja, tehnološko rješenje, veličina građevne čestice i njen položaj to omogućavaju.

Uz to trebaju biti zadovoljeni ovi uvjeti:

- djelatnosti koja se u njima obavlja, način organizacije rada i tehnološko rješenje te potrebe prometa ne smiju ugrožavati okoliš i kvalitetu života na susjednim građevnim česticama i naselju,
- najmanje 20% građevne čestice mora se urediti kao parkovno-pejsažno ili zaštitno zelenilo, a rubovi građevne čestice prema susjednim česticama moraju se realizirati kao vegetacijski pojas u skladu s uvjetima zaštite okoliša,
- oblik i veličina građevne čestice trebaju biti određeni prema člancima 21. i 22. ove Odluke.

Iznimno, u skladu s lokalnim uvjetima, unutar građevinskih područja naselja mogu se za građenje poslovnih građevina formirati građevne čestice i veće od određenih u člancima 21. i 22. ove Odluke, ali ne veće od 1,0 ha, ako zahtijeva tehnologija, način organiziranja proizvodnje, tehnološki proces i potrebe prometa.

Poslovna građevina iz stavka 1. ovog članka može se sastojati najviše od podruma i dvije etaže i mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- visina građevine od kote konačno zaravnatog terena do sljemena krova mora biti u skladu s namjenom i funkcijom građevine, ali ne smije iznositi više od 10,0 m,
- ukupna tlocrtna zauzetost građevne čestice građevinama može iznositi najviše 40%,
- krovnište je potrebno u pravilu graditi kosa, nagiba 15-45°,

- vrsta pokrova, nagibi i broj krovnih ploha moraju biti u skladu s namjenom i funkcijom građevine,
- najmanja udaljenost od međa susjednih građevnih čestica iznosi jednu polovicu zabatne visine građevine, ali ne manje od 3,0 m.

U poslovnim građevinama iz stavka 1. ovog članka može se graditi jedan stambeni prostor kao dio građevine osnovne namjene, ukupne bruto površine do 120 m².

Pri planiranju, projektiranju i odabiru tehnologija za djelatnost što se obavljaju u skladu s ovim člankom osigurat će se propisane mjere zaštite okoliša.

Članak 15.

U zonama pretežito stambene gradnje omogućena je gradnja građevina javne namjene, komunalnih i drugih građevina, pod uvjetom da:

- ako se građevna čestica na kojoj će se građevina graditi nalazi uz već izgrađenu javno-prometnu površinu najmanje širine 5,5 m, ili je za javno-prometnu površinu prethodno utvrđena lokacijska dozvola,
- ako se na građevnoj čestici ili uz javno-prometnu površinu može osigurati prostor za parkiranje vozila,
- tako da je predviđena udaljenost škola, dječjih vrtića i jaslica od stambenih i drugih građevina najmanje 10,0 m, a od manjih poslovnih građevina i gospodarskih građevina što zagađuju okoliš najmanje 50,0 m.

Izgrađenost građevne čestice na kojoj će se graditi škola, dječji vrtić i jaslice može biti najviše 30%.

Građevine javne namjene, komunalne i druge građevine, mogu se graditi do visine od najviše četiri nadzemne etaže (Po+P+3K).

Članak 16.

Ako se dječji vrtić, jaslice ili osnovna škola grade sjeverno od postojeće građevine, njihova udaljenost od te građevine mora iznositi najmanje tri njegove visine, odnosno ako se ispred navedenih javnih sadržaja gradi nova građevina, njena udaljenost prema jugu od navedenih javnih sadržaja ne može biti manja od tri visine.

Članak 17.

U sklopu građevinskih područja naselja mogu se graditi gospodarske građevine s izvorima zagađenja za uobičajeni uzgoj i tov životinja. Za područje Općine Lasinja određeno je da se unutar građevinskog područja, na jednoj građevnoj čestici, sveukupno može uzgajati 15 uvjetnih grla u različitim kombinacijama pojedinih vrsta, pri čemu se broj uvjetnih grla po vrstama određuje prema koeficijentima iz stavka 5. ovog članka.

Gradnja građevina iz stavka 1. ovog članka nije dozvoljena u područjima posebnog režima zaštite.

Izuzetno, na dijelovima građevinskog područja izvan područja posebnog režima zaštite, a koje je najmanje 200 m udaljeno od zone područja posebnog režima zaštite, te nije u suprotnosti s drugim odredbama PPU ili drugim propisima, može se dozvoliti samo jedna od vrsta uzgoja određenih u stavku 1. ovog članka, pod uvjetom da građevna čestica na kojoj se podiže takova građevina svojom veličinom i oblikom zadovoljava minimalne udaljenosti građevine od susjedne međe i susjedne stambene građevine.

S obzirom da sveukupni broj navedenih životinja u stavku 1. ovog članka ima ekvivalent od 15 uvjetnih grla, građevina iz prethodnog stavka, pri uzgoju ili tovu samo jedne od navedenih vrsta, može biti građena ili preuređena za najviše:

<i>krove ili steone junice</i>	<i>- 15 komada, ili</i>
<i>bikovi</i>	<i>- 10 komada, ili</i>
<i>junad 6-12 mjeseci</i>	<i>- 30 komada, ili</i>
<i>junad 1-2 god.</i>	<i>- 20 komada, ili</i>
<i>telad</i>	<i>- 60 komada, ili</i>
<i>krmača, prasad</i>	<i>- 50 komada, ili</i>
<i>tovne svinje do 6 mjeseci</i>	<i>- 60 komada, ili</i>
<i>mlade svinje 2-6 mjeseci</i>	<i>- 115 komada, ili</i>
<i>prasad do 2 mjeseca</i>	<i>- 750 komada, ili</i>
<i>teški konji</i>	<i>- 12 komada, ili</i>
<i>srednje teški konji</i>	<i>- 15 komada, ili</i>
<i>laki konji</i>	<i>- 18 komada, ili</i>
<i>ždrebad</i>	<i>- 20 komada, ili</i>
<i>ovce i ovnovi</i>	<i>- 150 komada, ili</i>
<i>janjad</i>	<i>- 300 komada, ili</i>
<i>perad</i>	<i>- 1.500 komada.</i>

Uvjetnim se grlom, prema tumačenju Državne uprave za zaštitu okoliša, podrazumijeva grlo težine 500 kg i koeficijentom 1,0, te se temeljem toga sve vrste stoke ili peradi svode na uvjetna grla primjenom sljedećih koeficijenata:

<i>Vrsta stoke (jedno grlo)</i>	<i>koeficijent</i>
<i>krava, steona junica, srednje teški konji</i>	<i>1,00</i>
<i>bik</i>	<i>1,50</i>
<i>junad 6-12 mjeseci</i>	<i>0,50</i>
<i>junad 1-2 god.</i>	<i>0,70</i>
<i>telad</i>	<i>0,25</i>
<i>krmača, prasad</i>	<i>0,30</i>
<i>tovne svinje do 6 mjeseci</i>	<i>0,25</i>
<i>mlade svinje 2-6 mjeseci</i>	<i>0,13</i>
<i>prasad do 2 mjeseca</i>	<i>0,02</i>
<i>teški konji</i>	<i>1,20</i>
<i>laki konji</i>	<i>0,80</i>
<i>ždrebad</i>	<i>0,75</i>
<i>ovce i ovnovi</i>	<i>0,10</i>
<i>janjad</i>	<i>0,05</i>
<i>perad</i>	<i>0,01</i>

Članak 18.

Pomoćnim građevinama smatraju se garaže, drvarnice, spremišta i slične građevine.

Članak 19.

Poslovne građevine s djelatnostima koje uzrokuju buku veću od 65 dB danju i 55 dB noću mogu se unutar granica građevinskog područja graditi samo iznimno, ukoliko karakter naselja, tehnološko rješenje, veličina čestice i njen položaj u naselju to omogućava.

Članak 20.

U sklopu zone pretežito stambene gradnje predviđeno je uređenje parkovnih i zaštitnih zelenih površina u svrhu uređenja i zaštite okoliša.

U sklopu površina iz stavka 1. ovoga članka omogućeno je uređenje i gradnja:

- kolnih i pješačkih putova;*
- biciklističkih staza;*
- športsko-rekreacijskih površina i igrališta, s manjim pratećim građevinama (spremište rekvizita i opreme i sl.).*

Površina građevina iz alineje 3. ovog članka ne smije prelaziti 10% zelene površine, a svojim oblikovanjem, a naročito visinom, trebaju biti u skladu s uređenjem prostora u kome se grade.

Iznimno od prethodnog stava ovog članka u zoni pejzažnog i zaštitno zelenila mogu se zadržati i rekonstruirati zaštićene stare stambene i gospodarske građevine u svojoj izvornoj funkciji i veličini, i to na način i u mjeri koji osigurava neophodne uvjete života i rada, odnosno osigurava vraćanje građevine njenom originalnom izgledu.

Članak 21.

Građevna čestica mora imati neposredan pristup na javnu prometnu površinu minimalne širine određene 3,0 m.

Iznimno, u slučaju kada građevna čestica nema neposredan pristup na javnu prometnu površinu, mogu se primijeniti odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

U slučaju kada se građevna čestica nalazi uz spoj ulica različitog značaja, prilaz s te čestice na javnu prometnu površinu obavezno se ostvaruje preko ulice nižeg značaja.

Članak 22.

Veličina i oblik građevne čestice moraju biti takvi da omogućuju njeno korištenje i gradnju u skladu s odredbama za provođenje plana.

Minimalne veličine građevnih čestica za izgradnju stambenih ili stambeno-poslovnih građevina određuju se za:

način gradnje građevina	minimalna širina čestice	minimalna dubina čestice	minimalna površina čestice	ukupna izgrađenost građevne čestice	
	(m)	(m)	(m ²)	min.	max.
a) samostojeća građevina:					
- prizemna građevina	14 m	25 m	350	10 %	40 %
- jednokatna građevina	16 m	25 m	400	10 %	40 %
- dvokatna građevina	18 m	25 m	450	10 %	40 %
b) dvojne građevine:					
- prizemna građevina	13 m	20 m	260	15 %	40 %
- jednokatna građevina	15 m	20 m	300	15 %	40 %
- dvokatna građevina	17 m	20 m	340	15 %	40 %
c) građevine u nizu					
- prizemna građevina	8 m	20 m	160	20 %	50 %
- jednokatna građevina	6 m	20 m	120	20 %	50 %
- dvokatna građevina	5 m	20 m	100	20 %	50 %

Građevinama koje se grade na samostojeći način u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se niti jednom svojom stranom ne prislanjaju na granice susjednih građevnih čestica.

Građevinama koje se grade na dvojni način (dvojne građevine) u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se jednom svojom stranom prislanjaju na granicu susjedne građevne čestice, odnosno uz susjednu građevinu, te moraju sa susjednom građevinom na koju su prislone činiti arhitektonsku cjelinu.

Građevinama koje se grad u nizu u smislu ovog članka smatraju se građevine koje se dvjema svojim stranama prislanjaju na granice susjednih građevnih čestica i uz susjedne građevine, uz obvezu osiguranja kolnog prilaza na stražnji dio građevne čestice.

Dubina građevne čestice namijenjena gradnji stambene i poslovne građevine na jednoj građevnoj čestici, te stambenih građevina poljoprivrednih proizvođača uz koje će se graditi i gospodarske građevine za potrebe poljoprivredne proizvodnje moraju imati dubinu od najmanje 35,0 m.

U postotak bruto izgrađenosti građevne čestice ne uračunavaju se istaci krovišta i balkona, niti elementi uređenja okoliša (terase, stepeništa i slično) do visine 0,6 m iznad nivoa uređenog terena.

Iznimno, kod zamjene postojeće građevine novom, odnosno u slučaju interpolacije u gusto izgrađenim dijelovima naselja, nova se građevina može raditi na postojećoj građevnoj čestici i na manjoj udaljenosti od one propisane odredbama a. i b. članka 34., ali ne na manjoj od postojeće udaljenosti, te s većom bruto izgrađenosti građevnih čestica od propisane u ovom članku, ali ne većom od postojeće.

Članak 23.

Maksimalna površina građevne čestice za gradnju stambenih ili stambeno-poslovnih građevina unutar građevinskog područja na području PPU iznosi:

a) za gradnju samostojećih građevina	1.800 m ²
b) za gradnju dvojnih građevina	1.350 m ²
c) za gradnju građevina u nizu	900 m ²

Građevna čestica iz stavka 1. ovog članka može imati najviše 75,0 m dužine.

Iznimno, građevna čestica može biti i veća od određene u stavku 1. ovog članka, ali ne veća od 3.000 m², i uz maksimalnu izgrađenost građevne čestice od 30%, a u skladu s lokalnim uvjetima, i to:

- kada se uz građevine za stanovanje ili stambeno-poslovne građevine grade i gospodarske građevine za obavljanje poljoprivredne djelatnosti,
- kod stambenih-poslovnih građevina čija tehnologija, način organiziranja proizvodnje i proizvodni proces zahtijeva veću površinu.

Iznimno, veličina građevne čestice na kojoj se gradi stambena ili stambeno-poslovna građevina može biti i veća od određene u stavcima 1. i 3. ovog članka, u skladu s lokalnim uvjetima.

Članak 24.

Građevine za odmor se na grafičkim priložima PPU nalaze unutar "Granice građevinskog područja".

Građevine za odmor ne mogu se graditi izvan granica građevinskog područja.

Veličina građevnih čestica i bruto izgrađenost građevnih čestica za gradnju građevina za odmor određuje se način da dubina građevnih čestica mora biti minimum 18,0 m, a širina se određuje na način da budu zadovoljene odredbe a., b. i c. članka 34., pri čemu širina građevine prema ulici ne može biti manja od 5,0 m.

Bruto izgrađenost građevnih čestica za gradnju građevina za odmor ne može prelaziti bruto izgrađenost određenu člankom 21.

Za ostale parametre primjenjuju se sve odredbe ove Odluke, koje se odnose na gradnju stambenih građevina.

Rekonstrukcija, dogradnja, nadogradnja ili gradnja zamjenskih građevina za odmor na građevnim česticama jednakim ili manjima od propisanih, obuhvaćenih utvrđenom granicom građevinskog područja (unutar ili izvan posebnog režima zaštite), a koje su izgrađene u skladu s odobrenjima za gradnju (rješenjima i sl.) ili prije 16.2.1968. godine izvodi se po pravilima iz ovog članka, s time da se postojeći parametri veći od propisanih mogu zadržati, ali bez povećanja.

Članak 25.

Površina građevnih čestica višestambenih građevina i drugih javnih i poslovnih građevina, osim onih iz točke 3. i 4. Odredbi za provođenje, utvrđuje se shodno potrebama te građevine i u pravilu obuhvaća zemljište ispod građevine i zemljište potrebno za redovitu upotrebu građevine.

Površina građevne čestice iz prethodnog stavka određuje se posebno za svaku pojedinačnu građevinu, a temeljem prijedloga iz idejnog rješenja za izdavanje lokacijske dozvole, pri čemu bruto izgrađenost tako formirane građevne čestice ne smije biti veća od 40%.

Članak 26.

U postupku mogućeg objedinjavanja građevnih čestica objedinjava se i površina za gradnju građevine, tako da se zadržavaju samo propisane udaljenosti prema susjednim građevnim česticama.

Dužina pojedinog pročelja na objedinjenoj građevnoj čestici ne smije biti veća od 50,0 m.

Smještaj građevine na građevnoj čestici Udaljenost građevina od regulacijskog pravca

Članak 27.

Udaljenost građevine od državne, županijske ili lokalne ceste ne može biti manja od udaljenosti određene propisima o cestama.

Udaljenost građevina od ruba građevini bližeg kolnika ostalih prometnica ne smije biti manja od:

– za stambene građevine	5,0 m
– za garaže u sklopu stambene građevine	3,0 m
– za pomoćne građevine na građevnoj čestici	10,0 m
– za gospodarske građevine s potencijalnim izvorima zagađenja	20,0 m
– za pčelinjake	15,0 m

Iznimno od stavka 2. ovog članka udaljenost građevine može biti i manja, kada je to neophodno radi lokalnih uvjeta, osim pčelinjaka.

Za interpolaciju ili zamjensku gradnju građevina u već izgrađenim dijelovima naselja, a gdje za to postoje uvjeti (postava susjednih građevina na regulacijskom pravcu, ili kada radi već izgrađenih gospodarskih građevina nije moguća gradnja u propisanoj dubini građevne čestice od najmanje 3,0 m, dovoljna širina prostora za prolaz komunalnih instalacija i slično), može se dozvoliti gradnja građevina i na regulacijskom pravcu.

Članak 28.

Ako građevna čestica graniči s vodotokom, udaljenost regulacijskog pravca građevne čestice od granice vodnog dobra odredit će se prema vodopravnim uvjetima.

Građevna čestica ne može se osnivati na način koji bi onemogućavao uređenje korita i oblikovanje inundacije potrebne za maksimalni protok vode ili pristup vodotoku.

Udaljenost građevina od ruba građevne čestice

Članak 29.

Stambene građevine građene na samostojeći način mogu se graditi tako da su najmanje 3,0 m udaljeni od međe susjedne građevne čestice. Iznimno, u već izgrađenim dijelovima naseljima ove građevine mogu biti udaljene i manje od 3,0 m od međe susjedne građevne čestice, ali ne manje od 1,0 m.

Na dijelu građevine koja je izgrađena na udaljenosti manjoj od 3,0 m od susjedne međe, ne mogu se projektirati niti izvoditi otvori.

Otvorima se u smislu stavke 1. ovoga članka ne smatraju ustakljenja neprozirnim staklom maksimalne veličine 120 × 60 cm (parapet najmanje visine 2,0 m), dijelovi zida od staklene opeke, ventilacijski otvori maksimalnog promjera 20 cm, odnosno stranica 20 × 15 cm, a kroz koje se ventilacija odvija prirodnim putem i kroz koji nije moguće ostvariti vizualni kontakt.

Članak 30.

Stambene građevine koje se grade kao dvojne građevine, jednom svojom stranom se prislanjaju na granicu susjedne građevne čestice, odnosno uz susjednu građevinu. Drugi dio građevina mora biti od granice susjedne građevne čestice najmanje 3,0 m.

Zid između dvije građevine mora se izvesti kao protupožarni, vatrootpornosti od najmanje 2 sata.

Članak 31.

Stambene građevine koje se grade u nizu dvjema svojim stranama se prislanjaju na granice susjednih građevnih čestica i uz susjedne građevine, pri čemu stražnja granica građevne čestice treba biti udaljena najmanje 3,0 m.

Krajnje građevine u nizu, ovisno o njihovoj visini, tretiraju se kao građevine koje se grade kao dvojne, te za njih vrijede odredbe o udaljenostima koje se odnose i na dvojne građevine.

Članak 32.

Udaljenost gnojišta i gospodarskih građevina u kojima se sprema sijeno i slama ili su izrađeni od drveta mora iznositi od susjedne međe najmanje 1,0 m.

Izuzetno, udaljenost gnojišta od susjedne međe može biti i manja, pod uvjetom da na toj dubini susjedne građevne čestice već postoji gnojište, odnosno građevina s izvorima zagađenja.

Članak 33.

Kao dvojne građevine ili građevine u nizu mogu se na zajedničkom sekundarnom građevinskom pravcu građevine graditi i gospodarske građevine, pod uvjetom da su građene od vatrootpornog materijala i da su izvedeni vatrootporni zidovi.

Članak 34.

Uz stambene građevine, na građevnoj čestici se mogu graditi pomoćne i poslovne građevine, visine najviše podrum + prizemlje + potkrovlje (Po+P+Pt) i to da:

- visina od kote konačnog zaravnatog terena do vijenca nije viša od glavne ulične stambene građevine i ne prelazi visinu 4,0 m,
- visina od kote konačno zaravnatog terena do sljemena krova ne prelazi visinu glavne ulične stambene građevine i nije viša od 7,0 m,
- tlocrtna zauzetost nije veća od 150 m².

Najmanja udaljenost građevina iz stavka 1. ovog članka od susjednih građevnih čestica mora biti:

- za samostojeći način gradnje; 1,0 m.
- za dvojni način gradnje (dvojne građevine) trebaju biti smješteni s jedne strane uz susjednu građevinu, odijeljeni zidom od vatrootpornog materijala, uz uvjet da nagib krova nij prema susjednoj građevnoj čestici,
- ako se grade u nizu, moraju s dvije strane biti prislonjeni na susjedne građevine, odijeljeni zidom od vatrootpornog materijala, uz uvjet da nagib krova nije prema susjednoj građevnoj čestici.

Ako poslovne dvorišne građevine imaju otvore prema susjednoj građevnoj čestici, moraju od nje biti udaljeni najmanje 3,0 m.

Ako je krov građevine nagnut prema susjednoj građevnoj čestici i ako je streha od međe susjedne građevne čestice udaljena manje od 3,0 m, krov mora imati snjegobran i oluke.

Međusobna udaljenost između građevina

Članak 35.

Međusobni razmak građevina određuje se:

a) gradnja na samostojeći način:

- prizemne građevine (P): - 6,0 m
- jednokatne građevine (P+1) - 8,0 m
- dvokatne građevine (P+2): - 10,0 m

pri čemu širina građevine ne može biti manja od 8,0 m, a udaljenost od jedne međe minimum 3,0 m.

b) gradnja na dvojni način:

- prizemne građevine (P): - 6,0 m
- jednokatne građevine (P+1): - 8,0 m
- dvokatne građevine (P+2): - 10,0 m

pri čemu minimalna širina građevne čestice treba zadovoljiti uvjet da je građevina na jednoj strani postavljena na među, a širina dvojnih građevina do ulice ne može biti manja od 7,0 m, dok je udaljenost građevine od jedne međe minimum 6,0 m.

c) gradnja u nizu:

- širina građevne čestice je jednaka širini građevine, a određuje se minimum 5,0 m.

Visina građevine mjeri se na zabatnoj strani građevine, od sljemena od završne kote uređenog terena, a na ostalim stranama od visine vijenca do završne kote uređenog terena.

Iznimno, međusobni razmak iz stavka 1. ovog članka može biti manji, ukoliko se radi o već izgrađenim građevnim česticama.

Članak 36.

Međusobni razmak građevina može biti i manji od propisanoga prethodnim člankom, pod uvjetom da je tehničkom dokumentacijom dokazano:

- da konstrukcija građevine ima povećani stupanj otpornosti na rušenje od elementarnih nepogoda;
- da u slučaju potresa i ratnih razaranja rušenje građevine neće ugroziti živote ljudi, niti izazvati oštećenje na susjednim građevinama.

Članak 37.

Udaljenost pomoćne građevine od stambene zgrade na istoj građevnoj čestici ne može biti manja od 4,0 m, kada se gradi kao posebna dvorišna građevina.

Članak 38.

Pčelinjaci ne mogu biti udaljeni od stambenih, poslovnih i gospodarskih građevina u kojima boravi stoka manje od 10,0 m. Udaljenost pčelinjaka od susjedne građevne čestice mora biti najmanje 5,0 m (ako je okrenut prema susjednoj građevnoj čestici), odnosno najmanje 3,0 m (ako je okrenut u suprotnom smjeru).

Članak 39.

Gnojište se mora graditi najmanje visine 1,0 m, na vodonepropusnoj podlozi, u pravilu iza staja ili svinjaca, a dno i stjenke gnojišta do visine 0,5 m iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala. Sva tekućina iz staje, svinjca i gnojišta mora se odvesti u jame ili silose za osoku, i ne smije se razlijevati po okolnom terenu, Jame i silosi za osoku moraju imati siguran i nepropustan pokrov, te otvore za čišćenje i zračenje.

Udaljenost gnojišta, gnojišnih i sabirnih jama, te silosa za osoku od stambenih, stambeno-poslovnih i manjih poslovnih građevina ne može biti manja od 15,0 m, od građevina za snabdijevanje vodom (bunari, izvori, cisterne i sl.) 30,0 m u smjeru nizvodno od toka podzemnih voda, od susjedne međe ne manja od 5,0 m te od ulične ograde ne manja od 13,0 m.

Vodonepropusnu sabirnu jamu, bez mogućnosti ispuštanja sadržaja u okolni prostor, treba locirati na minimalnoj udaljenosti od 3,0 m od susjedne međe.

Iznimno, lociranje gnojišta i sabirnih jama, te silosa za osoku može se dozvoliti i na međi, ukoliko na susjednoj građevnoj čestici već postoji gnojište, gnojišnih ili sabirnih jama i silos za osoku, građen na međi.

Pod u staji ili svinjcu treba biti nepropustan za tekućinu, s izvedenim rigolima za odvodnju osoke u osočnu jamu.

Visina i oblikovanje građevina

Članak 40.

Stambene, višestambene i stambeno-poslovne građevine mogu se graditi kao jednoetažne, dvoetažne ili troetažne, s mogućnošću gradnje podruma i potkrovlja.

Najveće dopuštene visine stambene, višestambene i stambeno-poslovne građevine, mjereno od kote konačnog zaravnatog terena do visine vijenca, ovisno o broju etaža, su:

- jednoetažne stambene, višestambene ili stambeno-poslovne građevine 4,50 m
- dvoetažne stambene, višestambene ili stambeno-poslovne građevine 7,50 m
- troetažne stambene, višestambene ili stambeno-poslovne građevine 10,50 m

Visina građevine mjeri se na zabatnoj strani od sljemena do konačno zaravnatog terena, a na ostalim stranama od visine vijenca do konačno zaravnatog terena.

Iznimno od stavke 1. ovog članka, omogućuje se i gradnja građevina viših od propisanih (npr. crkveni tornjevi, silosi, vodotornjevi, vatrogasni tornjevi ili slično), ali samo kada je to nužno zbog djelatnosti koja se u njima obavlja i to isključujući prostor zaštićenih povijesnih jezgri naselja, kao i kontaktna područja spomenika kulturne i prirodne baštine.

Članak 41.

Potkrovljem se smatra dio građevine ispod krovne konstrukcije, a iznad vijenca posljednje etaže građevine.

Visina nadozida je najviše 90 cm, mjereno u ravnini pročelja građevine i nagibom od 45° mjereno u visini nadozida.

Izvan navedenih gabarita mogu se izvoditi pojedini elementi, kao dimnjaci, požarni zidovi i slično. Prozori potkrovlja, u pravilu, izvedeni su u kosini krova, kao krovne kućice ili na zabatnom zidu.

Članak 42.

Postojeća potkrovlja mogu se prenamijeniti u stambenu ili drugu namjenu, ukoliko se prenamjena može izvršiti u postojećim gabaritima.

Izvedena ravna krovišta, koja zbog loše izvedbe ne odgovaraju svrsi, mogu se preurediti u kosa. Rekonstrukcija će se izvršiti u skladu s lokacijskom dozvolom i posebnim uvjetima (visina nadozida, nagib krova, sljeme) propisanim u prethodnom članku.

Rekonstrukcijom dobivena potkrovlja iz prethodnog stavka ovog članka mogu se privoditi stambenoj ili poslovnoj namjeni.

Članak 43.

Ispod građevine po potrebi se može graditi podrum.

Podrumom se smatra najniža etaža:

- a) na kosom terenu – ako kota gornjeg ruba stropne konstrukcije te etaže nije viša od 60 cm od kote konačno zaravnatog terena na višem dijelu i ako kota konačno zaravnatog terena nije niža od 20 cm od kote gornjeg ruba temelja na najnižem dijelu,
- b) na ravnom terenu – ako kota gornjeg ruba stropne konstrukcije te etaže nije viša od 100 cm od kote konačno zaravnatog terena.

Članak 44.

Horizontalni i vertikalni gabariti građevina, arhitektonsko oblikovanje, te upotrebljeni građevni materijali moraju biti usklađeni s okolnim građevinama, krajobrazom i tradicionalnim načinom gradnje. U starim dijelovima naselja s vrijednom autohtonom arhitekturom koristit će se građevinski elementi i materijali uobičajeni za taj prostor.

Građevine koje se grade kao dvojne ili u nizu moraju s građevinom na koju su prislonjene činiti arhitektonsku cjelinu.

Oblikovanje, način gradnje i izbor građevnog materijal mora osigurati racionalno korištenje energije. Na krovištima stambenih i drugih građevina, osim onih u povijesnim jezgrama, mogu se ugrađivati sunčani kolektori.

Uređenje građevne čestice

Članak 45.

Ulična ograda podiže se iza regulacijskog pravca u odnosu na javnu prometnu površinu.

Kada se javna cesta koja prolazi kroz građevinsko područje uređuje kao ulica, udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi kolnika ceste odredit će se prema posebnim uvjetima nadležne službe za ceste, te mora iznositi najmanje:

- kod državne ceste - 10,0 m*
- kod županijske ceste - 8,0 m*
- kod lokalne ceste - 5,0 m*

Udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi kolnika javno-prometne površine ne može biti manja od 4,5 m.

U već izgrađenom dijelu naselja, udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi kolnika javno-prometne površine može biti manja od 4,5 m, ali ne manja od 3,5 m, osim u slučaju ako se zbog lokalnih uvjeta to ne može postići.

Članak 46.

Ograda se može podizati prema ulici i na međi prema susjednim građevnim česticama.

Na građevnim česticama ograde se postavljaju s unutrašnje strane međe, ili na drugi način, ali u dogovoru sa susjedom.

Najveća visina ulične ograde može biti 1,50 m, pri čemu podnožje ograde može biti izvedeno od čvrstog materijala (beton, opeka, metal i sl.), najveće visine od 50 cm.

Iznimno, i ograde mogu biti više od 1,50 m, kada je to nužno radi zaštite građevine ili načina njenog korištenja.

Ograda između građevnih čestica ne mogu biti više od 2,0 m.

Iznimno, ograde mogu biti i više od 1,50 m, odnosno 2,0 m, kada je to nužno radi zaštite građevine ili načina njenog korištenja (industrijske, športske i rekreacijske građevine i drugo).

Ulična ograda može biti izvedena kao zeleni nasad (živica) ili prozirna, izvedena od drveta, pocinčane žice ili drugog materijala sličnih karakteristika.

Članak 47.

Dio građevne čestice organiziran kao gospodarsko dvorište na kojem slobodno borave domaće životinje mora se ograditi ogradom koja onemogućava izlaz stoke i peradi.

Članak 48.

Dio ograde prema susjedu iz članka 45. stavak 2., gradi vlasnik odnosno korisnik građevne čestice u cijelosti, ako takova ograda nije izgrađena ranije, odnosno ako se ne gradi istovremeno sa susjedom.

Ograda iz članka 45., stavak 2. mora se tako izvesti da leži na zemljištu vlasnika ograde, pri čemu je glatka strana ograde okrenuta prema ulici, odnosno prema susjedu.

Članak 49.

Dio građevne čestice oko građevine, potporne zidove, terase i slično, treba izvesti na način da se ne narušava izgled naselja, te da se ne promijeni prirodno otjecanje vode na štetu susjednih građevnih čestica i građevina.

Prilazna stubišta, terase u nivou terena ili do najviše 0,6 m iznad nivoa terena, potporne zidove i slično mogu se graditi i izvan površina za razvoj tlocrta građevine, ali na način da se na jednoj strani građevne čestice osigura nesmetan prilaz u dvorišni dio građevne čestice, širine najmanje 3,0 m.

2.3. Izgrađene strukture van naselja

Članak 50.

Građevine, što se u skladu s člankom 42. Zakona o prostornom uređenju mogu ili moraju graditi izvan građevinskog područja, moraju se projektirati, graditi i koristiti na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumsku proizvodnju, korištenje drugih građevina izvan građevinskog područja, te da ne ugrožavaju vrijednosti čovjekovog okoliša i krajobraza.

Izvan građevinskog područja na području Općine Lasinja može se na pojedinačnim lokacijama površine najviše do 10,0 ha odobravati gradnja građevina koje po svojoj namjeni zahtijevaju gradnju izvan građevinskog područja, kao što su:

- infrastrukturne građevine (prometne, energetske, komunalne i td.),
- zdravstvene i rekreacijske građevine,
- građevine za potrebe obrane
- građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina:
- stambene i gospodarske građevine za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti,
- stambeno-gospodarski sklopovi (farme),
- građevine za uzgoj i tov životinja (tovilišta),
- klijeti u vinogradima,
- spremišta voća u voćnjacima,
- pčelinjaci,
- ostave za alat i oruđe,
- spremišta drva u šumama,
- uzgoj nasada (rasadnici, staklenici, plastenici i sl.),
- ribnjaci,
- stočna groblja,
- benzinske postaje
- mrtvačnice.

Gradnja građevina iz prethodnog članka na pojedinačnim lokacijama površine veće od 10,0 ha može se odobravati samo ukoliko je predviđena Planom namjene površina.

Pod građevinama u smislu stava 2. alineje 5. ovog članka ne smatraju se građevine za odmor.

Iznimno, izvan građevinskog područja može se odobravati zamjena, adaptacija, sanacija i rekonstrukcija postojećih građevina koje su izgrađene na temelju građevinske dozvole, posebnog rješenja ili prije 15.02.1968. godine, u skladu točkom 2. Uvjeti uređenja prostora, podtočka 2.2. Građevinska područja naselja ovih Odredbi.

Ova se iznimka ne odnosi na građevine čija je namjena protivna planiranoj namjeni, a za koje je dozvoljen neophodni obim rekonstrukcije u skladu s člankom 91. ovih Odredbi.

Za ogradu stambenih i gospodarskih građevina za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti primjenjuju se odredbe za visinu gradnje, najveću bruto izgrađenost građevne čestice, minimalne udaljenosti od javne prometne površine, susjedne građevne čestice, minimalne udaljenosti od javne prometne površine, susjedne građevne čestice i drugih građevina koje se odnose i na gradnju u sklopu građevinskih područja.

Članak 51.

Iznimno od odredbi članka 49., izvan građevinskog područja, na poljoprivrednom zemljištu I. i II. razreda, a u skladu s odredbom članka 42. Zakona o prostornom uređenju, može se planirati samo gradnja sljedećih građevina:

- infrastrukturne građevine (prometne, energetske, komunalne itd.),
- građevine za istraživanje i iskorištavanje energetskih mineralnih sirovina,
- stambene i gospodarske građevine u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti,
- stambeno-gospodarski sklopovi (farme),

- građevine za uzgoj životinja (tovilišta),
- klijeti u vinogradima i spremišta voća u voćnjacima,
- pčelinjaci,
- ostave za alat, oruđe, kultivatore i sl.,
- spremišta drva u šumama,
- plastenici,
- uzgoj nasada (rasadnici, staklenici, plastenici i sl.),
- ribnjaci,
- stočna groblja,
- mrtvačnice i sl.

Izgradnja u zoni gospodarske namjene

Članak 52.

Planira se izdvojena zona za gospodarsku namjenu (proizvodnu) "Lasinja" dijelom u naselju Crna Draga, a dijelom u naselju Lasinja. U njoj se planira izgradnja poslovnih (gospodarskih) građevina manjeg kapaciteta, bez stanovanja na čestici (radni pogoni, skladišta i sl.). Definirana je kao bruto zona koja će se prema potrebi parcelirati za više korisnika.

U tom građevinskom području za radnu zonu mogu se graditi građevine za rad kada su namijenjene za proizvodnju, usluge, trgovinu i druge vrste rada.

U radnoj zoni može se graditi prema sljedećim uvjetima:

- dozvoljeno je građenje isključivo onih građevina čija djelatnost neće ugrožavati okoliš;
- građevna čestica na kojoj će se graditi mora se nalaziti uz već izgrađenu javno-prometnu površinu minimalne širine kolnika do 5,5 metara ili je za javno-prometnu površinu prethodno izdana lokacijska dozvola;
- prostor za parkiranje vozila potrebno je osigurati na građevnoj čestici;
- ukupna izgrađenost građevne čestice može iznositi maksimalno 60%, a minimalno 10%;
- visina građevine može biti najviše podrum, prizemlje, kat i potkrovlje;
- visina građevine od najniže kote konačno zaravnatog terena do vijenca treba biti u skladu s namjenom i funkcijom ali ne smije iznositi više od 12,0 m;
- iznimno, ako to zahtijeva tehnološki proces, dio građevine može biti i viši od navedenoga, ako se njena opravdanost dokaže arhitektonsko-urbanističkim rješenjem uz posebno vrednovanje vizura naselja, izrađenog po ovlaštenom arhitektu.
- visina krovnog nadozida kod dvokatnice može biti najviše 90 cm iznad stropne konstrukcije drugog kata;
- krovništa mogu biti kosa, ravna ili zaobljena;
- vrsta pokrova, te nagibi i broj streha trebaju biti u skladu s namjenom i funkcijom;
- najmanje 30% površine građevne čestice potrebno je ozelenjeti na prirodnom tlu;
- minimalna udaljenost od međa susjednih građevnih čestica iznosi jednu polovinu zabatne visine građevine, ali ne manje od 3,0 m;
- pri planiranju, projektiranju te izboru tehnologija za djelatnosti koje se obavljaju u radnim zonama osigurati će se propisane mjere zaštite okoliša.

Izdavanje dozvola sukladno Zakonu o gradnji (NN 175/03, 100/04) unutar planiranih zona moguće je nakon izrade Detaljnog plana uređenja.

Izgradnja u zoni ugostiteljsko-turističke namjene

Članak 53.

Unutar površine ugostiteljsko-turističke namjene u izdvojenom građevinskom području planira se kamp "Kupa". Veličina površine predviđene za kamp je 1,23 ha. Kamp mora biti planiran u skladu s Pravilnikom o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji smještajnih objekata iz skupine "kampovi i druge vrste objekata za smještaj" (NN 175/03, 106/04, 12/06).

U kampu će se pružati usluge kampiranja isključivo gostima s vlastitom pokretnom opremom za kampiranje, a ne mogu se graditi čvrste smještajne jedinice.

Prateći i pomoćni objekti moraju se smjestiti unutar obuhvata uz poštovanje zatečene prirodne vegetacije i prirodne linije obale rijeke Kupe, a na udaljenosti najmanje 25 m od obalne crte.

Građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina

Članak 54.

Građevinski pravac građevina za eksploataciju mineralnih sirovina (kamenolom) i slojnih voda ne smiju biti udaljeni manje od:

- 300 m od ruba javnih građevina i stambenih zgrada,*
- 100 m od ruba pojasa javnih prometnica i zaštitnog pojasa dalekovoda i telefonskih linija.*

Članak 55.

Nakon završene eksploatacije mineralnih sirovina ili trajnog obustavljanja radova rudarska organizacija je dužna izvršiti sanacijske radove i privesti zemljište prvobitnoj namjeni.

Izuzetno, zemljište se može privesti i drugoj namjeni koja nije u suprotnosti s dokumentima prostornog uređenja.

Građevine u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti Stambeno-gospodarski sklopovi (farme)

Članak 56.

Farmom se smatra funkcionalno povezana grupa građevina s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem, koja se u pravilu gradi izvan građevinskog područja. Građevine, zajedno s pripadajućim poljoprivrednim zemljištem, čine obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo.

Uz gradnju građevina na farmi (za potrebe biljne i stočarske proizvodnje, skladištenja, dorade, prerade, pakiranja i prodaje poljoprivrednih proizvoda, pružanje turističkih usluga u seljačkom gospodarstvu i dr.), obveza je investitora da istovremeno gradi stambene građevine za potrebe stanovanja vlasnika ili uposlenih djelatnika na farmi.

Članak 57.

Građevine koje se mogu graditi u sklopu farme su:

- stambene građevine za potrebe stanovanja vlasnika i uposlenih djelatnika,*
- gospodarske građevine za potrebe biljne i stočarske proizvodnje,*
- građevine za potrebe skladištenja, dorade, prerade, pakiranja i prodaje poljoprivrednih proizvoda koji su u cijelosti ili pretežno proizvedeni na farmi,*
- poslovno-turističke građevine za pružanje turističkih usluga u seljačkom gospodarstvu, (prema Pravilniku o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu, NN 22/96, 38/96, 47/97, 25/99, 29/00, 196/03, 42/04),*
- građevine koje su kombinacija nekih od prethodno navedenih namjena.*

Površina i raspored građevina iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se idejnim rješenjem u sklopu izdavanja lokacijske dozvole.

Za gradnju pojedinih vrsta građevina iz stavka 1. ovog članka primjenjuju se odredbe za visinu gradnje, najveću bruto izgrađenost, minimalne udaljenosti od javne prometne površine, susjedne čestice i drugih građevina kao i za gradnju u sklopu građevinskih područja, pri čemu se veličina pripadajuće građevne čestice određuje idejnim rješenjem za izdavanje lokacijske dozvole, na način da se na pripadajućoj građevnoj čestici osiguraju svi potrebni uvjeti za normalno korištenje ili funkcioniranje građevina.

Poljoprivredno zemljište može biti sastavljeno od više katastarskih čestica.

Članak 58.

Za osnivanje farme određuje se minimalna površina poljoprivrednog zemljišta, ovisno o vrsti poljoprivredne ili stočarske proizvodnje:

- ratarsko-stočarska proizvodnja - 10,0 ha,
- intenzivno bilinogojstvo
(sjemenarstvo, rasadničarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo
i cvjećarstvo u plasteničko-stakleničkoj proizvodnji) - 2,0 ha,
- uzgoj malih životinja - 2,0 ha.

Članak 59.

Izgrađenost građevne čestice farme može iznositi najmanje 20% a najviše 40%, odnosno najveća površina građevne čestice namijenjene za gradnju građevina farme iznosi, ovisno o vrsti poljoprivredne proizvodnje na farmi:

- ratarsko-stočarska proizvodnja - 10% površine poljoprivrednog zemljišta farme,
- uzgoj malih životinja - 30% površine poljoprivrednog zemljišta farme,
- intenzivno bilinogojstvo - 50% površine poljoprivrednog zemljišta farme.

Članak 60.

Izvan građevinskog područja može se dozvoliti gradnja gospodarskih građevina za uzgoj i tov životinja (stoke i peradi), kada njihov broj premašuje dozvoljeni broj za uzgoj u naselju.

Površina građevne čestice za građevine iz stavka 1. ovog članka ne može biti manja od 20.000 m², s najvećom izgrađenošću do 30%.

Građevina za uzgoj i tov životinja (stoke i peradi) može imati najviše visinu prizemlja (P), s mogućnošću izvedbe podruma (Po), odnosno imati visinu do vijenca 4,0 m.

Gospodarske građevine za uzgoj životinja mogu se graditi na sljedećim udaljenostima od građevinskog područja, te državnih, županijskih i lokalnih cesta:

goveda, telad, junad, konji	svinje	pilići	kokoši nesilice	sitni glodavci	udaljenost od (m)		
					ostalih dijelova građevinskog područja	državne i županijske ceste	lokalne ceste
kom	kom	kom	kom	kom			
150-350	200-750	2.000-5.000	1.000-5.000	200-1.000	200	100	50
350-1.000	do 2.000	5.000-100.000	5.000-75.000	1.000-5.000	300	100	50
preko 1.000	preko 2.000	preko 100.000	preko 75.000	preko 5.000	500	200	100

Izuzetno, udaljenost tovilišta od stambene građevine na usamljenoj izgrađenoj građevnoj čestici može biti imanja ukoliko je o tome suglasan vlasnik građevine na navedenom građevinskom području, pod uvjetom da je tovilište propisno udaljeno od drugih građevinskih područja.

Za gospodarske građevine za uzgoj životinja, što će se graditi na građevnoj čestici zatečenog gospodarstva, udaljenost od stambene zgrade tog gospodarstva, odnosno od zdenca ne smije biti manja od 70 m, uz uvjet da su propisno udaljene od ostalih lokaliteta utvrđenih u tablici iz stavka 4. ovoga članka.

Udaljenosti iz stavka 4. i 6. ovog članka mogu se smanjiti za 50% ako to omogućuju lokalni uvjeti (pošumljenost terena i slično).

Kod gradnje građevina za uzgoj životinja što nisu navedene u tabeli u stavku 4. ovog članka, udaljenost će se odrediti ovisno o posebnostima tih životinja, s time da te udaljenosti ne mogu biti manje od najmanjih udaljenosti navedenih u tabeli iz stavka 4. ovog članka.

U lokacijskoj dozvoli za gradnju građevina iz stavka 1. ovog članka odredit će se uvjeti:

- za opskrbu vodom,
- za sabiranje, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda i mjere zaštite okoliša,
- za odlaganje i likvidaciju otpada,
- za sadnju zaštitnog zelenila.

Članak 61.

U sklopu gospodarskih građevina za uzgoj i tov životinja (stoke i peradi) lokacijskom dozvolom mogu se odrediti uvjeti gradnje prostora za boravak ljudi do najviše 80 m² bruto razvijene površine.

Ostale poljoprivredne i gospodarske građevine

Članak 62.

Ukoliko se grade izvan građevinskog područja naselja, pojedinačne poljoprivredne gospodarske građevine mogu se graditi samo na poljoprivrednim česticama čija površina nije manja od 2.000 m², koja služi za proizvodnju poljoprivrednih kultura.

Građevine iz stavka 1. ovog članka mogu se graditi kao prizemnice veličine do 20 m² od lakog građevnog materijala.

Poljoprivredno zemljište na kojem postoji pojedinačna gospodarska građevina, čija je veličina i vrsta takva da to zemljište, u smislu odredaba za provođenje, ne bi bilo dovoljno veliko za gradnju dvaju gospodarskih građevina, ne može se dijeliti na manje dijelove, bez obzira u koje je vrijeme i po kojoj osnovi je ta građevina podignuta.

Članak 63.

Etažna visina pojedinačnih gospodarskih građevina je prizemlje s mogućnošću izvedbe podruma i potkrovlja.

Iznimno od stavka 1. ovog članka omogućava se gradnja i viših građevina, ukoliko je to neophodno zbog tehnološkog rješenja (mlinovi, silosi i sl.).

Oblikovanje pojedinačnih gospodarskih građevina mora u pravilu biti u skladu s lokalnom graditeljskom tradicijom, upotrebom autohtonih građevinskih materijala i građevinskih oblika.

Na terenu s nagibom duža strana građevine mora biti položena paralelno sa slojnicama. Pojedinačne gospodarske građevine moraju se locirati niže od sljemena brežuljaka, najmanje toliko da se ne ocrtavaju na njihovom obrisu.

Članak 64.

Klijet se može graditi u vinogradu pod uvjetom da njegova površina nije manja od 2.000 m², a vinograd nije mlađi od 5 godina.

Za klijeti u vinogradima razvijena bruto površina podruma i prizemlja (ili prizemlja i potkrovlja) ne može biti veća od 40 m² kada se gradi u vinogradu minimalne površine od 2.000 m².

Razvijena površina iz stavka 2. ovog članka može se uvećati za 20 m² za svakih daljih 1.000 m² vinograda, ali najviše do 80 m².

Izuzetno, ukoliko je površina vinograda manja od one propisane stavkom 1. ovog članka, može se odobriti u vinogradu gradnja prizemne drvene gospodarske građevine, veličine najviše 9,0 m².

Klijeti se mogu graditi na udaljenosti od najmanje 1,0 m od međe kao samostojeće građevine, te u pravilu smještene na manje plodnom tlu.

U vinogradima s površinom manjom od određene u stavku 1. ovog članka pri sanaciji i rekonstrukciji postojećih klijeti ne smije se povećavati izgrađenost.

Klijet mora biti građena u skladu s lokalnim običajima, i to:

- temelj prizemlja, odnosno gornjeg ruba stropne konstrukcije podruma ne smije biti viša od 30 cm od kote konačno zaravnatog terena na njegovom višem dijelu,
- kota konačno zaravnatog terena ne smije biti niža od 15 cm od gornje kote temelja podruma na najnižem dijelu,
- svijetla visina prizemlja ne može biti veća od 2,60 m,
- krov mora biti dvostrešan, nagiba između 30% i 40%, i ne može se izvesti "alpski" ili ravni krov,
- krovište se na stropnu konstrukciju postavlja izravno, bez nadozida.

Članak 65.

U voćnjacima, vinogradima i povrtlarnicima, starim najmanje 2 godine, površine veće od 1,0 ha može se postaviti nadstrešnica veličine do 40 m², a njezina se bruto razvijena površina može povećati za svakih 20 m² za svakih daljnjih 5.000 m² voćnjaka.

Nadstrešnice iz stavka 1. ovog članka služe za privremeno skladištenje poljoprivrednih proizvoda i paleta, te grede od lakih materijala, otvorene su s četiri strane i imaju krovšte.

U voćnjacima površine veće od 5,0 ha može se sagraditi hladnjača najveće površine do 200 m², odnosno njezina se bruto-razvijena površina može povećati za 40 m² za svakih daljnjih 1,0 ha.

Članak 66.

Kada se klijet, odnosno spremište voća lociraju u blizini sjeverne međe do susjednog vinograda, udaljenost građevine od te međe ne može biti manja od srednje visine vijenca u odnosu na završnu kotu uređenog terena, a nikako manja od 3,0 m.

Udaljenost klijeti, odnosno spremišta voća, od ostalih međa ne može biti manja od 1,0 m.

Članak 67.

Na poljoprivrednim površinama unutar ili izvan građevinskih područja mogu se graditi staklenici i plastenici za uzgoj povrća, voća i cvijeća, gljivarnici, pčelinjaci, uzgajališta puževa, glista, žaba i slično.

Površina ovih građevina i njihova visina određena je tehnološkim rješenjem, pri čemu treba voditi računa da isti svojom postavom i funkcijom ne ometaju susjedne čestice, te ako to nije u suprotnosti s lokalnim uvjetima i zaštitom okoliša.

Članak 68.

Na potocima i stajacim vodama mogu se podizati uzgajališta riba i drugih vodenih životinja, u skladu s lokalnim uvjetima i prema posebnim uvjetima nadležnih ustanova i službi.

Na potocima se mogu graditi i male hidroelektrane, te mlinovi, u skladu s posebnim uvjetima nadležnih ustanova i službi.

Na području obuhvata Plana omogućava se izgradnja novih ribnjaka.

Prilikom gradnje ribnjaka potrebno je osigurati nepropusnu podlogu, dovoljne količine vode te zaštititi građevine od poplave.

Maksimalna dozvoljena dubina nizinskih ribnjaka iznosi 6 m.

U sklopu ribnjaka mogu se graditi potrebne pomoćne građevine i stambena građevina za stalni ili povremeni boravak vlasnika uz obveznu izgradnju sanitarnog čvora sa sabirnom vodonepropusnom jamom. Te građevine osim prizemlja i podruma mogu imati i potkrovlje uređeno za stanovanje.

Umjetna jezercu nastala tijekom vremena ili iskopima mogu se urediti i zaštititi, redovno održavati i koristiti u izletničke ili sportsko-ribolovne svrhe.

Članak 69.

U obalnom pojasu u širini 15 m (odnosi se na obale vodotoka) zabranjuje se postava žičanih, zidanih, kamenih, živih ili drugih ograda, kojima se sprečava slobodan prolaz.

3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti

Članak 70.

Poslovne građevine sa sadržajima neophodnim za svakodnevni život (obrada, dorada, servisi, opskrba, skladišta i slično) mogu se graditi unutar građevinskih područja za gradnju i razvoj naselja u skladu s lokalnim uvjetima, ukoliko karakter naselja, tehnološko rješenje, veličina građevne čestice i njen položaj to omogućavaju.

Uz to trebaju biti zadovoljeni ovi uvjeti:

- djelatnost koja se u njima obavlja, način organizacije rada i tehnološko rješenje te potrebe prometa ne smiju ugrožavati okoliš i kvalitetu života na susjednim građevnim česticama i naselju,
- najmanje 20% građevne čestice mora se urediti kao parkovno-pejzažno ili zaštitno zelenilo, a rubovi građevne čestice prema susjednim česticama moraju se realizirati kao vegetacijski pojas u skladu s uvjetima zaštite okoliša,
- oblik i veličina građevne čestice treba biti određen prema člancima 21, i 22. ove Odluke.

Iznimno, u skladu s lokalnim uvjetima, unutar građevinskih područja naselja mogu se za građenje poslovnih građevina formirati građevne čestice i veće od određenih u člancima 21. i 22. ove Odluke, ali ne veće od 1,0 ha. ako zahtijeva tehnologija, način organiziranja proizvodnje, tehnološki proces i potrebe prometa.

Poslovna građevina iz stavka 1. ovog članka može se sastojati najviše od podrum i dvije etaže i mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- visina građevine od kote konačno zaravnatog terena do sljemena krova mora biti u skladu s namjenom i funkcijom građevine, ali ne smije iznositi više od 10,0 m,
- ukupna tlocrtna zauzetost građevne čestice građevinama može iznositi najviše 40%,
- krovništa je potrebno u pravilu graditi kosa, nagiba 15 – 45°,
- vrsta pokrova, nagibi i broj streha moraju biti u skladu s namjenom i funkcijom građevine,
- najmanja udaljenost od međa susjednih građevnih čestica iznosi jednu polovicu zabatne visine građevine, ali ne manje od 3,0 m.

U poslovnim građevinama iz stavka 1. ovog članka može se graditi jedan stambeni prostor kao dio građevine osnovne namjene, ukupne bruto površine do 120 m².

Pri planiranju, projektiranju i odabiru tehnologija za djelatnosti što se obavljaju u skladu s ovim člankom osigurati će se propisane mjere zaštite okoliša.

4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti

Članak 71.

U zonama pretežito stambene gradnje omogućena je gradnja građevina javne namjene, komunalnih i drugih građevina, pod uvjetom da:

- ako se građevna čestica na kojoj će se građevina graditi nalazi uz već izgrađenu javno-prometnu površinu najmanje širine 5,5 m, ili je za javno-prometnu površinu prethodno utvrđena lokacijska dozvola,
- ako se na građevnoj čestici ili uz javno-prometnu površinu može osigurati prostor za parkiranje vozila,
- tako da je predviđena udaljenost škola, dječjih vrtića i jaslica od stambenih i drugih građevina najmanje 10,0 m, a od manjih poslovnih građevina i gospodarskih građevina što zagađuju okoliš najmanje 50,0 m.

Izgrađenost građevne čestice na kojoj će se graditi škola, dječji vrtić i jaslice može biti najviše 30%.

Građevine javne namjene, komunalne i druge građevine, mogu se graditi do visine od najviše tri etaže, izuzev crkvi, mlinova, silosa, vodotornjeva i sl., koji mogu biti i viši.

Članak 72.

Ako se dječji vrtić, jaslice ili osnovna škola grade sjeverno od postojeće građevine, njihova udaljenost od te građevine mora iznositi najmanje tri njegove visine, odnosno ako se ispred navedenih javnih sadržaja gradi nova građevina, njena udaljenost prema jugu od navedenih javnih sadržaja ne može biti manja od tri visine.

5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometnih i drugih infrastrukturnih sustava

5.1. Prometni sustav

Članak 73.

Odredbama PPU je predviđeno opremanje Općine Lasinja sljedećom prometnom i komunalnom infrastrukturom:

- prometne površine (ceste, pješački putovi),*
- elektroenergetska mreža,*
- mreža telekomunikacija,*
- vodoopskrbna mreža,*
- kanalizacijska mreža,*
- plinska mreža.*

Članak 74.

Sve javne prometne površine unutar granica građevinskog područja, na koje postoji neposredan pristup s građevnih čestica, ili su uvjet za formiranje građevnih čestica, moraju se projektirati, graditi i uređivati kao ulica ili trg, na način da se omogućuje vođenje komunalne infrastrukture, te moraju biti vezane na sistem javnih prometnica.

Prilaz s građevne čestice na javnu prometnu površinu treba odrediti tako da se ne ugrožava javni promet.

Članak 75.

Ulicom se smatra svaka cesta ili javni put unutar granica građevinskog područja uz kojega se grade ili postoje stambene ili druge građevine, te na koji te građevine imaju izravan pristup.

Ulice u naselju s funkcijom državne, županijske ili lokalne ceste smatraju se tom vrstom ceste.

Ulica iz stavka 1. ovog članka mora imati najmanju širinu 5,5 m (za dvije prometne trake), odnosno 4,5 (za jednu prometnu traku).

Samo jedna prometna traka može se graditi samo iznimno na preglednom dijelu ulice, pod uvjetom da se na svakih 150 m uredi ugibaldište, odnosno u slijepim ulicama čija dužina ne prelazi 100 m na preglednom dijelu ili 50 m na nepreglednom dijelu.

Iznimno se, zbog osiguranja prostora za kretanje vatrogasnih vozila, vozila za prikupljanje komunalnog otpada, te ostalih komunalnih službi, kao i prostora za ukopane instalacije i javnu rasvjetu može formirati ulica minimalne širine 3,0 m, ali njena dužina ne može biti veća od 50 m.

Kada se građevna čestica nalazi uz spoj sporedne ulice i ulice koja ima značaj državne ili županijske ceste, prilaz s te čestice na javnu prometnu površinu obvezno se ostvaruje preko sporedne ulice.

Za potrebe nove gradnje na neizgrađenom dijelu građevinskog područja koja se širi uz državnu ili županijsku cestu treba osnivati zajedničku sabirnu ulicu preko koje će se ostvariti direktan pristup na javnu prometnu površinu, a sve u skladu s posebnim uvjetima organizacije nadležne za upravljanje prometnicom na koju se priključuje.

Članak 76.

Minimalna udaljenost regulacijskog pravca od ruba kolnika treba osigurati mogućnost gradnje odvodnog jarka, usjeka nasipa, bankine i nogostupa, a ne može biti manja od one određene zakonskim propisima. Izuzetno, uz kolnik slijepe ulice može se osigurati gradnja nogostupa samo uz jednu njenu stranu.

Ne dozvoljava se gradnja građevina, zidova i ograda, te podizanje nasada koji sprečavaju proširivanje previše uskih ulica, uklanjanje oštih zavoja, te zatvaraju vidno polje vozača i time ometaju promet.

Članak 77.

Parkirališne potrebe u naseljima rješavat će se na građevnoj čestici, gradnjom garaža unutar stambene građevine, ili gradnjom zasebne garažne građevine prema normativima.

- za stambene, odnosno stambeno-poslovne građevine u pravilu dva parkirališna mjesta za svaki stan,
- za poslovne, javne i druge građevine broj parkirališnih mjesta na 1.000 m² bruto sagrađene površine osigurati će se minimalno:

Dimenzioniranje broja parkirališno-garažnih mjesta za građevine iz prethodnog članka odredit će se na temelju sljedeće tablice:

Vrsta građevine	broj mjesta:
Industrija i skladišta	6
Ugostiteljske građevine	40
Poslovne i druge građevine za rad	15
Škole i vrtići	5
Trgovine	20
zdravstvene građevine	20

Na parkiralištima će se osigurati potreban broj parkirališnih mjesta za vozila osoba s teškoćama u kretanju.

Članak 78.

Odredbama PPU se predviđa korištenje ulica za javni gradski prijevoz. Na odgovarajućim mjestima potrebno je predvidjeti proširenja za stajališta s nadstrešnicama za putnike.

Članak 79.

Odredbama PPU se predviđa gradnja i uređenje biciklističkih staza, tako da im širina bude najmanje 1,0 m za jedan smjer, odnosno 2,0 m za dvosmjerni promet.

Članak 80.

Odredbama PPU se uz mjesne ulice predviđa uređenje pločnika za kretanje pješaka u širini koja ovisi o pretpostavljenom broju korisnika, ali ne manjoj od 0,75 m.

5.2. Telekomunikacijska mreža

Članak 81.

Zbog širokopoljnih usluga broj pristupnih čvorova (UPS) će se bitno povećati pa će se pristupna mreža dodatno segmentirati odnosno širiti. Zbog toga će na pojedinim lokacijama trebati određeni manji prostor, što će se rješavati ili tipskim kontejnerima veličine do 12 m² ili u postojećim objektima ili vanjskom izvedbom UPS ovisno o situaciji, s tim da se i sadašnje lokacije mogu pomicati u skladu s potrebama. Kako se zbog novih tehnologija povećava i broj BS mobilne telefonije, a za sada se još ne mogu točno predvidjeti nove lokacije, fiksna mreža će se morati širiti i do ovih lokacija što će se rješavati za svaki konkretni slučaj. Isto vrijedi i za novu uslugu nepokretnog bežičnog pristupa (FWA Fixed Wireless Access).

U razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža i uvođenje novih usluga i tehnologija (UMTS i sustavi sljedećih generacija). U skladu s navedenim, uz postojeće i trenutno planirane lokacije osnovnih postaja, na području obuhvata ovog plana omogućava se izgradnja i postavljanje i dodatnih osnovnih postaja – smještanjem antena na antenske stupove i na krovne prihvate na postojećim objektima.

Iz razloga što tehnički nije moguće razviti kvalitetnu mrežu za pokretne komunikacije plan omogućava ulazak u građevinska područja naselja, poglavito u većim naseljima i posebno za nove tehnologije koje koriste sve manje izračene snage za komunikaciju. Pritom treba voditi računa o utjecaju na krajobraz i izgled objekata

U postupku izdavanja lokacijskih dozvola ili u postupku donošenja detaljnih planova uređenja za dijelove Plana unutar područja obuhvata ovog plana će se za gradnju individualnih stambenih ili stambeno-poslovnih ili drugih objekata utvrditi posebni uvjeti građenja s područja telekomunikacija, a koji se odnose primjerice na: uzemljenje s dostupnošću do sabirnica, priključne TK kutije za implementaciju širokopojasnih usluga i dr.

5.3. Plinovodi

Članak 82.

Udaljenost plinovoda od pojedinih građevina mora biti u skladu s člankom 27. Pravilnika o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima te naftovodima i plinovodima za međunarodni transport (NN 53/1991. – Sl. list 10/85.).

5.4. Energetski sustav

Članak 83.

Planom se omogućava izgradnja novih dodatnih transformatorskih stanica 10(20)/0,4 kV uz one ucrtane u grafičkom dijelu plana, a ovisno o budućim potrebama pojedinačnih ili više zajedničkih korisnika. Lokacije tih TS-a određivat će se u redovnom postupku izdavanja lokacijskih i građevnih dozvola na vlastitim građevnim česticama formiranim na građevnim česticama tih korisnika.

Kod izgradnje trafostanica u naseljima, trafostanice treba povezati na elektroenergetsku mrežu podzemnim kablovima.

Pri vođenju trase dalekovoda u pravilu treba zaobilaziti građevinska područja i šumske površine, a ukoliko to nije moguće trasu dalekovoda treba iz oblikovnih razloga planirati s blažim lomovima bez dugih pravaca.

Zaštitni koridori postojećih dalekovoda su širine:

- DV 110 kV..... 40 m
- DV 35 kV..... 20 m
- DV 20 kV..... 15 m
- DV 10 kV..... 10 m

Elektroenergetski zračni vodovi (dalekovodi) formiraju svoju građevnu česticu na mjestu temelja stupova. Prostor ispod zračnih vodova ili iznad kabela može se koristiti i u druge namjene u skladu s Pravilnikom o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova (Sl. list 65/88, NN 55/96 i 24/97) odnosno prema posebnim uvjetima nadležne elektrodistribucijske tvrtke.

5.5. Vodnogospodarski sustav

5.5.1. Zaštitne i regulacijske građevine

Članak 84.

Za zaštitu od štetnog djelovanja voda na vodotocima su planirani regulacijski zahvati koje treba provoditi uz maksimalno uvažavanje prirodnih i krajobraznih obilježja te posebice ekološke ravnoteže.

Planom se omogućava gradnja zaštitnih vodnih građevina u svrhu obrane od poplave. To mogu biti nasipi za obranu od poplava ili druge hidrotehničke građevine.

U svrhu zaštite od bujica i njihovih erozijskih procesa mogu se planirati i izvoditi zaštitne vodne građevine (retencije, kaskade), izvoditi zaštitni radovi (pošumljavanje, održavanje vegetacije, trasiranje, krčenje raslinja, čišćenje korita i sl.), te provoditi mjere zaštite (ograničavanje sječe, prikladan način korištenja poljoprivrednog i drugog zemljišta i druge odgovarajuće mjere).

Radi očuvanja i održavanja zaštitnih i regulacijskih vodnih građevina te drugih vodnih građevina i sprječavanja pogoršanja vodnog režima zabranjeno je:

1. na nasipima i drugim regulacijskim i zaštitnim vodnim građevinama kopati i odlagati zemlju, pijesak, šljunak, puštati i napasati stoku, prelaziti i voziti motornim vozilima osim na mjestima na kojima je to izričito dopušteno, te obavljati druge radnje kojima se može ugroziti sigurnost ili stabilnost tih građevina,
2. u uređenom i neuređenom inundacijskom pojasu orati zemlju, saditi i sjeći drveće i grmlje,
3. u uređenom inundacijskom pojasu i do udaljenosti od 20 m od vanjske nožice nasipa podizati građevine, ograde i druge građevine osim regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, vaditi kamen, glinu i ostale tvari, kopati i bušiti zdence, te bez vodopravnih uvjeta obavljati neko drugo bušenje tla,
4. u inundacijskom pojasu i na udaljenosti manjoj od 10 m od nožice nasipa orati zemlju, saditi i sjeći drveće i grmlje.
5. na melioracijskim kanalima za odvodnjavanje kojima upravljaju "Hrvatske vode" i do udaljenosti od 5 m od tih kanala, potrebnoj za njihovo redovno održavanje, orati i kopati zemlju te obavljati druge radnje kojima se mogu oštetiti melioracijske vodne građevine ili poremetiti njihovo namjensko funkcioniranje,
6. u vodotoke i druge vode, akumulacije, retencije, melioracijske i druge kanale i u inundacijskom pojasu odlagati zemlju, kamen, otpadne i druge tvari, te obavljati druge radnje kojima se može utjecati na promjenu toka, vodostaja, količine ili kakvoće vode ili otežati održavanje vodnog sustava,
7. betoniranje i popločenja dna korita.

Iznimno, na zahtjev zainteresirane osobe, "Hrvatske vode" mogu odobriti odstupanje od ovih odredbi pod uvjetom da ne dolazi do ugrožavanja stabilnosti i sigurnosti vodnih građevina, odnosno pogoršanja postojećega vodnog režima i ako to nije suprotno uvjetima korištenja vodnog dobra.

Pravna osoba koja upravlja šumama u vlasništvu države može u inundacijskom pojasu obavljati uzgoj i sječu drveća, ako je to u skladu sa šumskogospodarskom osnovom na čije je odredbe, u dijelu koji se odnosi na inundacijski pojas, pribavljena suglasnost "Hrvatskih voda".

5.5.2. Korištenje voda

Članak 85.

Opskrba vodom za piće ima prednost u odnosu na korištenje voda u druge svrhe.

U cilju osiguranja rezervi pitke vode za vodoopskrbu stanovništva i osiguranje funkcije vodoopskrbe uz postojeća vodocrpilišta i izvorišta planira se povezivanje lokalnih vodoopskrbnih sustava u širi, cjeloviti vodoopskrbni sustav.

Planom se traži utvrđivanje zaštitnih zona i omogućava donošenje odluka (područja sanitarne zaštite). Određuju se i mjere za zaštitu izvorišta od zagađenja ili drugih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na njihovu izdašnost, kakvoću i zdravstvenu ispravnost te postupak za donošenje odluke o zaštiti izvorišta.

Ovim se planom omogućava rezervacija prostora za potencijalna izvorišta te utvrđivanje granica zaštitnih zona.

Navedeno treba odrediti i novelirati prema odredbama Pravilnika o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (Narodne novine 55/02) čime će se dobiti osnova za donošenje odluke o zaštiti izvorišta i detaljno odrediti granice zaštitnih zona.

Odluku o zonama izvorišta donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne odnosno regionalne samouprave iz članka 41. Zakona o vodama (NN br. 107/95, 150/05).

Do donošenja Odluke o zonama izvorišta primjenjivat će se odredbe važećeg Pravilnika u odnosu na namjene, djelatnosti i vrste potencijalnih opasnosti od zagađenja.

Unutar ovim planom definiranih granica zona izvorišta provodi se pasivna i aktivna zaštita izvorišta.

Pasivnu zaštitu izvorišta čine mjere zabrane građenja i smještaj nekih građevina i obavljanja određenih djelatnosti unutar utvrđene zone.

Aktivnu zaštitu izvorišta čini redovito praćenje kakvoće vode na priljevnom području izvorišta i poduzimanje mjera za njeno poboljšanje.

Za građevine i djelatnosti koje nisu dozvoljene moguće je odrediti sanacijske zahvate odnosno odrediti uklanjanje takovih građevina ili zabraniti obavljanje štetnih djelatnosti.

Za svako izvorište određuju se četiri zaštitne zone i za njih mjere zaštite:

- zona ograničene zaštite - IV. zona
- zona ograničenja i kontrole - III. zona
- zona strogog ograničenja - II. zona
- zona strogog režima - I. zona

IV. zona obuhvaća sliv izvorišta izvan III. zone. U IV. zoni se zabranjuje:

- ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda,
- građenje industrijskih objekata koji ispuštaju za vodu opasne tvari (ili otpadne vode),
- građenje cjevovoda za tekućine koje su opasne za vodu bez propisane zaštite,
- uskladištenje radioaktivnih i za vodu drugih opasnih tvari, izuzev uskladištenja lož-ulja za domaćinstvo i pogonskog goriva za poljoprivredne strojeve, ako su provedene propisane sigurnosne mjere za građenje, dovoz, punjenje, uskladištenje i uporabu,
- građenje rezervoara i pretakališta za naftu i naftne derivate, radioaktivne i ostale za vodu opasne tvari,
- izvođenje istražnih i eksploatacijskih bušotina za naftu, zemni plin, radioaktivne tvari, kao i izrada podzemnih spremišta,
- nekontrolirana uporaba tvari opasnih za vodu kod građenja objekata,
- građenje prometnica bez sustava kontrolirane odvodnje i pročišćavanja oborinskih voda i
- eksploatacija mineralnih sirovina.

U III. zoni zabranjuje se:

- deponiranje otpada,
- svako skladištenje nafte i naftnih derivata,
- površinska i podzemna eksploatacija mineralnih sirovina,
- građenje industrijskih postrojenja opasnih za kakvoću podzemne vode i
- građenje cjevovoda za tekućine koje su štetne i opasne za vodu.

U II. zoni zabranjuje se:

- poljodjelska proizvodnja, osim proizvodnje zdrave hrane,
- stočarska proizvodnja, osim za potrebe seljačkog gospodarstva, odnosno obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva,
- građenje pogona za proizvodnju, skladištenje i transport opasnih tvari,
- gradnja groblja i proširenje postojećih,
- građenje svih industrijskih pogona,
- građenje autocesta i magistralnih cesta (državnih i županijskih cesta),
- građenje željezničkih pruga i
- građenje drugih građevina koje mogu ugroziti kakvoću podzemne vode.

I. zona utvrđuje se radi zaštite uređaja za zahvat vode i njegove neposredne okolice od bilo kakvog onečišćenja i zagađenja voda te drugih slučajnih ili namjernih negativnih utjecaja.

Kod velikih naplavnih površina na strmim i nepristupačnim stijenskim odsječcima I. zonu se može podijeliti na I.A i I.B.

I. zona i I.A zona moraju biti ograđene.

U I. zoni zabranjuju se sve aktivnosti osim onih koje su vezane za eksploataciju, pročišćavanje i transport vode u vodoopskrbni sustav.

U kartografskom prikazu 3. Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora ucrtane su I., II., III. i IV. zona zaštite (rezervacija prostora) prema prijedlogu Elaborata crpilište "Crna Draga" Lasinja, Zone sanitarne zaštite koji je izradio GEO-CAD d.o.o. iz Zagreba (2007. godine).

U ovom planu je predviđeno da će se Općina Lasinja opskrbljivati vodom za piće iz javnih vodoopskrbnih sustava, mogućih lokalnih vodovoda i pojedinačnih zdenaca.

Buduća vodoopskrba šireg područja Lasinje temelji se na izgradnji vlastitog vodoopskrbnog sustava "Crna Draga", koji će vodom opskrbljivati potrošače dviju visinskih zona (niska zona, visoka zona), u svim naseljima općine Lasinja i dijelu naselja općine Gvozd. Sustav obuhvaća:

- bunar i crpnu stanicu na lokaciji Crna Draga,
- vodospremu "Sv. Jana" za nisku zonu vodoopskrbe,
- vodospremu "Cvjetinovac" za visoku zonu vodoopskrbe,
- tlačne cjevovode od crpne stanice do pojedinih vodosprema
- gravitacijsku vodoopskrbnu mrežu za opskrbno područje.

Vodoopskrbne cjevovode treba polagati unutar pojasa prometnica gdje god je to moguće, a samo izuzetno u opravdanim slučajevima u drugoj namjeni. Pojas za polaganje vodoopskrbnih cjevovoda treba biti širok minimalno 1,0 m.

5.5.3. Odvodnja

Članak 86.

Na području Općine Lasinja planira se cjelovito rješavanje odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda u skladu s principima održivog razvoja.

Planira se izgradnja sustava odvodnje za središnji dio naselja Lasinja – Gornja i Donja Lasinja. Zbog reljefa terena usvojena su dva međusobno odvojena sustava koji završavaju tipskim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda. Idejnim rješenjem predlaže se odvodnja putem modificiranog mješovitog sustava odvodnje. No, ako se daljnjom razradom idejnog rješenja, odnosno idejnim projektom pokaže isplativijim i boljim rješenje odvodnje putem nepotpunog razdjelnog tipa odvodnje ili ekonomska opravdanost drugih tipova uređaja za pročišćavanje ovim Planom to se omogućuje, odnosno ostavlja se mogućnost varijantnog rješenja.

Za pojedina udaljena naselja rješenje odvodnje se planira uz dispoziciju otpadnih voda kućanstava u skupne ili pojedinačne nepropusne spremnike (septičke jame) te uz osiguranje pravovremenog pražnjenja putem specijalnih vozila uz konačno odlaganje prikupljenih tvari na najbližem većem uređaju za pročišćavanje otpadnih voda.

Kanalizaciju treba graditi u koridorima javnih prometnih površina u najnižem podzemnom sloju.

Uzdužnim padovima te visinskim položajem kanala treba nastojati omogućiti gravitacijsku odvodnju i minimalizirati moguću pojavu uspora u mreži.

Trase odvodnih kanala i lokacije precrpnih stanica za prebacivanje otpadnih voda na višu razinu tečenja bit će detaljnije određene planovima užih područja ili idejnim rješenjima ukoliko se to pokaže opravdanim tehničkim rješenjem.

5.5.4. Kvaliteta voda

Članak 87.

Na području Općine Lasinja u II. kategoriju voda spadaju: podzemne vode, svi vodotoci i ribnjaci.

Odredbe Plana u očuvanju kvalitete voda su:

- Sačuvati vode koje su još čiste kao rezerve za opskrbu vodom;
- Sanirati ili ukloniti zagađivanja vode za piće na postojećim ili planiranim izvorima vode;
- Očuvati kvalitetu voda tamo gdje ona zadovoljava propisane kriterije;
- Zaustaviti trend pogoršavanja kvalitete podzemnih i površinskih voda tamo gdje je narušena njihova zaštita;
- Osigurati poboljšavanje ekoloških funkcija vode gdje su one narušene;
- Uklanjati izvore ili uzroke zagađivanja, sprječavati zagađivanje odnosno smanjivati ga na mjestu njegova nastajanja u intenzivnom ili ekstenzivnom smislu;
- Potrebno je osigurati i ostvariti pravilno postupanje i konačnu dispoziciju otpada svih vrsta i u što većem obujmu ga reciklirati;

- *Uspostaviti propisane i utvrđene mjere sanitarne zaštite na vodozaštitnim zonama gdje još nisu donesene odgovarajuće odluke.*

Planom je određeno da se stajaće vode mogu koristiti kao parkovna jezera i prirodni rezervati te za uzgoj riba i drugih vodenih životinja.

U vodotoke i stajaće vode zabranjeno je upuštati nepročišćene otpadne ili površinske vode.

6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina

Članak 88.

Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti

Za područje toka rijeke Kupe potrebno je pokrenuti postupak zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i to u kategoriji značajnog krajobraza. Prijedlog akta o proglašenju temelji se na stručnoj podlozi koju izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode, a kojom se utvrđuju vrijednosti područja koje se predlaže zaštititi. Za lokalitet koji je predložen za zaštitu Ministarstvo kulture će donijeti rješenje o preventivnoj zaštiti i to na osnovi stručnog obrazloženja Državnog zavoda za zaštitu prirode.

Rješenjem o preventivnoj zaštiti utvrđuje se zaštićeno područje i rok na koji se određuje preventivna zaštita. Za vrijeme preventivne zaštite na to područje se primjenjuju odredbe Zakona o zaštiti prirode.

Za planirane zahvate u prirodi koji sami ili s drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost predviđenu za zaštitu, treba ocijeniti, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.

Za građenje i izvođenje radova, zahvata, radnji, unutar zaštićenog područja, potrebno je zatražiti uvjete zaštite prirode i/ili dopuštenje nadležnog tijela državne uprave sukladno Zakonu o zaštiti prirode.

U cilju očuvanja krajobraznih vrijednosti mora se izvršiti analiza krajobraza istaknuti posebnosti krajobraza, utvrditi problemska područja i trendove koji ugrožavaju krajobrazne vrijednosti te u skladu s time planirati izgradnju koja neće narušiti izgled krajobraza, a osobito štititi od izgradnje panoramski vrijedne točke te vrhove uzvisina. Kroz stručne podloge potrebno je valorizirati zaštićena područja, poljoprivredne površine – vinograde, poljoprivredni krajolik u svrhu turizma, (turističke destinacije, ekološka proizvodnja hrane).

Pri planiranju gospodarskih djelatnosti, treba osigurati racionalno korištenje neobnovljivih prirodnih dobara te održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora. Korištenje prirodnih dobara u području obuhvata predmetnog plana može se planirati samo temeljem programa/planova gospodarenja u šumarstvu, lovstvu, vodnom gospodarstvu, rudarstvu i dr. koji sadrže uvjete i mjere zaštite prirode, Ministarstva kulture.

Prilikom zahvata na uređenju i regulaciji vodotoka s ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda (nastanak bujica i erozije) treba prethodno snimiti postojeće stanje te planirati zahvat na način da se zadrži doprirodno stanje vodotoka.

Pri oblikovanju građevina treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalnoj arhitekturi.

Otkriće svakog minerala ili fosila koji bi mogao predstavljati zaštićenu prirodnu vrijednost, obavezno prijaviti Upravi za zaštitu prirode u roku od 8 dana.

Ekološki vrijedna područja koja se nalaze na području Općine treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 7/06).

Mjere zaštite kulturno-povijesnih cjelina

Za svu zaštićenu i značajniju evidentiranu graditeljsku baštinu obvezna je izrada konzervatorske dokumentacije.

Uvjete zaštite i očuvanja kulturnih dobara nad kojima su uspostavljene mjere zaštite prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (kulturna dobra za koja je utvrđen akt o preventivnoj zaštiti ili registraciji) utvrđuje i provodi nadležno tijelo Ministarstva kulture. Hitni, nužni kao i dopušteni zahvati opće i tehničke zaštite utvrđuju se posebnim uvjetima, a odobravaju prethodnim odobrenjem.

Prethodno odobrenje potrebno je ishoditi za sve radove koji se provode na kulturnim dobrima uključujući i radove za koje se ne izdaje građevinska dozvola prema Zakonu o gradnji, te za radove iz Pravilnika o određivanju zahvata u prostoru za koje se ne izdaje lokacijska dozvola (NN br. 86/04).

U slučaju izmjene važećih zakona uvjete zaštite utvrdit će nadležno tijelo na zahtjev stranke adekvatnim aktom, prije izdavanja prethodnog odobrenja na adekvatnu dokumentaciju.

7. Postupanje s otpadom

Članak 89.

Za potrebe ovog dijela Županije (karlovačko područje) izradit će se odgovarajuća studija za novo odlagalište na području druge jedinice lokalne samouprave za koje će se međusobnim sporazumom jedinica lokalne samouprave riješiti problem odlaganja otpada s područja Općine Lasinja, a sve po uspostavi sustava gospodarenja otpadom prema Državnim i Županijskim planovima gospodarenja otpadom.

Planom se također omogućava osnivanje interventnog - rezervnog odlagališta komunalnog otpada u skladu s odredbama Prostornog plana Županije, koje će se aktivirati u slučaju elementarnih nepogoda, ratnih opasnosti ili drugih incidentnih situacija, a u skladu sa Zakonom o otpadu (NN 178/04) i Pravilnikom o uvjetima za postupanje s otpadom (NN 123/97 i 112/01).

Za postavljanje kontejnera za prikupljanje komunalnog otpada te prikupljanje sekundarnih sirovina (staklo, papir i slično) potrebno je osigurati odgovarajući prostor kojim se neće ometati kolni i pješački promet te koji će po mogućnosti biti ograđen tamponom zelenila, ogradom, zidom ili sl.

Ukoliko se pojave divlje deponije otpada na području Općine potrebno ih je sanirati.

Članak 90.

Na građevinskom području može se spaljivati samo drvo i lignocelulozni otpad.

Članak 91.

Za pojedina naselja ili zajednički za više naselja ostvarit će se mogućnost za kontrolirano ukapanje životinjskih konfiskata s cijelog područja, na mjestima gdje neće imati nepovoljan utjecaj na nadzemnu i podzemnu vodu i to nizvodno od postojećih i budućih crpilišta i izvan šire vodozaštitne zone.

Ove lokacije odredit će se posebnom Odlukom Općinskog poglavarstva, na temelju posebno izrađene dokumentacije.

8. Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš

Članak 92.

Mjere sanacije, očuvanja i unapređenje okoliša i njegovih ugroženih dijelova provodit će se u skladu s važećim zakonima, odlukama i propisima koji su relevantni za ovu problematiku.

Članak 93.

Otpadne vode iz domaćinstva u naselju Lasinja riješit će se gradnjom sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Otpadne vode iz domaćinstava u ostalim naseljima, kao i iz samostalnih domaćinstava treba prikupljati nepropusnim trokomornim septičkim jamama s kontroliranim upuštanjem u tlo ili bez upuštanja u slučajevima zaštitnih zona vodocrpilišta, a sukladno normama DIN 4261.

Podovi u stajama i svinjcima moraju biti nepropusni za tekućinu i imati rigole za odvodnju osoke u gnojišnu jamu. Dno i stjenke gnojišta do visine od 0,5 m iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala.

Sva tekućina iz staja, svinjaca i gnojišta mora se odvesti u jame ili silose za osoku i ne smije se razlijevati po okolnom terenu. Jame i silosi za osoku moraju imati siguran i nepropustan pokrov, te otvore za čišćenje i zračenje.

U pogledu udaljenosti od ostalih građevina i naprava, za jame i silose za osoku vrijede jednaki propisi kao i za gnojišta.

Članak 94.

Šume i šumsko zemljište ne mogu mijenjati svoju namjenu u odnosu na stanje zatečeno stupanjem na snagu odredbi PPU.

Izuzetno od stava 1. ovog članka, šuma se može krčiti za potrebe infrastrukture predviđene ovim planom i planovima višeg reda.

Nekvalitetno poljoprivredno zemljište koje ekonomski nije opravdano koristiti u poljoprivredne svrhe može se pošumiti.

U cilju zaštite poljoprivrednih površina prilikom izdavanja lokacijskih dozvola za zahvate unutar ili izvan građevinskog područja potrebno je pridržavati se posebnih zakona (Zakona o poljoprivredi, Zakona o poljoprivrednom zemljištu, Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Zakona o stočarstvu, Zakona o slatkovodnom ribarstvu, Zakona o hrani i dr.).

Članak 95.

Režim uređenja i korištenja zemljišta u vodozaštitnom području izvorišta pitke vode na području Općine Lasinja, uključujući zone sanitarne zaštite, način i uvjete korištenja zemljišta unutar svake od zona sanitarne zaštite, te zone sanitarne zaštite građevina i uređaja vodoopskrbnog sustava na području PPU provodit će se na temelju posebne Odluke o zaštitnim zonama izvorišta.

9. Mjere provedbe plana

9.1. Obveza izrade prostornih planova

Članak 96.

Obuhvati obavezne izrade detaljnijih planova uređenja označeni su na kartografskim prikazima 3. Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora i na 4. Građevinska područja naselja.

Ovim se planom predviđa obavezna izrada:

1. Urbanistički plan uređenja centralne zone mješovite namjene naselja Lasinja 91 ha
2. Detaljni plan uređenja proširenja groblja Lasinja 0,85 ha
3. Detaljni plan uređenja gospodarske zone "Lasinja" 4,5 ha.

9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera

Članak 97.

Za područje Općine Lasinja predviđa se primjena posebnih razvojnih i drugih mjera, u cilju obnove i razvoja, te uz razrađenu plansku koncepciju razvitka na županijskoj, a u cilju saniranja posljedica rata, postupnog smanjivanja nesrazmjera i zaostajanja u odnosu na druga područja Županije i daljnjeg ravnomjernog razvitka (revitalizacija naselja i gospodarstva, a osobito poljodjelstva).

Provedba i razrada mjera provodit će se putem programa mjera za unapređenje stanja u prostoru. Postavke razvoja trebaju biti bazirane rasporedu proizvodnih kapaciteta i drugih sadržaja. Raspored proizvodnih kapaciteta i drugih sadržaja, kao i način korištenja prostora treba prilagoditi ovim postavkama:

- treba poticati intenzivniji demografski rast onih naselja koja su donekle sačuvala stanovništvo,
- predviđeni raspored proizvodnih i drugih sadržaja u prostoru provesti uz disperziju radnih mjesta
- poticati razvoj prometnih pravaca koji osiguravaju razvoj Općine Lasinja, integrira ju u županijski prostor.

Članak 98.

Postavke se mogu konkretizirati putem sljedećih mjera.

- izgradnja, rekonstrukcija i opremanje osnovnih škola, pri čemu odlučujuću ulogu trebaju odigrati trebaju područne osnovne škole (škole u udaljenim naseljima), kako bi se uspostavili uvjeti za očuvanje izdvojenih područja općine.
- izgradnja građevina primarne zdravstvene zaštite u općinskom centru,
- određivanje i čuvanje izrazito vrijednih prostora za poljoprivredno – stočarsku djelatnost,
- ulaganje u razvoj sustava vodoopskrbe i to u gradnju, dograđivanje i rekonstrukcije na područjima gdje je rad sustava nesiguran radi nedovoljnih količina ili kvalitete vode.

Članak 99.

Pored navedenih mjera za razvoj, nužno je primijeniti i posebne mjere razvoja, koje obuhvaćaju fiskalne i ostale poticajne mjere primijenjene po područjima općine ili pojedinim zahvatima (građevine). Po područjima mogu se propisati sljedeće posebne mjere:

1. **Gradnja građevina**
Planom ulaganja u građevine od općinskog interesa, te planom građenja i održavanja prvenstveno predvidjeti održavanje i građenje u dijelu općine čiji se razvoj želi potaknuti, pogotovo gdje se želi zadržati ili čak privući stanovništvo (škole, zdravstvene, ustanove, prometna povezanost, opskrba, itd.)
2. **Ukidanje komunalne naknade**
U nekim dijelovima jedinica lokalne samouprave ukinuti komunalnu naknadu, a u područjima pogođena dugotrajnim iseljavanjem osigurati prodaju uređenog građevinskog zemljišta po posebno povoljnim cijenama, uz ispunjenje određenih uvjeta (mlađe dobne skupine, prijava prebivališta i sl.).
3. **Krediti**
Mjere za poticanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti provoditi dodjelom kredita s povoljnijim uvjetima (manja kamata, duži rok otplate i sl.)
4. **Novčani poticaji**
Davanje novčanih poticaja za određenu proizvodnju ili granu djelatnosti.
5. **Porezne stope**
Propisivati manje stope poreza na dobit, poreza na dohodak itd. za tvrtke čija se djelatnost želi poticati na određenom području.

9.3. **Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni**

Članak 100.

Za sve postojeće stambene, stambeno-poslovne i gospodarske građevine, te građevine druge namjene, građene u skladu s propisima koji su važili prije stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju, koje se nalaze na površinama predviđenim PPU za drugu namjenu, može se, do privođenja planiranoj namjeni, izdati lokacijska dozvola za rekonstrukciju za:

- I. *stambene, odnosno stambeno-poslovne građevine:*
1. *obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova građevina, krovništa, stropa, potkrovlja, poda, stolarije i slično, u postojećim gabaritima;*
 2. *dogradnja, odnosno nadogradnja stambenih prostora, tako da s postojećim ne prelazi ukupno 75 m² bruto građevinske površine svih etaža, s time da se ne povećava broj stanova;*
 3. *priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture, te rekonstrukcija svih vrsta instalacija koje ne zadovoljavaju sigurnosne propise;*
 4. *dogradnja sanitarnih prostorija (WC, kupaonica) s ulaznim predprostorom uz postojeće stambene građevine koje nemaju iste izgrađene u svom sastavu ili na postojećih građevnoj čestici, i to u najvećoj površini od 10 m² brutto po stanu;*
 5. *adaptacija, manjih pomoćnih građevina uz postojeće stambene ili stambeno-poslovne građevine (spremišta, drvarnice) neophodnih za njihovo korištenje ili gradnja novih ako su postojeći dotrajali ili ako se radi o novogradnji koja ih nema u sklopu ili u zasebnoj građevini, tako da se može adaptirati ili graditi do najviše 10 m² bruto po stanu ili poslovnom prostoru;*
 6. *adaptacija postojećeg gospodarskog prostora ili tavana u stambeni dio, ukoliko preostali dio gospodarskog prostora zadovoljava potrebe za korištenje postojeće stambene ili stambeno-poslovne građevine, tako da adaptirani dio s postojećim stambenim prostorom ne prelazi ukupno 75 m² bruto površine svih etaža, s time da se ne povećava broj stanova u građevini;*
 7. *postava novog krovništa, bez nadozida kod građevina s dotrajalim ravnim krovom ili s nadozidom ako se radi o povećanju stambenog prostora, do ukupno 75 m² bruto građevinske površine;*
 8. *sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena (klizišta);*
 9. *izvođenje priključaka na komunalnu infrastrukturu (elektrika, vodovod, telefon),*
 10. *prenamjena i funkcionalna preinaka građevina vezano uz prenamjenu prostora, ali pod uvjetom da novoplanirana namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim prostorima.*
- II. *građevine druge namjene*
(*poslovne građevine, javne, komunalne i prometne građevine, te prateće građevine*):
1. *obnova i sanacija oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevina,*
 2. *dogradnja sanitarija, garderoba, manjih spremišta i slično do najviše 10 m² izgrađenosti za građevine do 100 m² bruto izgrađene površine, odnosno do 5% ukupne bruto izgrađene površine za građevine veće od 100 m²;*
 3. *prenamjena i funkcionalna preinaka građevina vezano uz prenamjenu prostora, ali pod uvjetom da novoplanirana namjena ne pogoršava stanje čovjekove okoline i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim stambenim prostorima, ali samo unutar postojećih gabarita;*
 4. *izmjena uređaja i instalacija vezanih za promjenu tehnoloških rješenja, s time da se građevine ne mogu dograđivati izvan postojećih gabarita;*
 5. *priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture (elektrika, vodovod, telefon);*
 6. *dogradnja i zamjena građevina i uređaja komunalne infrastrukture i rekonstrukcija javno prometnih površina;*
 7. *sanacija postojećih ograda i potpornih zidova radi sanacije terena (klizišta).*

Ako je u Programu mjera za unapređenje stanja u prostoru predviđeno uređenje zemljišta na područjima iz stavka 1. ovog članka, na postojećim se građevinama mogu sanirati samo dotrajali konstruktivni dijelovi građevina.

Građevine za uzgoj i tov životinja, građene na temelju uvjeta uređivanja prostora izdanim prije stupanja na snagu ove Odluke, mogu se rekonstruirati u opsegu koji je potreban za normalno obnavljanje njihove djelatnosti u skladu s ovim odredbama.

Članak 101.

Na izgrađenim građevnim česticama koje nisu obuhvaćene utvrđenim granicama građevinskih područja, a postojeće građevine su izgrađene u skladu s odobrenjem za gradnju ili prije 15.02.1968. godine, a prema PPU ne predviđa se rušenje u svrhu realizacije druge namjene, može se odobriti:

1. rekonstrukcija postojećih stambenih ili stambeno-poslovnih građevina, na način da se zadovolje uvjeti stanovanja prema Odluci o najvećem standardu opremljenosti stana;
2. ukoliko je postojeća građevina dotrajala, te nije moguća njena sanacija, može se izuzetno odobriti gradnja nove građevine, uz rušenje postojeće, iste veličine ili veće, u skladu s prethodnim stavkom.
3. uz stambenu građevinu može se odobriti i rekonstrukcija postojeće gospodarske građevine iste veličine ili gradnja nove građevine iste veličine na način da ne prelazi 50% bruto razvijene površine stambene građevine;
4. na građevnim česticama iz stavka 1. ovog članka dozvoljava se i obavljanje zanatske ili proizvodne djelatnosti u stambenoj građevini, uz uvjet da ta djelatnost nije štetna za okoliša i da postoje ostali uvjeti za njeno obavljanje, s time da ukupna izgrađenost građevne čestice ne prelazi 30%.

Članak 102.

Na građevne čestice unutar posebnog režima zaštite, a na kojima su postojeće građevine građene u skladu s odobrenjem za gradnju ili prije 15.02.1968. godine, a nisu obuhvaćene granicama građevinskih područja, može se odobriti rekonstrukcija stambenih i gospodarskih građevina unutar postojećih gabarita, a ukoliko je građevina dotrajala, iznimno se može odobriti gradnja nove građevine, maksimalne veličine kao postojeća građevina.

Članak 103.

Po jedan primjerak elaborata Prostornog plana uređenja Općine Lasinja, ovjeren i potpisan po predsjedniku Općinskog vijeća čuva se u Uredu za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša Karlovačke županije – Karlovac, Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, u Županijskom zavodu za prostorno uređenje Karlovačke županije te u dokumentaciji prostora Općine Lasinja.

Članak 104.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Glasniku Karlovačke županije".

LITERATURA

1. Demografski razvitak Županije Karlovačke, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb, 1997.
2. Studija razvoja turizma Karlovačke županije, Institut za turizam, Zagreb, 1996.
3. Strateški marketinški plan turizma Karlovačke županije, Institut za turizam, Zagreb, 1996.
4. Studija razvoja turizma Karlovačke županije – Mogućnosti organiziranja sustava posjećivanja Institut za turizam, Zagreb, 1996.
5. Studija zaštite voda Županije karlovačke – smjernice, Vodoprivreda, Karlovac – Ekonova, Karlovac, 1996.
6. Studija zaštite voda Županije karlovačke – knjiga 1., Vodoprivreda, Karlovac – Ekonova, Karlovac, 1996.
7. Studija zaštite voda Županije karlovačke – knjiga 2., Vodoprivreda, Karlovac – Ekonova, Karlovac 1996.
8. Studija prometnog razvoja – cestovni i željeznički promet županije, Institut građevinarstva Hrvatske, Zagreb, 1996.
9. Studija razvoja komunalnih djelatnosti Županije karlovačke, Ekonova, Karlovac, 1996.
10. Osnove biljne proizvodnje Županije karlovačke, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1996.
11. Studija zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti Županije karlovačke, Županijski zavod za prostorno uređenje, Karlovac 1996.
12. Osnove korištenja i zaštite prostora bivše Općine Vrginmost (Urbanistički zavod Grada Zagreba, 1993.)
13. Prostorni plan Općine Karlovac (izrađivač UI SRH, Zagreb), Odluka o donošenju: Službene novine Općine Karlovac 8/81, izmjene i dopune 3/89.
14. Prostorni plan Karlovačke županije (Glasnik Karlovačke županije br. 26/2001 i 33/2001.)
15. Državni plan za zaštitu voda, Narodne novine br. 8/99
16. Naputak o prometno-tehničkim pravilima i uvjetima za daljinsko usmjeravanje i vođenje prometa na državnim cestama, Narodne novine br. 54/03
17. Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857-1971., M. Korenčić, 1979. g.
18. Uredba o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta, Narodne novine br. 63/99
19. Odluka o popisu državnih voda, Narodne novine br. 20/96
20. Odluka o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste, (NN 79/99, 111/00, 98/01, 143/02, 153/02)
21. Odluka o razvrstavanju magistralnih željezničkih pruga, Narodne novine br. 64/93
22. Odluka o utvrđivanju granica vodnih područja, Narodne novine br. 20/96, 98/98 i 5/99
23. Odluka o utvrđivanju slivnih područja, Narodne novine br. 20/96, 98/98 i 5/99
24. Popisi stanovništva, domaćinstava i stanova 1981., 1991. i 2001. godine.
25. Pravilnik o autobusnim stajalištima, Narodne novine br. 48/97
26. Pravilnik o graničnim vrijednostima pokazatelja opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama, NN br. 40/99, 6/01, 14/01
27. Pravilnik o javnim telekomunikacijama u pokretnoj mreži, Narodne novine br. 58/95
28. Pravilnik o javnim telekomunikacijama u nepokretnoj mreži, Narodne novine br. 58/95
29. Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora, Narodne novine 29/83, 36/85. i 42/86
30. Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, NN 151/05
31. Pravilnik o osnovnim uvjetima kojima javne ceste izvan naselja i njihovi elementi moraju udovoljavati sa stajališta sigurnosti prometa, Narodne novine br. 110/01
32. Pravilnik o označavanju autocesta, njihove stacionaže, brojeva izlaza i prometnih čvorišta te naziva izlaza, prometnih čvorišta i odmorišta, Narodne novine br. 73/03
33. Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš (Narodne novine 59/2000, 136/04, 85/06)
34. Pravilnik o prometnim znakovima, opremi i signalizaciji na cestama, Narodne novine br. 34/03, 155/05
35. Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine 106/98, 39/2004, 45/04, 163/04)
37. Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1 kV do 400 kV, SLSFRJ 65/88, Narodne novine br. 55/96 i 24/97
38. Pravilnik o tehničkim uvjetima gradnje i uporabe telekomunikacijske infrastrukture, Narodne novine br. 88/01
39. Pravilnik o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima, te naftovodima i plinovodima za međunarodni transport (Narodne novine 53/1991. – Sl. list 26/85.)
40. Pravilnik o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta, Narodne novine br. 55/02
41. Pravilnik o uvjetima za postupanje s otpadom, Narodne novine br. 123/97 i 112/01
42. Pravilnik o uvjetima za vatrogasne pristupe (Narodne novine 35/94, 55/04, 142/03)
43. Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima, Narodne novine br. 15/92
44. Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske, Narodne novine br. 139/99
45. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb, srpnja 1997.
46. Uredba o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova, Narodne novine br. 101/98
47. Uredba o klasifikaciji voda, Narodne novine br. 77/98

48. Uredba o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku (Narodne novine 6/2000, 68/03)
49. Zakon o gradnji (Narodne novine br. 175/03, 100/04)
50. Zakon o javnim cestama, Narodne novine br. 180/04
51. Zakon o komunalnom gospodarstvu (pročišćeni tekst), Narodne novine br. 26/03, 82/04, 178/04
52. Zakon o otpadu, Narodne novine br. 178/04
53. Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine br. 86/06)
54. Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine br. 66/01, 87/02)
55. Zakon o prijevozu opasnih tvari, Narodne novine br. 97/93, 34/95, 151/03
56. Zakon o prijevozu u cestovnom prometu (pročišćeni tekst), Narodne novine br. 26/03
57. Zakon o prostornom uređenju (Narodne novine br. 30/94, 68/98, 35/99, 61/2000, 32/2002, 100/04)
58. Zakon o šumama (Narodne novine 140/05, 82/06)
59. Zakon o vodama, Narodne novine br. 107/95, 150/05
60. Zakon o zapaljivim tekućinama i plinovima, Narodne novine br. 108/95
61. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine 69/99, 151/03, 157/03)
62. Zakon o zaštiti od buke, Narodne novine br. 20/03
63. Zakon o zaštiti od požara, Narodne novine br. 58/93, 33/05
64. Zakon o zaštiti okoliša, Narodne novine br. 82/94, 128/99
65. Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05)
66. Zakon o zaštiti zraka, Narodne novine br. 178/04